

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра міжнародних економічних відносин

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Організація міжнародних валютно-кредитних розрахунків»

(на матеріалах ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК», м. Київ Чернігівське відділення
№ 32)

Студентки 2 курсу, 3м групи,
ФМТП
спеціальності 073 менеджмент
спеціалізації «Менеджмент ЗЕД»

Полонської Дарини
Сергіївни

Науковий керівник
доктор економічних наук,
професор кафедри міжнародних
економічних відносин

Ходжаян Аліна
Олександрівна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук

Студінська Галина
Яківна

Київ 2018 рік

АНОТАЦІЯ

Полонська Дарина Сергіївна

Організація міжнародних валютно-кредитних розрахунків

Випускна кваліфікаційна робота на здобуття ступеня магістра за спеціальністю 073 «Менеджмент», спеціалізації «Менеджмент ЗЕД». Київський національний торговельно-економічний університет, 2018.

У випускній кваліфікаційній роботі досліджено сутність, види та способи здійснення міжнародних валютно-кредитних розрахунків; виявлено форми міжнародних валютно-кредитних розрахунків, що опосередковуються в експортно-імпортних операціях; охарактеризовано методичний інструментарій оцінки організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків банку; розглянуто зовнішньоекономічну діяльність ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»; проаналізовано фінансово-господарську діяльність ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»; досліджено діючу практику організації валютно-кредитних операцій на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»; оцінено ефективність організації валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»; обґрунтуванні пропозиції щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»; здійснено розрахунок прогностичних показників ефективності реалізації запропонованих заходів для ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Ключові слова: валютно-кредитні розрахунки, міжнародні, кредитоспроможність, банківські послуги, ефективність.

SUMMARY

Polonska Daryna

Organization of international currency credit computations

Final qualifying works for obtaining Master of specialty 073 "Management", specialization "Management of foreign economic". Kyiv National University of Trade and Economics, 2018.

In the final qualification work the essence, types and methods realization of international currency credit computations; discovered forms of international currency credit computations, what are used in exportno-impopt oppressions; characterized methodical calculations of the price organization of international currency credit computations; reviewed of foreign economic activity of PAT CREDIT OPTIMA BANK; analyzed of financial and economic activity of PAT CREDIT OPTIMA BANK; investigated of current practice organization of international currency credit computations of PAT CREDIT OPTIMA BANK; appreciated of efficiency organization of international currency credit computations of PAT CREDIT OPTIMA BANK; substantiation suggestions for increasing effectiveness organization of international currency credit computations of PAT CREDIT OPTIMA BANK; done of calculation of forecast indicators of the efficiency of the generalization of auxiliary measures for PAT CREDIT OPTIMA BANK.

Keywords: currency credit computations, international, solvency, banking services, efficiency.

РЕФЕРАТ

на тему:

«Організація міжнародних валютно-кредитних розрахунків»

(на матеріалах ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК», м. Київ Чернігівське відділення № 32)

Випускна кваліфікаційна робота викладена на 101 сторінці, містить 3 розділи, 4 додатки, 7 ілюстрацій, 24 таблиці, 78 використаних джерел.

Актуальність дослідження полягає в обґрунтуванні ролі організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків як важливої складової підвищення конкурентоспроможності діяльності банку на світовому ринку банківських послуг.

Дослідження виконане на матеріалах **ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК», м. Київ Чернігівське відділення № 32.**

Об'єктом дослідження є процес здійснення валютно-кредитних розрахунків банку.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти організації валютно-кредитних розрахунків банку.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є узагальнення теоретичних знань та формування практичних навичок організації валютно-кредитних операцій діяльності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Для досягнення поставленої мети увагу було спрямовано на вирішення таких **завдань:**

- дослідити сутність, види та способи здійснення міжнародних валютно-кредитних розрахунків;
- виявити форми міжнародних валютно-кредитних розрахунків, що опосередковуються в експортно-імпортних операціях;
- охарактеризувати методичний інструментарій оцінки організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків банку;

- розглянути зовнішньоекономічну діяльність ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»;
- проаналізувати фінансово-господарську діяльність ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»;
- дослідити діючу практику організації валютно-кредитних операцій на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»;
- обґрунтувати напрями підвищення ефективності організації валютно кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»;
- сформулювати пропозиції щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»;
- здійснити розрахунок прогнозних показників ефективності реалізації запропонованих заходів для ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Методи дослідження. Методологічну основу випускної кваліфікаційної роботи складає сукупність методів і прийомів наукового пізнання, яка містить як загальнотеоретичні, так спеціальні наукові методи: описовий, абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення), статистичний, метод аналізу та синтезу, метод порівняння, метод структурного аналізу, елементи ретроспективного та перспективного аналізу, економіко-статистичний аналіз для вирішення завдань другого розділу роботи.

Інформаційною базою дослідження є міжнародні та українські нормативно-правові акти, дані, опубліковані на сайтах міністерств України, іноземних банках та міжнародних статистичних комітетів, підручники, посібники та наукові роботи вчених, методичні матеріали, публікації періодичних видань, статті, матеріали, які надані ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми дослідження; виявлено праці учених щодо організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків; сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження; зазначено методи дослідження та інформаційну базу, які були використані в роботі.

У першому розділі випускної кваліфікаційної роботи було визначено сутність поняття «міжнародні валютно-кредитні розрахунки». Визначено фактори, які впливають на стан міжнародних розрахунків. Охарактеризовано основні положення Закону України «Про валюту і валютні операції». Представлено послуги банків, які надаються учасникам зовнішньоекономічної діяльності. Представлено класифікацію банківських операцій міжнародних розрахунків, яка визначає зміст і етапи взаємодії уповноважених банків з їх клієнтами – експортерами та імпортерами. Дослідивши способи та засоби платежу, було виявлено ряд розрахунків в яких більш зацікавлений експортер, а в яких імпортер. Охарактеризовано комунікаційну систему електронних розрахунків SWIFT. Представлено форми міжнародних розрахунків. Окреслено схему умов оплати за міжнародними торговельними розрахунками. Визначено характерні риси умов платежу, їх переваги та недоліки. Зазначено види валютного застереження. Обумовлено, що впливає на вибір валюти платежу і валюти ціни. Розглянуто ризики які виникають при здійсненні міжнародних валютно-кредитних розрахунків. Сформульовано способи визначення ціни товару у міжнародних операціях. Розглянуто процес створення кореспондентських відносин при міжнародних розрахунках. Представлено методи обчислення вартості власного капіталу банку та методи оцінки ділової репутації. Охарактеризовано групи банківських активів за ступенем ліквідності та показники для розрахунку ефективності валютно-кредитних операцій банку.

У другому розділі випускної кваліфікаційної роботи здійснено характеристику зовнішньоекономічного стану ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК». Зазначено основну мету та предмет діяльності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК». Визначено та охарактеризовано міжнародні системи грошових переказів, які використовує ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» здійснюючи валютно-кредитні розрахунки. Представлено систему переказів коштів, створену банками та небанківськими установами. Проаналізовано фінансово-господарську діяльність ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК». Здійснено розрахунок та аналіз динаміки, складу та структури активів та пасивів ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за 2013-

2017 рр.. Розраховано та проаналізовано фінансові показники, показники ліквідності та платоспроможності, показники рентабельності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за 2013-2017 рр.. Оцінено здійснення валютних переказів як по Україні, так і за кордон за допомогою міжнародних систем Western Union, MoneyGram, IntelExpress, Sigue MT, Welsend та Avers No1. Охарактеризовано організацію валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» на прикладі двох зовнішньоекономічних контрактах. Розраховано розмір комісії, яку отримує банк за здійснення валютно-кредитних розрахунків. Визначено більш прибуткові валютно-кредитні операції для ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

У третьому розділі випускної кваліфікаційної роботи обґрунтовано підвищення ефективності організації валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК». Проаналізовано досвід розвинутих країн з надійною банківською системою. Сформульовано головні проблеми, які притаманні банківській системі України. Представлено динаміку кількості банків на території України та фінансові показники діяльності банківської системи України за 2015-2017 рр.. Визначено, що подальший розвиток банківської системи та підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних банків неможливо без використання міжнародного досвіду ведення банківської системи, запровадженням інноваційних технологій та розширенням банківських послуг. Охарактеризовано запропоновані заходи щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК». Здійснено реалістичні та песимістичні прогнози на 2019-2021 рр. запропонованих заходів щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Висновки містять теоретичні положення, узагальнюють результати аналізу об'єкта дослідження та конкретизують запропоновані заходи щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИХ РОЗРАХУНКІВ...	12
1.1 Сутність міжнародних валютно-кредитних розрахунків	12
1.2 Форми міжнародних валютно-кредитних розрахунків за експортно-імпортними операціями	23
1.3 Методичний інструментарій оцінки організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків банку	34
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	41
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИХ РОЗРАХУНКІВ НА ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»	44
2.1 Характеристика зовнішньоекономічної діяльності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»	44
2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».....	54
2.3 Оцінка ефективності організації валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».....	63
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	69
РОЗДІЛ 3. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИХ РОЗРАХУНКІВ НА ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»	72
3.1 Обґрунтування підвищення ефективності організації валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»	72
3.2 Впровадження заходів щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»	80
3.3 Прогнозна оцінка ефективності реалізації запропонованих заходів	86
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	91
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	100
ДОДАТКИ	108

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Визначною особливістю діяльності світового господарства в ХХІ столітті є посилений розвиток міжнародних економічних відносин.

Міжнародні валютно-кредитні відносини, як економічне явище, стали зароджуватися ще в античну та феодальну давнину, в формі обміну іноземних монет, дисконту внесків, а потім у формі розрахунків між банками різних країн.

До середини ХІХ ст. склалася цілісна система валютно-кредитних відносин. Цьому слугував розвиток міжнародного поділу праці, який стимулював процес формування світового господарства, міжнародної економіки, міжнародного валютно-кредитного ринку, утворення міжнародних банків та формування міжнародних фінансових центрів.

Міжнародна роль найбільших банків зростала через збільшення кількості клієнтів – приватних фірм, іноземних банків, поважних представників іноземних держав, а також через обсяги валютно-кредитних розрахунків. Також зростає значення міжнародних валютно-кредитних інститутів та фінансових центрів щодо узгодження та налагодження міжнародних валютно-кредитних відносин.

Через посилення зовнішньоекономічної діяльності України збільшилися обсяги міжнародних валютно-кредитних розрахунків, їх роль у кругообігу капіталу і формуванні фінансових результатів діяльності. Зросла роль банківської системи та валютного законодавства в організації та здійсненні валютно-кредитних розрахунків.

Окремими питаннями організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків були предметом наукових пошуків таких учених як: Т. І. Алексєєва, О. В. Антонова, Г. О. Бардиш, О. І. Береславська, О. М. Наконечний, М. Г. Пясецька, О. В. Боришкевич, В. Б. Гордон, М.Д. Алексеєнко, Б.М. Андрушків, І.С. Гуцал, Ю. М. Бездітко, А.Н. Буренин, В. К. Васенко, Л.А. Віднійчук-Вірван, І. О. Губарєва, В. М. Домрачев, Б.С. Івасів, В.В. Комар. та багато інших.

Проте до сьогодні це питання залишається доволі актуальним та існує ряд проблемних тем, котрі потребують більше детального вивчення.

Розвиваючи валютно-кредитні відносини Україна має комплекс проблем пов'язаних з платіжними та розрахунковими балансами, з механізмом міжнародних розрахунків. Цим визначається необхідність розроблення теоретико-методичних питань організації та функціонування міжнародних валютно-кредитних розрахунків для практичного застосування.

Все зазначене вище й актуалізує вибір теми випускної кваліфікаційної роботи.

Об'єктом дослідження є процес здійснення валютно-кредитних розрахунків банку.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти організації валютно-кредитних розрахунків банку.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є узагальнення теоретичних знань та формування практичних навичок організації валютно-кредитних операцій діяльності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Для досягнення поставленої мети увагу було спрямовано на вирішення таких **завдань**:

- дослідити сутність, види та способи здійснення міжнародних валютно-кредитних розрахунків;
- виявити форми міжнародних валютно-кредитних розрахунків, що опосередковуються в експортно-імпортних операціях;
- охарактеризувати методичний інструментарій оцінки організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків банку;
- розглянути зовнішньоекономічну діяльність ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»;
- проаналізувати фінансово-господарську діяльність ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»;
- дослідити діючу практику організації валютно-кредитних операцій на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»;

- обґрунтувати напрями підвищення ефективності організації валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»;
- сформулювати пропозиції щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»;
- здійснити розрахунок прогнозних показників ефективності реалізації запропонованих заходів для ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Методи дослідження. Методологічну основу випускної кваліфікаційної роботи складає сукупність методів і прийомів наукового пізнання, яка містить як загальнотеоретичні, так спеціальні наукові методи: описовий, абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення), статистичний, метод аналізу та синтезу, метод порівняння, метод структурного аналізу, елементи ретроспективного та перспективного аналізу, економіко-статистичний аналіз для вирішення завдань другого розділу роботи.

Інформаційною базою дослідження є міжнародні та українські нормативно-правові акти, дані, опубліковані на сайтах міністерств України, іноземних банках та міжнародних статистичних комітетів, підручники, посібники та наукові роботи вчених, методичні матеріали, публікації періодичних видань, статті, матеріали, які надані ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИХ РОЗРАХУНКІВ

1.1 Сутність міжнародних валютно-кредитних розрахунків

Сучасна світова економіка характеризується зближенням економік країн через співпрацю суб'єктів підприємництва, розташованих у різних країнах.

Одним із основних моментів такої співпраці є взаєморозрахунки [4, с.252].

Вони можуть охоплювати зовнішню торгівлю товарами і послугами, кредити, рух капіталів, некомерційні операції та бути пов'язані з торговельними, кредитними, інвестиційними зовнішньоекономічними відносинами [9, с.42].

Більшість міжнародних розрахунків відображаються у міжнародних угодах.

На стан міжнародних розрахунків впливають [11, с.11]:

- економічні і політичні відносини між країнами;
- банківська практика;
- позиція країни на товарних і грошових ринках;
- умови зовнішньоторговельних контрактів та кредитних умов;
- ступінь державного регулювання ЗЕД;
- валютне законодавство;
- конвертованість валют;
- міжнародні торгові правила;
- стан платіжних балансів.

Необхідність міжнародних розрахунків обумовлена міжнародною торгівлею, вивезенням та ввезенням капіталу, міграційними процесами [9, с.43].

Міжнародні валютно-кредитні розрахунки – це система регулювання платежів за грошовими вимогами і зобов'язаннями, що виникають у зв'язку з усіма формами міжнародних економічних відносин між юридичними і фізичними особами різних країн [13, с.214].

Міжнародні розрахунки є об'єктом державного регулювання, оскільки держава, беручи участь у міжнародних розрахунках, впливає на систему розрахунків через введення валютних обмежень, створюючи органи валютного контролю [10, с.54].

Так, у Законі України «Про валюту і валютні операції» від 21.06.2016 року та вступить в дію 07.02.2019 року, сформульовано правові засади здійснення валютного нагляду, валютних операцій, валютного регулювання, зазначені права та обов'язки суб'єктів валютних операцій та повірених установ, встановлена відповідальність за порушення валютного законодавства.

Закон «Про валюту і валютні операції» передбачає, що валютні обмеження будуть скасовані поступово та обачно за наявності сприятливих макроекономічних умов. Найбільш болісні обмеження, наприклад, щодо інвестування за кордон та зовнішньоекономічних операцій, будуть скасовані одразу після набуття чинності Законом «Про валюту і валютні операції».

Даний Закон дозволить забезпечити цінову та фінансову стабільність та надійне бізнес середовище.

Для цього Закон «Про валюту і валютні операції» дає Національному банку можливість вчасно та ефективно реагувати на ознаки кризи і запобігати її розгортанню незалежно від її природи, відповідно до кращих практик центральних банків світу.

Так, у вищезазначеному Законі передбачено, що за наявності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, погіршення стану платіжного балансу України та інших кризових явищ, що загрожуватимуть фінансовій стабільності, Правління Національного банку зможе приймати рішення про первинне запровадження заходів захисту. Ці обмеження будуть мати тимчасовий характер – до шести місяців.

Закон України «Про валюту і валютні операції» забезпечує комфортні, безпечні та прозорі умови для бізнесу в Україні та за її межами [1].

Основні положення Закону України «Про валюту і валютні операції» представлені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Основні положення Закону «Про валюту і валютні операції»

Чинники	Загальна характеристика
1. «Безвіз» для капіталу	Свобода для бізнесу, населення самостійно вирішуватиме, коли і як проводити валютні операції, без обмежень чи необхідності отримувати дозвіл регулятора.
2. Просте, прозоре та несуперечливе валютне регулювання	Крок до покращення інвестиційного клімату.
3. Підтвердження спроможності України бути частиною Європи	За Угодою про асоціацію з ЄС Україна зобов'язалася забезпечити вільний рух капіталу.
4. Можливість для пришвидшення валютної лібералізації	Одночасно із введенням закону в дію буде скасовано низка обмежень.
5. Запорука фінансової стабільності	Інші чинні обмеження НБУ буде прибирати поступово і обережно.
6. Здатність НБУ попереджати та долати фінансові кризи	Незалежно від природи фінансових криз, НБУ буде створювати умови для стійкого економічного зростання.
7. Скасування граничного строку розрахунків	За зовнішньоекономічними операціями у 180 днів.
8. Скасування валютного контролю	Для операцій на суму нижче 150 тис. грн, Відсутність неефективного адміністративного тиску на банки та їх клієнтів.
9. Скасування санкцій за порушення валютного регулювання	Припинення зовнішньоекономічної діяльності при порушенні строків закриття контрактів.
10. Передумова спроможності НБУ підтримувати ціннову стабільність	Відсутність значних коливань курсу гривні, збільшення привабливості України для іноземних інвесторів, валютної лібералізації та економічного зростання.

Джерело: складено автором на основі [1].

Закон України «Про валюту і валютні операції» дає Україні можливість реалізувати довгоочікуваний перехід від застарілого валютного регулювання до проведення валютних операцій без локалізації [1].

Банківська діяльність тісно пов'язана із міжнародною торгівлею, міжнародним рухом капіталів та кредитів.

Банки виступають посередниками, а, подекуди, й основними учасниками зовнішньоторговельних угод, забезпечуючи належний рівень їх організації,

мінімізацію ризиків зовнішньоекономічної діяльності, гарантуючи вчасне їх здійснення та оплату [10, с.55].

Послуги банків, які надаються учасникам зовнішньоекономічної діяльності наведені в рис 1.1.

Рис 1.1 Функції банківських установ в обслуговуванні суб'єктів ЗЕД
Джерело: побудовано автором на основі [10, с.56].

Банки можуть відкривати закордонні філії, дочірні банки, які будуть знаходитися за кордоном та забезпечувати виконання наведених функцій.

У процесі розвитку банківської системи та її інтеграції в міжнародний фінансовий простір, відзначається тенденція до розвитку та вдосконалення валютно-фінансових розрахунків [27, с.48].

Еволюція міжнародних валютно-фінансових розрахунків відображає розвиток міжнародних відносин, валютних систем, фінансових ринків та ринку фінансових послуг.

Система міжнародних розрахунків містить такі елементи [10, с.57]:

– суб'єкти – платники засобів (ініціатори платежу за односторонніми і двосторонніми угодами); отримувачі коштів (фізичні або юридичні особи, на користь яких зараховуються кошти);

– об'єкти – грошові вимоги й зобов'язання, що виникли у зв'язку з укладенням зовнішньоекономічного договору, у зв'язку з товарними й нетоварними операціями, в тому числі з наданням і погашенням кредиту, сплатою відсотків по ньому;

– механізм переказу коштів – у його функціонуванні важлива роль відведена суб'єктам, що безпосередньо обслуговують учасників зовнішньоекономічної діяльності, які здійснюють валютне регулювання і контроль при проведенні міжнародних розрахунків – Національний банк України, комерційні банки, органи законодавчої влади, які розробляють і приймають правову базу з проведення міжнародних розрахунків, й опосередковано пов'язані з діяльністю основних суб'єктів міжнародних розрахункових відносин (митні, податкові, судові органи, нотаріальні контори).

Учасники міжнародних розрахунків вступають в певні відносини між собою з приводу товаросупроводжуючих документів і оформлення платежів, при складанні зовнішньоторговельних договорів [25, с.39].

Зовнішньоторговельні договори передбачають передачу товару або товаророзпорядчих документів, які пересилаються банком-експортером банку-імпортеру для сплати у визначений договором строк.

Можна виділити послуги та операції, що надаються банками своїм клієнтам у процесі виконання розрахункових документів [10, с.58].

Класифікацію банківських операцій по міжнародним розрахункам описано в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Класифікація банківських операцій по міжнародних розрахунках

Види банківських операцій	Характеристика операцій
<i>Конверсійні операції</i>	– купівля/продаж іноземної валюти за грн.; – купівля/продаж однієї іноземної валюти за іншу.
<i>Консультаційні послуги</i>	– інформування про тарифи банку; – роз'яснення законодавчих актів України в галузі міжнародних розрахунків; – допомога з питань складання валютно-фінансових і платіжних умов зовнішньоторговельного контракту.
<i>Банківські гарантії</i>	– банк платника коштів зобов'язується здійснити платіж на вимогу бенефіціара у разі невиконання платником своїх зобов'язань.
<i>Торгове фінансування</i>	– банк здійснює цільове фінансування зовнішньоторговельних контрактів (експортних та імпорتنих) своїх клієнтів-учасників зовнішньоекономічної діяльності.
<i>Валютний контроль</i>	– допомога в складанні й перевірка документів: паспорта угоди, довідки про валютні операції, довідки про підтверджуючі документи, заяви на переказ, платіжні доручення, розпорядження про розподіл коштів з транзитного рахунку.
<i>Списання / зарахування коштів з рахунку / на рахунок клієнта</i>	– у разі несвоєчасного зарахування на рахунок коштів, що надійшли клієнтові, їх безпідставного списання банком з рахунку клієнта або порушення банком розпорядження клієнта про перерахування грошових коштів з його рахунку, банк повинен негайно після виявлення порушення зарахувати відповідну суму на рахунок клієнта або належного отримувача, сплатити проценти та відшкодувати завдані збитки, якщо інше не встановлено законом.
<i>Фінансовий моніторинг</i>	– діяльність банку з виявлення операцій, що підлягають обов'язковому контролю.

Джерело: складено автором на основі [10, с.59].

Представлена класифікація здійснюваних банківських операцій, пов'язаних з проведенням міжнародних розрахунків, дозволяє чітко визначити зміст і етапи

взаємодії уповноважених банків з їх клієнтами – експортерами та імпортерами, безпомилково побудувати процес розрахункових відносин на початку партнерства, взаємовигідного та ефективного співробітництва [44, с.191].

Механізм розрахунків у зовнішньоторговельних операціях включає низку способів, засобів платежу та форм розрахунків, які представлені в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

**Способи і засоби платежів та форм розрахунків,
що використовуються в міжнародній торгівлі**

Способи платежів	Засоби платежів	Форми розрахунків
- Платіж готівкою. - Авансовий платіж. - Платіж у кредит.	- Чеки. - Перевідні векселі. - Банківські трати. - Поштові платіжні доручення. - Телеграфні платіжні доручення. - Грошові перекази по системі SWIFT.	- Документарні (акредитиви, інкасо). - Недокументарні (платіж на відкритий рахунок, авансові платежі, банківський переказ, векселі, чеки).

Джерело: складено автором на основі [10, с.60].

Вибір способів, засобів та форм платежу залежить від інтересів експортерів та імпортерів товарів або послуг.

Обраний вид розрахунків між сторонами є компромісом, через те що, у більшості випадків інтереси експортерів та імпортерів можуть розрізняватися.

Наприклад, експортер зацікавлений у тому, щоб одержати від імпортера платежі в найкоротший термін, а імпортер, в свою чергу, прагне відстрочити платіж до моменту отримання товару чи послуги.

Також враховуються економічні позиції сторін договору, ступінь довіри, оподаткування, політична ситуація у країнах [5, с.48-49].

Як було зазначено у табл. 1.3, розрізняють документарні та недокументарні форми розрахунків.

Їх, у свою чергу, можна класифікувати від найбільш до найменш вигідних для експортера.

Найвигіднішою формою розрахунків для експортера є 100% авансовий платіж, який здійснюється банківським переказом або чеком та покриває повну вартість товару.

Акредитив також вигідний експортеру через гарантію оплати відвантаженого товару банком, у якому відкритий акредитив, та через отримання платежу відразу після поставки товару та подання банку документів.

Банк-емітент, що відкрив акредитив, повинен здійснити бенефіціару платіж або акцептувати видатки бенефіціара й оплатити їх [5, с.50].

Інкасо вигідніше для імпортера, адже експортер повинен спочатку відвантажити товар і передати документи в банк та очікувати виконання зобов'язань з оплати імпортера.

Відкритий рахунок є найменш вигіднішою формою розрахунків для експортера і найбільш вигідною для імпортера. Данна форма розрахунків не дає експортерів ніяких гарантій своєчасного отримання платежу [5, с.51].

Експортер поставляє покупцеві товар з товаророзпорядчими документами і зазначає у своїх документах у дебет відкритого покупцеві рахунку суми покупки, а імпортер, у свою чергу, записує суму відвантаження в кредит рахунку постачальника.

Потім, протягом визначеного у договорі терміні, імпортер повинен здійснити розрахунок за товар через банківський переказ чека або векселя строком платежу. Після здійснення оплати сторони у своїх бухгалтерських документах роблять оборотні записи [5, с.52].

Взаємні інтереси експортера та імпортера значною мірою забезпечуються через користування інкасової або акредитивної форми розрахунків.

Перевага використання таких форм розрахунків полягає в тому, що експортер отримує виручку, а імпортер здійснює платіж тільки після відвантаження товару.

Інкасо та акредитив можуть використовуватися як при розрахунках готівкою так і при розрахунках розстрочкою платежу, коли експортер виставляє на імпортера тратту [5, с.53].

На вибір форми розрахунків впливає [23, с.63]:

- вид товару чи послуги;
- платоспроможність та репутація сторін договору;
- наявність кредитної угоди – умови платежу.

У міжнародній практиці застосовуються різні форми міжнародних розрахунків – банківський переказ, документарний акредитив, інкасо, банківська гарантія, розрахунки векселями.

Вони відрізняються різним долученням банків при їх здійсненні.

Мінімальний ступінь участь при здійсненні банківського переказу, а максимальний – при акредитиві та банківській гарантії [5, с.54].

Не зважаючи на форму розрахунків на завершальному етапі відбувається переказ коштів з одного банківського рахунку на інший. Це здійснюється за допомогою комунікаційних систем.

Останнім часом значного поширення набула комунікаційна система електронних розрахунків SWIFT – Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication.

Членами SWIFT можуть бути банки, що перебувають в країні, яка має регіональний процесинговий центр та уповноважені виконувати міжнародні банківські операції.

Власниками акцій SWIFT можуть бути тільки банки, що є його членами.

Члени товариства також є власниками акцій, які розташовуються з урахуванням обсягу операцій, які реалізуються банком через комунікаційну систему електронних розрахунків SWIFT.

Отже, чим більше повідомлень відправляє банк, тим більшу кількість акцій розподіляє йому Правління товариства [15, с.234].

Форма розрахунків SWIFT визначається за згодою сторін та зазначається в розділі «Умови платежу» в зовнішньоекономічному договорі.

Комунікаційна системи електронних розрахунків SWIFT об'єднує 4800 банків та фінансових установ, які розміщені в 155 країнах світу, серед них більше 2700 банків, у яких налічується понад 20000 терміналів, які мають змогу цілодобово співпрацювати один з одним 365 днів в році.

По мережі SWIFT щодня передається 5 млн. фінансових повідомлень.

Завданнями та цілями SWIFT є планування, розбудова та функціонування міжнародної мережі комунікацій уніфікованими повідомленнями у міжнародних банківських операціях між його членами [5, с.55].

Система передає інструкції банків-учасників для виконання різних фінансових переказів, міжнародних валютних розрахунків, розрахунків за цінними паперами, користуючись при цьому каналами супутникового зв'язку.

Банки підготовлюють та відправляють накази про переказ коштів через електронні термінали, які з'єднанні з регіональними центрами, які, у свою чергу, спрямовують цю інформацію головним ретрансляторам. Там накази сортируються та ставляться в чергу та передаються в пункт призначення [5, с.56].

Найбільший об'єм операцій через SWIFT проводять фінансові установи Німеччині, Великобританії, Італії.

Головний здобуток SWIFT – це винайдення виняткового формату банківських повідомлень, за сприянням яких різні організації здійснюють міжнародні розрахунки.

Так, кожному виду повідомлень надається трирозрядний номерний код. Наприклад, перекази клієнтів, які становлять вагому частину обсягу повідомлень, позначають MT 100, а для підтвердження валютних операцій використовують код MT 300.

Окремим валютам країн-членів присвоюється трирозрядний альфа-код, в якому перші дві цифри позначають країну, а третя – валюту.

Адреси членів системи також стандартизовані – кредитні установи отримали восьмирозрядну постійну Свіфт-адресу, яка за своєю функцією може прирівнятися з міжнародним банківським кодом [16, с.124].

Специфіка міжнародних розрахунків полягає в обміні однієї валюти на іншу. Здійснюється такий обмін у формі купівлі або продажу іноземної валюти будь-яким з учасників МЕВ, оскільки в якості платіжного засобу в кожній незалежній державі зазвичай використовують національну валюту.

Банки відкривають необхідні валютні позиції в різних валютах відповідно до структури платежів, підтримують володіння різними фінансовими активами для своєчасного здійснення міжнародних валютно-кредитних розрахунків [6, с.34-35].

При здійсненні валютно-кредитних розрахунків в повіреному банку змінюється співвідношення балансових та позабалансових вимог і зобов'язань по кожній валюті.

Таке співвідношення називається валютною позицією [17, с.88].

Коли сума купівлі валюти збігається із сумою проданої валюти, то валютну позицію вважають закритою.

Коли сума купівлі валюти не збігається із сумою проданої валюти – відкритою, і може бути [6, с.36]:

- короткою (short position) – коли пасиви в іноземній валюті перевищують активи;
- довгою (long position) – коли активи в іноземній валюті перевищують пасиви.

За кожною іноземною валютою підраховується підсумок за всіма балансовими та позабалансовими активами і зобов'язаннями для розрахунку нормативу. Якщо вартість активів перевищує вартість пасивів, то відкривається довга валютна позиція. Коротка валютна позиція відкривається, коли вартість пасивів перевищують суму активів.

Зі знаком «+» вказується сума довгої відкритої валютної позиції, зі знаком «-» – короткої валютної позиції, що говорить про нестачу іноземної валюти [6, с.37].

Під час купівлі/продажу валюти довга відкрита валютна позиція формується, коли обсяг купівлі перевищують обсяги продажу. Відкрита коротка валютна позиція утворюється в разі перевищення обсягів продажу над обсягами купівлі [6, с.38].

1.2 Форми міжнародних валютно-кредитних розрахунків за експортно-імпортними операціями

У здійсненні міжнародних валютно-кредитних розрахунків найбільш складними є розрахунки, які здійснюються торговими контрактами [18, с.24].

Відповідно до практики, що склалася на цей час, застосовуються такі основні форми міжнародних розрахунків [34, с.62-63]:

- відкритий рахунок;
- документарне інкасо;
- документарний акредитив;
- авансовий платіж;
- банківський переказ;
- консигнація;
- розрахунки з використанням векселів і чеків.

Відносини у зовнішньоекономічній діяльності налагоджуються як спеціальним законодавством, до яких відносяться: акти законодавства різної юридичної сили, щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності, норми, які містяться в нормативно-правових актах, що опосередковують специфіку здійснення зовнішньоекономічної діяльності, а також загальним законодавством – Цивільним Кодексом України [5, с.57].

Відповідно до Закону України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 23 вересня 1994 року №185/94, порушення резидентами строків розрахунків за експортно-імпортними операціями, приводять до стягнення пені у розмірі 0,3 % за кожний день прострочення від суми неотриманого виторгу в іноземній валюті, перерахованого у грошову одиницю України за валютним курсом Національного банку України на день виникнення заборгованості.

Згідно зі статтею 2, вищезазначеного Закону, термін здійснення розрахунків за імпортними операціями резидентів, які реалізуються на умовах відстрочення поставки, не може перевищувати 180 календарних днів з моменту виставлення

векселя на користь постачальника продукції (робіт, послуг), що імпортується або реалізації резидентом авансового платежу [2].

Швидкість та гарантія отримання платежу, сума витрат, пов'язана з проведенням операцій через банки залежать від вибору форм та умов розрахунків за експортно-імпортними операціями.

Велике значення має правильне формулювання валютно-кредитних умов угоди при складанні зовнішньоторговельних контрактів, тому всі деталі платежу обговорюються в процесі переговорів та зазначаються у контракті [37, с. 43].

Дуже часто, при складанні валютно-кредитних і платіжних умов, спостерігається неузгодженість позицій експортера та імпортера. Імпортер зацікавлений у виплаті мінімальної суми, відстроченні платежу до кінцевої реалізації товару та в прискоренні отримання його, а експортер, у свою чергу, зацікавлений у отриманні максимальної суми валюти в найкоротший термін.

Умови оплати за міжнародними торговельними розрахунками представлено на рис. 1.2.

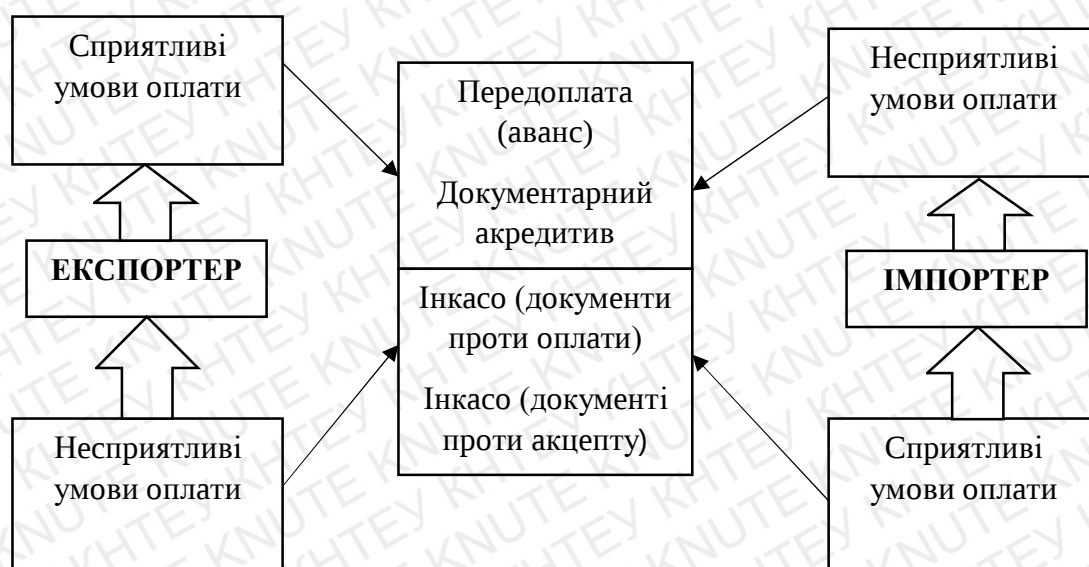

Рис. 1.2 Умови оплати за міжнародними торговельними розрахунками
Джерело: побудовано автором на основі [77].

Вибір валютно-кредитних і платіжних умов залежить від економічних та політичних відносин між країнами, співвідношенням сил контрагентів, характеру

товару, кон'юнктури ринку, діючих міжурядових і міжнародних угод, що регламентують валютно-кредитні умови [38, с. 31].

Міжурядові угоди встановлюють загальні принципи розрахунків, а в зовнішньоторговельних контрактах помічаються деталі умови [38, с. 32]:

- ціна товару;
- валюта ціни;
- валюта платежу;
- умови платежу;
- засоби платежу;
- форми розрахунків;
- банки, через які будуть здійснюватися розрахунки.

У зовнішньоекономічних відносинах умови платежів різняться в залежності від ролі та довіри торгових партнерів, які банки виконують при міжнародних розрахунках [38, с. 33].

Банк згідно Постанови правління Національного банку України «Про затвердження Інструкції про порядок здійснення контролю за експортними, імпор্তними операціями» від 24.03.1999 року №136, контролює дотримання резидентом установлених строків розрахунків [3]:

- за експортною операцією резидента, якщо на дату митного оформлення продукції або виконання резидентом робіт, за такою операцією як надання транспортних, страхових послуг розрахунки не завершені (кошти від продажу нерезиденту товару на поточний рахунок резидента не надійшли або надійшли не в повному обсязі);
- за імпортною операцією резидента, якщо на дату оплати резидентом товару нерезидентом не була здійснена поставка товару за імпортною операцією (з оформленням типів МД, зазначених в абзаці другому пункту 3.3 розділу 3 цієї Інструкції, або документів, зазначених в абзацах третьому, четвертому пункту 3.3 розділу 3 цієї Інструкції);
- імпортною операцією резидента, якщо на дату оплати резидентом товару імпортна операція без увезення товару на територію України не

була завершена або в банку немає інформації про завершення імпоротної операції без увезення товару на територію України.

Переваги та недоліки, характеристика умов платежу за міжнародними торговельними операціями наведені у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Характерні риси умов платежу, їх переваги та недоліки

Умова платежу	Характерна ознака	Переваги	Недоліки
Передоплата (аванс)	Імпортёр здійснює платіж до відвантаження товару.	Експортёр отримує гроші негайно та не несе ризиків.	Імпортёр несе ризик та отримує товар після оплати.
Оплата через документарний акредитив	Імпортёр виставляє акредитив через свій банк.	Експортёр отримує платіж від банку-імпортера.	Банківські витрати та ускладнений огляд товару перед оплатою.
Документи проти оплати (Д/Р)	Документи знаходяться в банку імпортера і видаються під час оплати.	Експортёр отримує гроші при передачі товару; імпортёр одержує товар негайно після оплати.	Імпортёр платить без огляду товару; виникають витрати.
Документи проти акцепту (Д/А)	При одержанні документів імпортёр повинен акцептувати вексель.	Імпортёр одержує товар до оплати та йому надається своєрідний кредит.	Обмежується ліквідність експортера; підвищенні витрати.
Відкритий термін платежу (відкритий рахунок)	Імпортёр сплачує після одержання товару та закінчення певного терміну.	Для імпортера виключений ризик, через те, що на момент оплати він володіє товаром.	Експортёр не знає, чи одержить він гроші за товар та бере участь у фінансуванні запасів імпортера.
Оплата після одержання товару	Експортёр постачає товар і тоді отримує гроші.	Для імпортера виключений ризик, оскільки в момент оплати він володіє товаром.	Експортёр не знає, чи отримає гроші за товар.

Джерело: складено автором на основі [33, с. 34].

При виборі грошової одиниці, в якій буде здійснюватися оплата, можуть виникати ризики в валютно-кредитних розрахунках.

Умова, щодо визначення валюти, в якій буде проводитися розрахунок – умова про валюту платежу, обов'язково зазначається в будь-якому

зовнішньоекономічному договорі, через те, що неможливо провести розрахунки, не визначившись у якій саме валюті вони будуть здійснюватися [19, с. 123].

Але, визначення валюти розрахунку в зовнішньоекономічному договорі купівлі-продажу недостатньо для забезпечення фінансових інтересів сторін.

Визначена валюта розрахунку піддається нестабільності і зменшенням своєї цінності, як засобу розрахунку, через економічну нестабільність країни та інших факторів, які опосередковуються на платіжних одиницях.

Через це одна із сторін зовнішньоекономічного договору несе збитки через фінансові причини – це називається валютним ризиком у міжнародній торгівлі [38, с. 35].

Валютне застереження – особлива умова міжнародного договору купівлі-продажу, що визначає у валюті якої країни будуть проводитися розрахунки сторонами та як буде змінюватися визначена грошова сума по відношенню до валюти, яка була обрана сторонами як оціночний еталон.

Розрізняють пряме та опосередковане валютне застереження [22, с. 317].

Пряме валютне застереження використовується тоді, коли валюта договору і валюта розрахунку співпадають. У цьому разі валютне застереження втрачає свою специфіку.

Опосередковане валютне застереження полягає в різних валютних вираженнях ціни договору і валютних розрахунках. В цьому випадку ціна зазначається у стабільній валюті, а валюта платежу, як більш слабка, прив'язується до валюти ціни [38, с. 36].

Валютне застереження також може бути двостороннім та одностороннім.

При двосторонньому валютному застереженні сума валюти розрахунку перераховується в залежності від її коливань щодо валюти договору.

В односторонньому – сума валюти розрахунку підлягає перерахуванню лише у випадку коли курс валюти розрахунку знижується по відношенню до валюти договору.

За кількістю валют, які використовуються при розрахунках, також, розрізняють мультивалютні застереження.

Формування мультивалютних застережень є складним процесом через необхідність врахування котирування валют по відношенню одна до одної.

Для цього формується валютний кошик. Також, в договорі зазначаються котирувальні ставки визначених валютних ринків, які використовуються при формуванні котировок валют та для визначення ставки курсу валюти контракту [45, с. 28].

Валюта ціни – це валюта контракту, що визначає ціну товару в грошовому вираженні певної економічно-стабільної країни. Валюта ціни може визначатися у валюті країни однієї із сторін зовнішньоекономічного договору або у валюті будь-якої іншої – третьої країни [45, с. 29].

На визначення валюти ціни також впливає вираження ціни певних товарів лише в певних валютах світу.

Деякі товари, в тому числі сировина, на міжнародних ринках продаються за стандартними умовами, які розроблені Генеральною угодою про тарифи і торгівлю – ГАТТ, та міжнародними асоціаціями експортерів та імпортерів розвинених країн світу [55, с. 173].

Наприклад, ціни на західноєвропейських товарно-сировинних біржах на какао-боби, вовну, ячмінь, мідь та інші види кольорових металів зазначаються в англійських фунтах стерлінгів. А у доларах США зазначаються ціни на сиру нафту, каву, олово та вироби із хутра.

Валюта платежу – це грошова одиниця, в якій здійснюються фактичні розрахунки сторін.

Як і валюта ціни, валюта платежу може визначатися у валюті країни однієї із сторін зовнішньоекономічного договору або у валюті будь-якої іншої – третьої країни [55, с. 174].

В якості валюти платежу у розрахунках між країнами з розвинутою економікою та вільно конвертованою валютою користуються національною валютою однією із цих країн. Якщо національна валюта не є вільно конвертованою, то валюта платежу визначається в одній із наступних валют – доларах США, євро, японських єнах або англійських фунтах стерлінгів.

Для стабілізації розрахунків за зовнішньоекономічним договором купівлі-продажу призначаються валюта ціни та валюта платежу.

На вибір валюти платежу і валюти ціни впливає ще й те, хто за зовнішньоекономічним договором купівлі-продажу є експортером, а хто імпортером [55, с. 175].

Якщо сторона експортер, то вона зацікавлена в отриманні більшої та фіксованої суми. Через це, експортер зацікавлений у встановленні валютою ціни стабільної та вагомої валюти, а валютою платежу обрати валюту самого контракту. Якщо ж сторона імпортер, то вона зацікавлена сплатити якомога меншу суму за товар, встановивши ціну контракту в нестабільній валюті та валютою платежу обрати свою національну валюту [63, с. 253].

Коли ціна зовнішньоекономічного договору була обрана в стабільній валюті, то для компенсування збитків імпортер в більшості випадків наполягає на пільгах або знижці. А якщо ж ціна була обрана з вигодою для імпортера – у слабкій валюті, то продавець буде домагатися підвищення ціни товару.

Ціна зовнішньоекономічного договору може зазначатися в декількох валютах з метою страхування валютного ризику. Якщо валюта ціни відрізняється від валюти платежу, то в договорі зазначається курс перерахунку валюти ціни у валюту платежу за ринковим курсом [68, с. 105].

Однією із причин виникнення валютного ризику є неспівпадання валюти ціни та валюти платежу. Наприклад, якщо курс валюти ціни буде знижуватися то, відповідно, сума платежу також буде зменшуватися і навпаки. Для експортера ризик полягає у зниженні валюти платежу, а для імпортера – у підвищенні валюти платежу [68, с. 106].

Для того, аби уникнути валютний ризик, контрагенти угоди можуть застосовувати наступні засоби:

- можливість корегування термінів розрахунку до договором;
- збалансованість грошових вимог і зобов'язань;
- валютно-товарні застереження;
- бартерні угоди;

- внесення можливих збитків у ціну контракту.

Ціна товару є одним із суттєвих елементів зовнішньоекономічного договору купівлі-продажу. Ціна товару відображає кількість грошових одиниць, яку має сплатити покупець продавцю в обраній валюті за одиницю товару на умовах, які зазначаються у договорі та виступає одним із головних інструментів на ринку [64, с. 461].

Існує п'ять основних способів визначення ціни товару, які наведені на рис.

1.3.

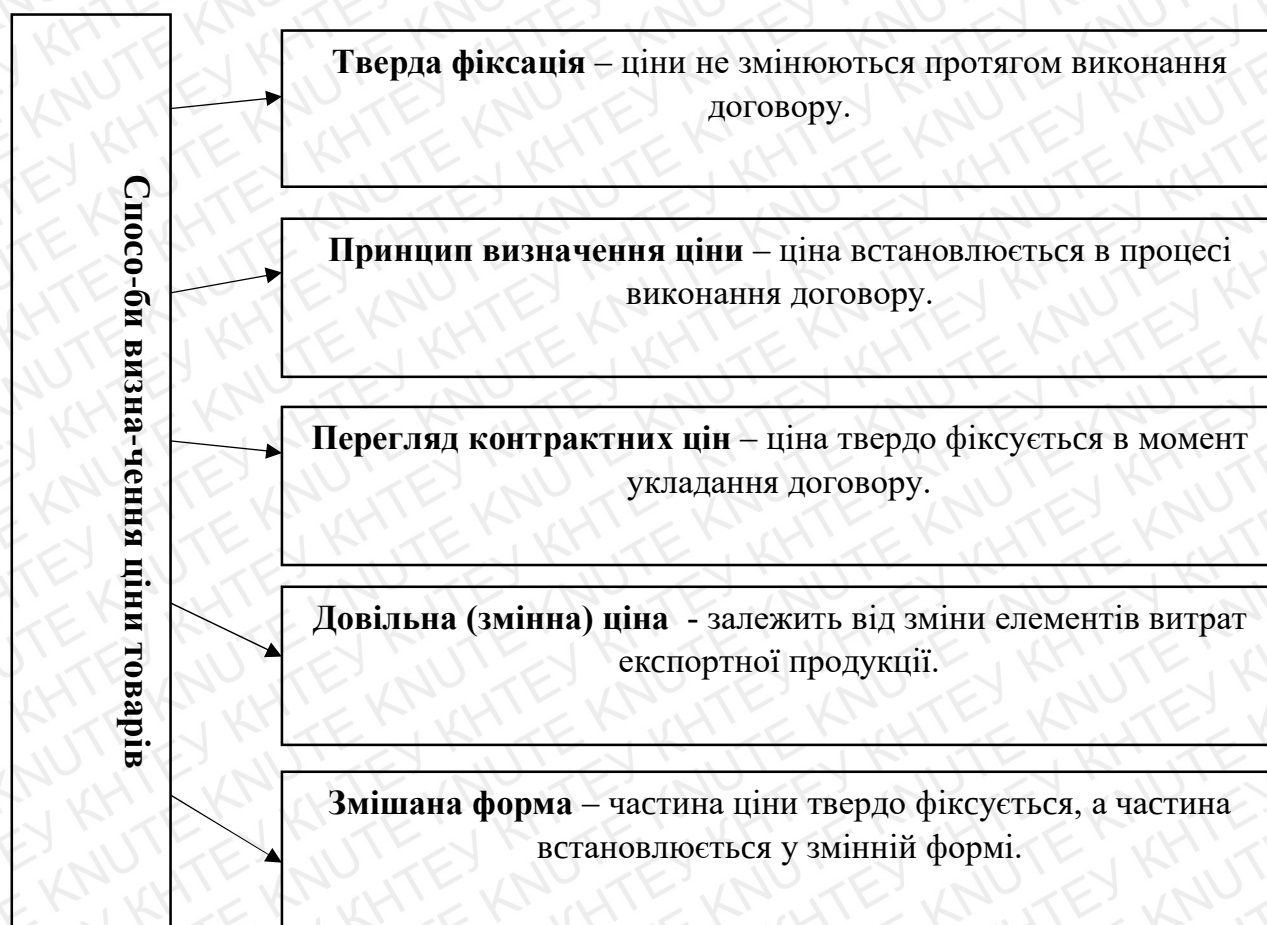

Рис. 1.3 Способи визначення ціни товару у міжнародних операціях

Джерело: побудовано автором на основі [64, с. 462].

Передбачаючи ціну продукції, виробник орієнтується на:

- період окупності капіталовкладень;
- реалізацію товару;

- розмір прибутку;
- ліквідність балансу компанії;
- попит на товар.

Строки в зовнішньоекономічному договорі мають також важливе значення, якщо передбачається підвищення цін з дати підписання договору до строків його реалізації.

У цьому випадку ціна товару збільшується на очікуваний ріст індексу цін у країні продавця, а базисні умови поставки змінюють контрактну ціну [54, с. 6].

Для здійснення міжнародних валютно-кредитних розрахунків за експортно-імпортними операціями банки країн встановлюють між собою кореспондентські відносини через укладання договорів.

Міжнародні кореспондентські відносини – це договірні відносини між банками різних країн щодо взаємного здійснення банківських послуг [54, с. 7].

Кореспондентом може бути банк, який представляє інтереси іншого банку за його рахунок та виконує його комерційні або фінансові розпорядження.

Процес створення кореспондентських відносин складається з [54, с. 8-9]:

1. Вибір банка-партнера.
2. Встановлення зв'язку з обраним банком через надсилання листа із пропозицією встановлення кореспондентські відносини.
3. Укладання кореспондентської угоди – при укладанні кореспондентського договору визначаються умови і порядок розрахунків, валюта платежу, методи поповнення валютних резервів, правила переказу залишку коштів на рахунки в третій країні, розмір комісій.
4. Відкриття кореспондентського рахунку – відкривається в комерційному банку для здійснення розрахунків, що їх виконує один банк за дорученням і на кошти іншого, на підставі укладеної кореспондентської угоди.
5. Обмін контрольними документами такими як річний звіт/баланс, список підписів уповноважених осіб, угода щодо використання кодового ключа, список банків-кореспондентів в інших країнах, якщо є, копію ліцензії центрального банку.

6. Домовленість про контрольні ключі.

Критеріями вибору банку-кореспондента є [54, с. 10]:

- мережа філій цього банку всередині країни;
- наявність представництва банку в інших вагомих центрах міжнародної торгівлі за кордоном;
- кількість банків-кореспондентів обраного банку;
- спектр послуг, які банк-кореспондент може надати;
- професіоналізм персоналу;
- надійність;
- аналіз цін на різноманітні банківські послуги.

Для здійснення міжнародних розрахунків, банки користуються своїми закордонними філіями, відділеннями та кореспондентськими відносинами з іноземними банками, які проводяться відкриттям рахунків «лоро» та «ностро» [69, с. 97].

Більша частка міжнародних платежів здійснювалася через кореспондентські рахунки «лоро» і «ностро» до запровадження євро.

Обслуговування та відкриття рахунків «лоро» і «ностро» потребує деякого залишку коштів на рахунку.

Банки почали скорочувати кількість рахунків при переході до євро, які необхідно тримати в зоні євро шляхом альянсів з іншими європейськими банками.

Для середніх і дрібних банків були запропоновані продукти і послуги транснаціональних банків, які мають розвинуту інфраструктуру філій і мережу банків-кореспондентів.

Рахунок «ностро» – це рахунок, по якому проводяться всі операції з виконання кореспондентом доручень даного банку.

Для контролю коштів на рахунку «ностро» кожен банк відкриває внутрішній рахунок, на якому дзеркально відображається рух коштів на своєму рахунку «ностро» [69, с. 98].

Для відстеження стану свого рахунку в банку проводять щомісячне, а при великих обсягах операцій – щотижневе звіряння виписок по рахунку «ностро» і

внутрішньому (дзеркальному) кореспондентському рахунку. Цей процес називається рахкордом.

Рахунок «лоро» – це рахунок, що відкривається банком-кореспондентом з метою захисту коштів, які видаються або отримуються за дорученням кореспондента.

Банки, здійснюючи розрахунки за зовнішньоторговельними договорами своїх клієнтів є учасниками лишень розрахунків, а не самих торговельних операцій [54, с. 11].

Так, міжнародні платежі за кореспондентськими рахунками реалізуються в межах залишку коштів на рахунку або з перевищенням залишку шляхом овердрафту.

Овердрафт – це право банку проводити оплату над залишок коштів на кореспондентському рахунку в рамках визначеної договором суми ліміту.

Тобто овердрафт – це форма міжбанківського короткотермінового кредиту на суму, яка перевищує залишок коштів на коррахунку у банку-позичальника.

У деяких країнах здійснення овердрафт заборонено законодавчо та може слугувати несвоєчасним проведенням платежу банком-кореспондентом [67, с. 516].

Як правило, для банків з незначними оборотами на коррахунках або з недовгою кредитною історією, відсутня можливість здійснення овердрафту. Спостерігаються дещо вищі відсотки за овердрафтом ніж за кредитними ставками євrorинку.

Присутня практика у багатьох зарубіжних банках розміщення коштів в «автоматичний овернайт».

Автоматичний овернайт – це коли кошти, які перевищують встановлений угодою норму, розташовуються на фінансовому ринку банком-кореспондентом.

Ставки за автоматичним овернайтом значно нижчі порівняно із відсотками на євrorинку [67, с. 517].

1.3 Методичний інструментарій оцінки організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків банку

Інструментарій оцінки організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків банку ґрунтується на тому, який зовнішньоторговельний контракт був укладений, на яких умовах, від валютно-кредитного регулювання банківської діяльності, від ділової репутації банку та від його надійності.

Національний банк виступає одним із основних регуляторів діяльності комерційних банків. Посилюється, також, значення оцінки фінансової стійкості, спроможності комерційних банків при здійсненні міжнародних валютно-кредитних розрахунків за зовнішньоекономічним контрактом. Наприклад, величина банківського капіталу вагомо впливає на рівень надійності та довіри до банку [20, с. 98].

У процесі управлінням капіталом значення має метод оцінювання його вартості. Методи обчислення вартості власного капіталу банку представлені у табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Методи обчислення вартості власного капіталу банку

Метод	Спосіб обчислення
<i>Метод ринкової вартості</i>	Активи та зобов'язання банку оцінюють за ринковою вартістю виходячи з якої розраховують і капітал банку $K = A - L$.
<i>Метод балансової вартості</i>	Усі активи та зобов'язання банку оцінюються в балансі за тією вартістю, яку вони мали на момент придбання або випуску. $A = L + K$ (де, A — активи; L — зобов'язання; K — капітал банку), $K = A - L$.
<i>Метод «регулюючих бухгалтерських процедур»</i>	Обчислення розміру капіталу за правилами, які встановлено регулюючими інстанціями. Правила в різних країнах неоднакові, але часто такий підхід є спробою зробити банки надійнішими для сторонніх спостерігачів.

Джерело: складено автором на основі [20, 99].

Практика функціонування закордонних банків показує, що в нестабільних умовах виживають банки з бездоганною репутацією.

Така репутація формується роками і виступає обов'язковою умовою стійкого становища банку на ринку та є вагомим інструментом для забезпечення високої конкуренції.

Формування, оцінка та управління діловою репутацією банку є важливим нематеріальним активом, що підвищує надійність закордонних партнерів при здійсненні міжнародних валютно-кредитних розрахунків [14, с. 143].

Виокремлюють декілька основних методів оцінки ділової репутації, які представлені у табл. 1.6.

У діяльності банку важливим моментом є не тільки формування ресурсів, а й ефективне їх розміщення. Тому одним з основних напрямів аналізу банківської діяльності є оцінка структури та якості активів банку для визначення стану ліквідності комерційного банку. Оцінюється структура та якість активів банку для визначення стану ліквідності комерційного банку [12, с. 120].

Структура активів банку, а також структурні зрушення в ресурсній базі банку, формуються під впливом чинників, які можна розподілити за групами [8, с. 107]:

- трендові — показують довгостроковий середній темп зростання кредитів та депозитів, який екстраполюється на майбутнє;
- циклічні — відтворюють коливання ділової активності в країні протягом одного економічного циклу;
- структурні — виявляють загальні тенденції зміни в структурі активів та ресурсної бази по групі чи системі банків;
- сезонні — визначають зміни у стані кредитів та депозитів протягом певного періоду (тижні, місяці) порівняно із середньорічним;
- випадкові та надзвичайні, пов'язані з особливостями діяльності клієнтів.

Аналіз проводиться за допомогою статистичних методів на базі ретроспективної інформації.

Таблиця 1.6

Методи оцінки ділової репутації

Метод	Формула розрахунку	Характеристика методу	Недоліки
<i>Кількісний підхід</i>			
<i>Метод надлишкових прибутків</i>	$V = MA + \frac{NOI - MA \cdot Re}{Rg},$ де, V – вартість банку; MA – вартість матеріальних активів; NOI – чистий операційний дохід; Re – коефіцієнт капіталізації чистого доходу від основної діяльності; Rg – коефіцієнт капіталізації нематеріальних активів.	Банк, маючи відображений у балансі нематеріальний актив (ділову репутацію), отримує додатковий прибуток від його використання, помножений на коефіцієнт капіталізації.	Часто трапляється помилки, пов'язані з неправильним визначенням чистого прибутку і коефіцієнта капіталізації.
<i>Метод надлишкових ресурсів</i>	$GW = \left(\frac{M}{R} - TA \right) \cdot \omega,$ де, M – чистий прибуток; R – рентабельність спільних активів; TA – вартість спільних активів; ω – частка власних коштів у структурі пасивів.	Цей метод є модифікацією методу надлишкових прибутків, припускає зворотний алгоритм дій за допомогою порівняння фактичної ринкової вартості використаних ресурсів з їхньою номінальною вартістю.	Слабкою стороною цього методу є припущення того, що отримання прибутку банком забезпечується тільки чистими скоригованими активами.
<i>Метод оцінки на основі показника обсягу продажу</i>	$GW = \frac{M - ABIT \cdot Rq}{a},$ де, M – середньорічна величина чистого прибутку; ABIT – середньорічний обсяг виручки; Rq – середньогалузевий коефіцієнт рентабельності продукції.	Передбачається формування показників чистого прибутку на основі показника валової виручки і прояв сукупності індивідуальних нематеріальних переваг на стадії розподілу виробленого продукту.	У методі використовують середні показники за останні роки, в умовах кризи або різкого економічного зростання не підходить.
<i>Якісний підхід</i>			
<i>Рейтинговий метод</i>	$R = Rf + \text{Brend} \beta (Rm - Rf),$ де Rf – безризикова ставка; Rm – середньоринкова ставка дохідності.	Оцінка ділової репутації різними стейкхолдерами-експертами.	Суб'єктивна думка експертів, проблема відкритості інформації про установу.

Джерело: складено автором на основі [14, с. 143].

На рівень ліквідності банку впливає якість активів та рівень ризику, який пов'язується з кожним конкретним видом активів [24, с. 170].

Характеристика груп банківських активів за ступенем ліквідності представлена у табл. 1.7.

Таблиця 1.7

Характеристика груп банківських активів за ступенем ліквідності

Групи банківських активів	Визначення	Види активів
<i>Високоліквідні активи</i>	Активи, які перебувають у готівковій формі або можуть бути швидко реалізовані на ринку.	Це — готівкові кошти, дорожні чеки, банківські метали, кошти на рахунках в інших банках, державні цінні папери. У міжнародній практиці до складу високоліквідних активів можуть включатися банківські акцепти, векселі та цінні папери першокласних емітентів.
<i>Ліквідні активи</i>	Активи, які можуть бути перетворені в грошову форму протягом певного періоду часу (наприклад 30 днів).	До цієї групи відносять платежі на користь банку з термінами виконання в зазначений період, такі як кредити, в тому числі і міжбанківські, дебіторська заборгованість, інші цінні папери (крім високоліквідних), які обертаються на ринку.
<i>Низьколіквідні активи</i>	Активи, які можуть бути повільно реалізовані на ринку.	Відносяться прострочені, пролонговані та безнадійні кредити, ненадійна дебіторська заборгованість, цінні папери, які не обертаються на ринку, господарські матеріали, будинки, споруди та інші основні фонди.

Джерело: складено автором на основі [24, с. 170].

Визначення ступеня ліквідності та віднесення кожної із статей активу до певної групи дає змогу банку оцінити наявні ліквідні кошти та виявити резерви ліквідних активів.

Також, важливою складовою при оцінці організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків банку є визначення доходності операцій.

Характеристика системи показників за допомогою яких розраховується ефективність валютно-кредитних операцій банку представлена у табл. 1.8.

Таблиця 1.8

Характеристика показників для розрахунку ефективності валютно-кредитних операцій банку

Показник	Формула розрахунку	Характеристика
<i>Дохідність валютно-кредитних операцій</i>	$\text{Кдох} = \frac{\text{Дохід від валютно-кредитних операцій}}{\text{Середня сума валютно-кредитних вкладень за досліджуваній період.}}$	Даний коефіцієнт є універсальним показником, що характеризує ефективність вкладень у валютно-кредитні операції і показує, скільки банк отримує доходів з кожної гривні, вкладеної саме в валютно-кредитні операції. Його застосування дає змогу зробити порівняльний аналіз ефективності різних видів банківських операцій (операцій з цінними паперами, з валютою, лізингові операції тощо) і оптимізувати напрями використання банківських ресурсів, віддаючи пріоритети найдоходнішим видам діяльності.
<i>Дохідність активів за рахунок валютно-кредитних операцій</i>	$\text{Кдох.акт} = \frac{\text{Дохід від валютно-кредитних операцій}}{\text{Середня сума активів}}$	Він характеризує внесок валютно-кредитних операцій у загальну дохідність активів. Різновидом цього показника може бути коефіцієнт, у знаменнику якого замість загальних активів беруться тільки дохідні активи.
<i>Питома вага доходів від надання кредитів в загальній сумі доходів</i>	$\text{Кдох.кр} = \frac{\text{Доходи від валютно-кредитних операцій}}{\text{Доходи банку, всього}}$	Цей коефіцієнт характеризує частку доходів, отриманих банком від надання кредитів у загальних доходах банку від інших активних операцій. Аналізуючи його, доцільно порівняти значення даного показника зі значенням коефіцієнта валютно-кредитної активності. Якщо коефіцієнт питомої ваги валютно-кредитних доходів вищий коефіцієнта питомої ваги кредитів у дохідних активах, це свідчить про те, що ефективність валютно-кредитних операцій вища, ніж ефективність інших банківських операцій.
<i>Прибутковість валютно-кредитних операцій</i>	$\Pi = \frac{\text{Прибуток від валютно-кредитних операцій}}{\text{Середні валютно-кредитні вкладення}}$	Даний коефіцієнт показує, скільки отримано прибутку від валютно-кредитних операцій на кожну гривню.

Джерело: складено автором на основі [28, с. 34].

Представлена у табл. 1.8 характеристика показників для розрахунку ефективності валютно-кредитних операцій банку передбачає комплексний підхід до вивчення цього напрямку діяльності банку та дає змогу оцінити їх ефективність, визначити основні заходи удосконалення управління активами банку та підвищити результативність банківського менеджменту [28, с. 34].

Особливе значення економічної ефективності діяльності банків зумовлює їхню дуалістичну природу – не лише посередництво в переміщенні грошових потоків від продавців до покупців, а й функціонування як підприємницьких структур з метою максимізації прибутку.

Доконечним фактором існування на ринку у сучасних умовах є ефективність функціонування банків.

Від якісного управління грошовими потоками банку залежить ефективність банківської діяльності.

Базуючись на твердженні, що якісне управління грошовими потоками залежить від часових меж, актуальним є зазначити, що ефективність банківської діяльності здійснює прямий вплив на фінансову позицію банку на ринку в короткостроковому та довгостроковому періодах [26, с. 114]:

- у короткостроковому періоді ефективність банківської діяльності означає здатність адекватно управляти наявними грошовими потоками з метою максимізації прибутку, зокрема зниження ефективності в умовах конкуренції призводить до втрати потенційного прибутку та зниження фінансової стійкості на ринку;
- у довгостроковому періоді ефективність банківської діяльності означає здатність забезпечити трансформацію заощаджень економічних агентів в інвестиції з найменшими трансакційними витратами, що також впливає на конкурентні позиції банку на ринку.

Зважаючи на своєрідну діяльність банків та на те, що банківська сфера є непростю рухливою системою, розвиток та функціонування якої прослідковується ризиками, варто зазначити, що прийнятнішим для оцінки ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків банку

виступає цілісний системний підхід, яким передбачає дослідження та розгляд поняття «ефективність» як складного системного явища [33 с. 238].

Критеріями ефективності при оцінці організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків банку повинні бути як безпосередньо фінансові результати діяльності банку – дохід і прибуток, так і результативність – рентабельність, а також вся сукупність показників фінансового стану – стійкість, ліквідність, платоспроможність, досягнутих банком з урахуванням їх ціннісного або цільового значення як для самого банку, так і для соціально-економічного середовища його діяльності [33, с. 239].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що у першому розділі випускної кваліфікаційної роботи було описано:

- що у ході удосконалення банківської системи, її інтеграції в міжнародний фінансовий простір, спостерігається тенденція до розвитку та покращення валютно-кредитних розрахунків;
- що банківська діяльність щільно пов'язана з міжнародною торгівлею, міжнародним рухом капіталів та кредитів. Через це функціонування комерційних банків на валютних ринках прямо впливає на фінансові результати їх клієнтів;
- що міжнародні валютно-кредитні розрахунки є об'єктом державного регулювання, оскільки держава, беручи участь у міжнародних розрахунках, впливає на систему розрахунків через введення валютних обмежень;
- що міжнародний рух товарів та послуг розширює співпрацю між суб'єктами, які розташовані в різних країнах;
- що взаємні грошові зобов'язання учасників міжнародних розрахунків в іноземній валюті визначають важливу роль при здійсненні міжнародних валютно-кредитних розрахунків;
- що міжнародні розрахунки можуть бути пов'язані не лише з торговельними, але й з кредитними, інвестиційними або іншими зовнішньоекономічними відносинами;
- що більша частина всіх міжнародних розрахунків здійснюється в процесі опосередкування міжнародних торгових угод;
- основні положення Закону України «Про валюту і валютні операції».

Представлена класифікація банківських операцій міжнародних розрахунків чітко визначає зміст і етапи взаємодії уповноважених банків з їх клієнтами – експортерами та імпортерами.

Дослідивши способи, засоби та форми платежу було виявлено ряд розрахунків в яких більш зацікавлений експортер – 100% авансовий платіж, акредитив, а в яких імпортер – інкасо, відкритий рахунок.

Також було представлено ряд чинників, які впливають на стан міжнародних розрахунків, представлено систему міжнародних розрахунків, охарактеризовано функції банків, які надаються учасникам ЗЕД.

Охарактеризована комунікаційна система електронних розрахунків SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication), яка є найбільш стандартизованою у міжнародній банківській справі та пов'язує національні клірингові та банківські мережі, утворюючи світову фінансову систему телекомунікацій.

Було розглянуто та охарактеризовано:

1. Форми здійснення міжнародних валютно-кредитних розрахунків за експортно-імпортними операціями.
2. Ризики при здійсненні міжнародних валютно-кредитних розрахунків.
3. Процес створення кореспондентських відносин при міжнародних розрахунках.
4. Критерії вибору банку-кореспондента.
5. Групи банківських активів за ступенем ліквідності.

Представлені методи оцінки ділової репутації, методи обчислення вартості власного капіталу необхідні для оцінки банку при здійсненні міжнародних валютно-кредитних розрахунків.

Виокремлено ряд показників для розрахунку ефективності валютно-кредитних операцій банку, які є важливою складовою при оцінці організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків банку.

Визначено, що:

- найприйнятнішим для оцінки ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків банку є цілісний системний підхід, яким передбачається розгляд поняття «ефективність» як складного системного явища;

- критеріями ефективності при оцінці організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків банку повинні бути як безпосередньо фінансові результати діяльності банку (дохід і прибуток), так і результативність (рентабельність), а також вся сукупність показників фінансового стану (стійкість, ліквідність, платоспроможність).

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИХ РОЗРАХУНКІВ НА ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»

2.1 Характеристика зовнішньоекономічної діяльності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»

ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» – зареєстрований у 2007 році для здійснення повного спектру внутрішньодержавних та міжнародних банківських послуг [59].

ЄДРПОУ: 34819265

Юридична адреса: 01135, м. Київ, вул. Дмитрівська, 69.

КОАТУУ: 8039100000 (ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ р-н).

Установчими зборами акціонерів (Протокол №1 від 25 квітня 2006 року) було створено Товариство з обмеженою відповідальністю «УКРФІНАНСБАНК» та зареєстровано Національним банком України 29 грудня 2006 року за № 314.

Згідно рішення Загальних Зборів Акціонерів (Протокол №6 від 23 квітня 2007 року) ТОВ «УКРФІНАНСБАНК» було реорганізовано у Відкрите акціонерне товариство «Комерційний банк «КРЕДИТ-ОПТИМА»».

Відповідно до рішення Загальних Зборів Акціонерів (Протокол №1 від 22 вересня 2008 року) ВАТ «Комерційний банк «КРЕДИТ-ОПТИМА»» перейменовано у Відкрите акціонерне товариство «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Відкрите акціонерне товариство «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» став правонаступником по всіх правах та зобов'язаннях Відкритого акціонерного товариства «Комерційний банк «КРЕДИТ-ОПТИМА»».

На виконання вимог Закону України «Про акціонерні товариства» та згідно рішення Загальних Зборів Акціонерів (Протокол №1 від 15 березня 2011 року) Відкрите акціонерне товариство «Кредит Оптима Банк» змінив своє найменування на Публічне акціонерне товариство "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК",

яке виступає правонаступником по всіх правах та зобов'язаннях Відкритого акціонерного товариства «Кредит Оптима Банк».

Банк є юридичною особою, має своє відокремлене майно, може від свого імені набувати майнових і особистих немайнових прав, у тому числі укладати договори (угоди, контракти), бути позивачем та відповідачем у суді, господарському, адміністративному та третейському судах [60].

Основною метою діяльності банку є отримання прибутку шляхом надання повного спектру внутрішніх та міжнародних банківських послуг, залучаючи всі види операції діяльності банку, які пов'язані із здійсненням комерційної, інвестиційної та будь-якої іншої діяльності, яка може бути дозволена банкам чинним законодавством України.

Предметом діяльності банку є надання банківських та інших фінансових послуг на підставі ліцензій, наданих Національним банком України, а також здійснення іншої діяльності, не забороненої для банків законодавством України.

В основі стратегії ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» покладено розширення мережі відділень, продуктової лінійки, оперативність та високу якість роботи з метою створення для клієнтів банку максимально комфортних умов обслуговування.

Для досягнення мети та реалізації предмету діяльності, банк на підставі банківської ліцензії, відповідно до вимог законодавства України має право надавати наступні банківські послуги:

- залучення у вклади (депозити) кошти від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб;
- відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах;
- розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик;

Крім перерахованих банківських послуг банк має право здійснювати також діяльність щодо [59].

- інвестицій;
- випуску власних цінних паперів;
- випуску, розповсюдження та проведення лотерей;
- зберігання цінностей або надання в майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа;
- інкасації коштів та перевезення валютних цінностей;
- здійснення валютних операцій;
- залучення та розміщення іноземної валюти на валютному ринку України;
- залучення та розміщення іноземної валюти на міжнародних ринках;
- ведення рахунків клієнтів (резидентів і нерезидентів) в іноземній валюті та клієнтів-нерезидентів у грошовій одиниці України;
- ведення кореспондентських рахунків банків (резидентів і нерезидентів) в іноземній валюті або у грошовій одиниці України;
- відкриття кореспондентських рахунків в уповноважених банках України в іноземній валюті та здійснення операцій за ними;
- ведення реєстрів власників іменних цінних паперів (крім власних акцій);
- надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських та інших фінансових послуг.

Середньооблікова чисельність штатних працівників – 89 осіб.

Середня чисельність позаштатних працівників та осіб що працюють за сумісництвом – 2 особи.

Чисельність працівників, що працюють на умовах неповного робочого часу – 0 осіб [60].

Фонд оплати праці за 2017 рік становив 10183,6 тис. грн, та в порівнянні з 2016 роком збільшився на 5601,4 тис. грн. у зв'язку із збільшенням чисельності працівників, підвищення заробітних плат та виплат працівникам компенсацій при звільненні.

Підвищення кваліфікації працівників здійснюється шляхом направлення на курси, семінари, тренінги тощо. В бюджеті банку на зазначені цілі в 2017 році було заплановано 10 тис. грн, з яких використано 9,6 тис.грн.

За останні п'ять років ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» було:

- придбано основних засобів на сумму 7207 тис. грн.;
- поліпшення основних засобів на суму 57 тис. грн.;
- відчуження основних засобів на сумму 494 тис. грн.

ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» є:

- Засновником власної міжнародної платіжної системи AVERS №1, свідоцтво про узгодження правил якої представлено в Додатку Б.
- Учасником міжнародних систем грошових переказів: Western Union, MoneyGram, IntelExpress, Sigue Money Transfer та Welsend.
- Членом СРО Асоціації «Українські фондові торговці».

Відомості про міжнародну платіжну систему Avers №1 внесені в Реєстр платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури.

Згідно з правилами Avers №1 учасниками платіжної системи можуть бути банки України і небанківські фінансові установи, які мають ліцензію на переказ коштів без відкриття рахунків і на підставі договору з платіжною організацією [59].

Види послуг з переказу коштів, наданих міжнародною платіжною системою Avers №1:

- перекази в межах України в національній валюті: від фізичних осіб на користь фізичних осіб, готівкові або безготівкові для виплати готівкою або зарахування коштів на рахунок; від фізичних осіб на користь юридичних осіб, готівкові або безготівкові зарахування на рахунок; від юридичних осіб на користь фізичних осіб, безготівкові зарахування на рахунок;

- транскордонні перекази в іноземній валюті: від фізичних осіб на користь фізичних осіб, готівкові або безготівкові для виплати готівкою або зарахування коштів на рахунок.

Національний банк України відзначає, що система підтримує здійснення грошових переказів в гривні, доларах, євро, рублях.

24 жовтня 2017 року Національним банком України зареєстровано нового учасника міжнародної платіжної системи AVERS №1 компанію «Payment Planet s.r.o.» (Чеська Республіка).

Чехія стає популярною серед українських заробітчани, через це система AVERS №1 іде на зустріч нашим громадянинам за кордоном шляхом надання доступного, швидкого та безпечного сервісу переказу коштів. Також, 17 жовтня 2017 року був виплачений перший міжнародний переказ із Ізраїлю у відділенні ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» при використанні системи AVERS №1.

ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» як платіжна організація міжнародної платіжної системи AVERS №1 активно залучає прямих учасників до співробітництва.

Так, учасником системи став ПАТ «БАНК ВОСТОК», мережа якого складає 35 відділень.

На 11.09.2017 року мережа системи AVERS №1 складає понад 5 000 пунктів. Прямими учасниками системи є комерційні банки – ПАТ «БАНК ВОСТОК», ПАТ «АБ «РАДАБАНК», ПАТ «АКБ «ТРАСТ-КАПІТАЛ», ПАТ «КБ «ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ», АТ «БАНК БОГУСЛАВ», фінансові компанії – ТОВ «ФК ЛЕОГЕЙМІНГ ПЕЙ», ТОВ «ФЛАЙ МАНІ» та ТОВ «ФК «АРТУА».

Відправка та отримання переказів по системі AVERS №1 доступна у всіх відділеннях ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» [59].

Перекази по системі в Ізраїлі здійснює компанія MONEY CHANGE INTERNATIONAL LTD, валюта переказів – долари США та Євро.

Також у всіх відділеннях банку доступні грошові перекази за міжнародною платіжною системою RIA Money Transfers.

Система RIA – один із світових лідерів в області миттєвих грошових переказів фізичних осіб без відкриття поточного рахунку.

Система надає якісний та швидкий сервіс, який у сукупності з висококваліфікованим обслуговуванням у відділеннях банку набуває ще більшого рівня якості.

Мережа системи RIA нараховує 321 000 пунктів в 146 країнах світу, що забезпечує всі можливі географічні напрямки переказів.

Перекази по системі здійснюються в доларах США та євро.

У відділеннях ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» клієнти, отримуючи грошові перекази по системі RIA або по інших системах переказів, одразу можуть здійснити валютно-обмінну операцію та сплатити житлово-комунальні послуги або провести інші види платежів [60].

Працюючи на фінансовому ринку України, ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» активно бере участь у процесі розвитку української економіки. Галузевий склад клієнтів банку постійно розширюється і на сьогоднішній день охоплює практично всі сфери бізнесу.

ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» в якості стратегічної концепції обрав принцип всебічного забезпечення інтересів своїх клієнтів на основі використання сучасних банківських технологій [60].

В Україні всього п'ять банків мають право займатися міжнародними переказами [53, с. 25]:

- ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» з системою AVERS №1.
- «Правекс банк» з системою переказів Телеграф.
- «Укргазбанк» з системою WellSend.
- «ПриватБанк» з системою Приватмані.
- «iBox Bank».

За даними Національного банку України (офіційною статистикою) близько \$ 6 млрд грошових переказів щорічно спрямовуються в Україну.

Ще \$ 2 млрд. – це невидима частина, яка знаходиться в тіні і передається по каналах. Таким чином, ринок обсягом \$ 8 млрд, на якому основні гравці – WesterUnion і MoneyGram [25, с. 26].

Система переказу коштів, створена банками та небанківськими установами представлена на рис. 2.1.

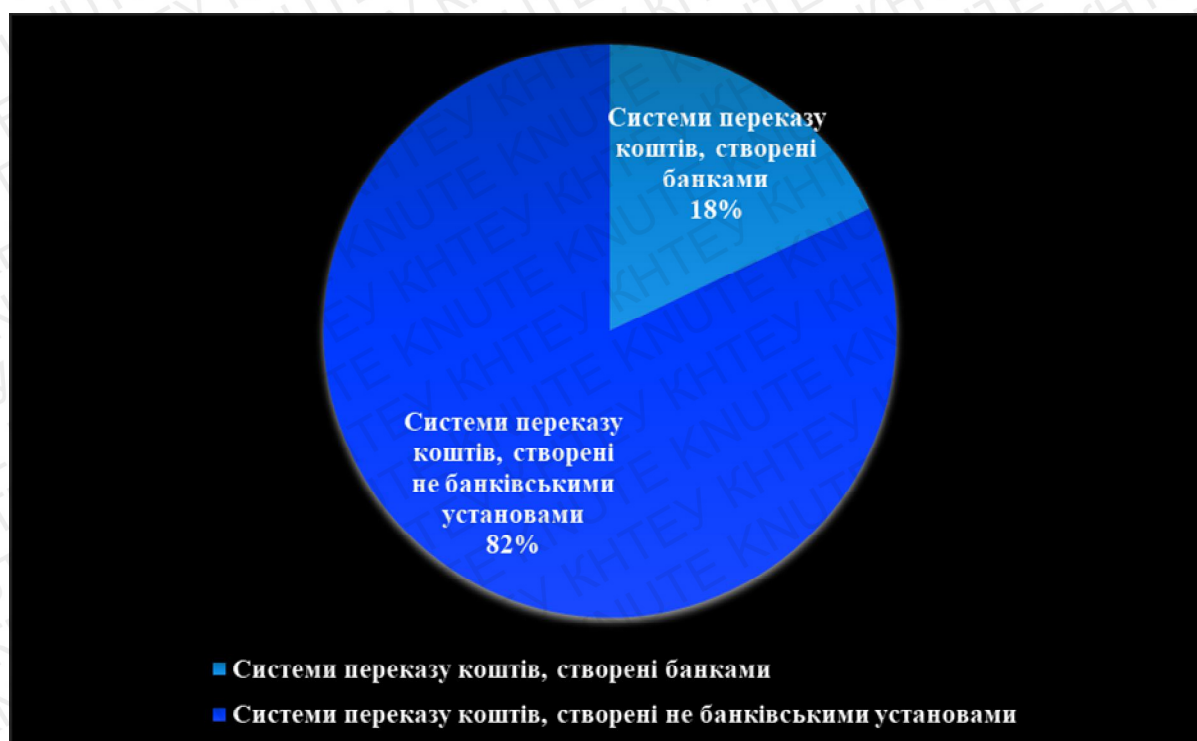

Рис. 2.1 Система переказу коштів, створена банками та небанківськими установами

Джерело: побудовано автором на основі [25, с. 27].

Так, за 1 півріччя 2018 року за допомогою систем, створених банками та небанківськими установами, переказано [5, с. 28]:

- В межах України – 2 100,4 млн. дол США.
- В Україну – 11,6 млн. дол США.
- За межі України – 1,7 млн. дол США.

ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» працює через систему кореспондентських рахунків в іноземних банках на базі системи SWIFT, що дає перевагу перед фінансовими компаніями.

Більшість валютно-кредитних розрахунків по зовнішньоторговельним контрактам ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» здійснюється саме через систему SWIFT.

За допомогою системи SWIFT, клієнти мають можливість здійснювати розрахунки із країнами СНД та країни далекого зарубіжжя – Італія, Іспанія, Німеччина, Туреччина та інші [59].

Здійснення розрахунків по системі Sigue Money Transfer доступна у всіх відділеннях ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Валюта розрахунку – долари США, євро, швейцарські франки та російські рублі.

ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» постійно працює над розширенням банківських послуг та надає своїм клієнтам комплексні програми обслуговування.

Банк пропонує своїм клієнтам [60]:

- широкий спектр банківських послуг за гнучкою системою тарифів, які представлені у Додатку Г;
- оптимальні умови різноманітних депозитних та кредитних програм;
- професіоналізм персоналу банку і якісне обслуговування;
- індивідуальний підхід до кожного клієнта та конфіденційність.

Правління ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» з метою максимального задоволення потреб своїх клієнтів, зацікавлений у збільшенні відділень як в Києві, так і в регіонах України, розвитку послуг по міжнародним системам грошових переказів.

Станом на 2017 рік мережа Банку складає 34 відділення, що розташовані у Києві та Київській області, Харкові, Чернігові, Львові, Ужгороді, Полтаві та Миколаєві.

Згідно інформації УНІАН з посиланням на дані Національного банку України, станом на 1 жовтня – це другий показник серед усіх українських банків по найбільшій кількості нових відділень, відкритих в січні-вересні 2017 року.

З 31 березня 2017 року ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» надає послуги по міжнародній системі грошових переказів Sigue Money Transfer.

Система грошових переказів Sige Money Transfer входить у п'ятірку найбільших міжнародних операторів з переказу коштів, має більш ніж 60 000 пунктів обслуговування у 145 країнах світу та співпрацює з банками з найбільш розгалуженою мережею, завдяки чому клієнт може легко знайти відділення для здійснення переказу або отримання переказаних коштів.

Відправка та отримання переказів по системі Sige Money Transfer доступна у всіх відділеннях ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Валюта переказу коштів - долари США, євро та російські рублі.

З 17 лютого 2017 року ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» також надає послуги по міжнародній системі грошових переказів IntelExpress.

За допомогою системи IntelExpress, яка створена в 2007 році в Грузії, клієнти мають можливість здійснювати грошові перекази в країни СНД та країни далекого зарубіжжя – Італія, Іспанія, Німеччина, Туреччина та інші. Відправка та отримання переказів по системі IntelExpress доступна у всіх відділеннях ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Валюта переказу коштів - долари США, євро та російські рублі.

З 15 лютого 2017 року ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» надає послуги по міжнародній системі грошових переказів Welsend.

За допомогою системи Welsend через відділення ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» клієнти мають можливість швидко та за доступними тарифами здійснювати перекази як по території України, так і в країни СНД – Грузія, Вірменія, Таджикистан, Молдова та в Ізраїль.

Валюта міжнародних переказів по системі Welsend – долари США, євро та російські рублі. Виплата та відправлення переказів по території України здійснюється в національній валюті (гривні) [59].

ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» присвоєний довгостроковий кредитний рейтинг на рівні uaBBB-.

30 червня 2016 року рейтинговий комітет РА «Експерт-Рейтинг» прийняв рішення про присвоєння довгострокового кредитного рейтингу ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» на рівні uaBBB- (прогноз стабільний).

У прес-релізі рейтингової агенції зазначено, що ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» характеризується достатньою кредитоспроможністю у порівнянні з іншими українськими банками.

Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних фінансових та економічних умов. Оцінка визначена у відповідності з рейтинговою шкалою, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України №665 від 26 квітня 2007р.

Банк добре забезпечений регулятивним капіталом та ліквідністю. Протягом перших п'яти місяців 2016 року Н2 банку коливався в межах 94,36%-97,79. Аналіз динаміки нормативів ліквідності також свідчить про міцний запас ліквідності банківської установи [60].

Рейтингова агенція позитивно оцінила прибуткову діяльність ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» у кризовий період, який представлений у Додатку В.

Мережа Internet і мобільний зв'язок широко також застосовуються в банківському бізнесі.

Система «дистанційного банківського обслуговування» широко застосовується ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» для здійснення безготівкових платежів, купування та продавання валюти.

Через Internet-банкінг клієнт має змогу стежити за станом свого рахунка та операціями по ньому за будь-який проміжок часу.

Банк використовує ряд різних систем [59]:

- систему управління рахунками «Банк-клієнт»;
- систему управління рахунками «Internet-клієнт»;
- платіжні та розрахункові системи, у тому числі ті, в яких Internet використовується лише як середовище передачі інформації;
- систему онлайнної торгівлі цінними паперами та валютою;
- інтерфейсні модулі для взаємодії із зовнішніми системами електронної комерції (наприклад, модулі, що реалізують зв'язок «Банк – Internet-магазин»).

2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»

Банки, виконуючи різноманітні функції, вступають у складні взаємовідносини із іншими суб'єктами, здійснюючи валютно-кредитні, розрахункові, вкладні та інші операції [30, с. 116].

Через це, банківська діяльність піддається численним ризикам, недооцінка яких може призвести до збоїв у роботі банку, нанесенню збитків клієнтам чи акціонерам або до банкрутства.

Зв'язок банків з усіма аспектами підприємницької діяльності обумовлює підвищену зацікавленість учасників економічних відносин в отриманні достовірної інформації, що розкриває фінансовий стан і дає уявлення про рівень надійності комерційних банків [29, с. 216].

Надійність комерційних банків істотно впливає на ефективність економіки країни і є необхідною умовою забезпечення стабільності всіх сфер суспільного життя.

Фінансово-господарський аналіз діяльності банків в сучасних умовах є основою для прийняття управлінських рішень в банку і встановленню довірчих і взаємовигідних відносин між банками та їх клієнтами [31, с. 33].

Фінансово-господарський аналіз діяльності банку повинен містити реальну та всебічну оцінку досягнутих результатів, висвітлювати позитивні й негативні аспекти його роботи, визначати конкретні шляхи вирішення загальних проблем.

Аналіз фінансової звітності – форма №1 «Бухгалтерський баланс» та форми №2 «Звіт про фінансові результати», які представлені в Додатоку А, – є одним із найважливіших напрямів оцінки раціональної фактичної структури активів та пасивів щодо забезпечення прибутковості та стабільності роботи банку та для визначення шляхів оптимізації структури банківських ресурсів [60].

Проаналізуємо динаміку, склад та структура активів ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК», яка представлена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Динаміка, склад та структура активів ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за
2013-2017 рр.**

Показники	На дату, тис. грн / % до підсумку					Абсолютне відхилення, +/- / Структурне відхилення %			
	На 31.12. 2013 р.	На 31.12. 2014 р.	На 31.12. 2015 р.	На 31.12. 2016 р.	На 31.12. 2017 р.	2014 р. до рівня 2013 р.	2015 р. до рівня 2014 р.	2016 р. до рівня 2015 р.	2017 р. до рівня 2016 р.
Грошові кошти	5227 / 1,9%	5402 / 2,1%	8713 / 4,9%	13345 / 9,1%	4124 / 2,9%	175 / 0,2%	3311 / 2,8%	4632 / 4,2%	-9221 / -6,2%
Кошти в НБУ	515 / 0,2%	190 / 0,1%	0	0	0	-325 / -0,1%	-190 / -0,1%	0	0
Кошти в інших банках	74663 / 27,7%	102388 / 38,9%	22617 / 12,8%	0	0	27725 / 11,2%	-79771 / -26,1%	-22617 / -12,8%	0
Кредити та заборгованість клієнтів	175071 / 64,9%	138915 / 52,8%	121070 / 68,6%	111408 / 76,2%	70911 / 51,2%	-36156 / -12,1%	-17845 / 15,8%	-9662 / 7,6%	-40497 / -25%
Основні засоби та нематеріальні активи	13613 / 5,1%	13223 / 5%	12818 / 7,3%	12470 / 8,5%	18131 / 13,1%	-390 / -0,1%	-405 / 2,3%	-348 / 1,2%	5661 / 4,6%
Інші фінансові активи	2 / 0,0007 %	4 / 0,002%	0	2 / 0,001%	387 / 0,3%	2 / 0,0013%	-4 / -0,002%	2 / 0,001%	385 / 0,299%
Інші активи	240 / 0,1%	228 / 0,1%	3237 / 1,8%	972 / 0,6%	184 / 0,1%	-12 / 0 %	3009 / 1,7%	-2265 / -1,2%	-788 / -0,5%
Відстрочений податковий актив	67 / 0,02%	69 / 0,03%	14 / 0,01%	2 / 0,001%	0	2 / 0,01%	-55 / -0,02%	-12 / -0,009%	-2 / -0,001%
Усього активів	269561 / 100%	263176 / 100%	176457 / 100%	146184 / 100%	138479 / 100%	6385 / -	-86719 / -	-30273 / -	-7705 / -

Джерело: складено автором на основі [60].

Зробивши відповідні розрахунки, можна зробити висновок щодо зменшення грошових коштів, які у 2017 році складають 4124 тис. грн., що на 9221 тис. грн. менше в порівнянні з 2016 роком.

Кредити та заборгованість клієнтів протягом аналізованого періоду знижується та у 2017 році складають 70911 тис. грн..

Зниження основних засобів та нематеріальних активів з 2013 по 2016 рр. відбулося в результаті їх зношування, але у 2017 р. спостерігається приріст у 5661 тис. грн.. Даний приріст є результатом розвитку банку.

Значний темп приросту інших активів у 2015-2016 рр. свідчить про зростання дебіторської заборгованості. Станом на 2017 рік даний показник суттєво знизився та складає 184 тис. грн..

Наступним проаналізуємо фінансові показники та динаміку за період 2013-2017 рр., які наведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Фінансові показники ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за 2013-2017 рр.

Показник и	На дату, тис. грн					Абсолютне відхилення, +/-			
	На 31.12. 2013 р.	На 31.12. 2014 р.	На 31.12. 2015 р.	На 31.12. 2016 р.	На 31.12. 2017 р.	2014 р. до рівня 2013 р.	2015 р. до рівня 2014 р.	2016 р. до рівня 2015 р.	2017 р. до рівня 2016 р.
Прибуток/ збиток	484	207	9	242	252	-277	-198	233	10
Чистий процент- ний дохід /(Чисті процентні витрати)	14243	14338	12173	10186	13661	95	-2165	-1987	3475
Процентні доходи	43296	32362	28118	20785	19904	-10934	-4244	-7333	-881
Результат від операцій з іноземною валютою	204	159	213	277	113	-45	54	64	-164
Вартість власного капіталу банку	68466	68673	68682	68924	126176	207	9	242	57252

Джерело: складено автором на основі [60].

Зробивши відповідні розрахунки фінансово-економічних показників ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК», можна зробити висновок щодо зниження майже всіх показників за період 2013-2017 рр.

Так прибуток з 484 тис. грн станом на 2013 рік знизився до 252 тис. грн у 2017 році, чистий процентний дохід протягом аналізованого періоду тримається відносно на такому ж значенні як і у 2013 році і складає 13661 тис. грн.

Процентні доходи банку станом на 2017 рік зменшуються на 23392 тис. грн у порівнянні із 2013 роком та складають 19904 тис. грн..

Така тенденція свідчить про зменшення обсягу наданих кредитів, інвестицій у цінні папери, зменшення ринкових ставок та пропозицій вільних грошових ресурсів на кредитному рахунку.

Результат від операцій з іноземною валютою станом на 2017 рік складає 113 тис. грн. Порівняно із попередніми роками показник суттєво зменшився, що свідчить про зменшення операцій купівлі-продажу, обміну іноземної валюти, здійснення операцій з валютними деривативами.

Також було проаналізовано вартість власного капіталу банку за допомогою методу балансової вартості, що представлені у табл. 1.5.

Виходячи із проведених розрахунків можна побачити, що у 2017 році в порівнянні із попередніми роками показник значно зріс і складає 126176 тис. грн. Це пов'язано з тим, що у 2017 році, порівнянно із 2013-2016 роками, у яких субординований борг складав 63060 тис. грн., суттєво зменшився на 58107 тис. грн. та складає 4953 тис. грн.

Доцільно також проаналізувати динаміку, склад та структуру пасивів ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК», яка представлена у табл. 2.3,

Склад та структура пасивів характеризують джерела коштів і природу фінансових зв'язків банку, оскільки саме пасивні операції значною мірою визначають умови, форми та напрями використання банківських ресурсів, тобто склад та структуру активів [36, с. 69].

Таблиця 2.3

**Динаміка, склад та структура пасивів ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за
2013-2017 рр.**

Показники	На дату, тис. грн / % до підсумку					Абсолютне відхилення, +/- / Структурне відхилення %			
	На 31.12. 2013 р.	На 31.12. 2014 р.	На 31.12. 2015 р.	На 31.12. 2016 р.	На 31.12. 2017 р.	2014 р. до рівня 2013 р.	2015 р. до рівня 2014 р.	2016 р. до рівня 2015 р.	2017 р. до рівня 2016 р.
Кошти банків	46852/ 17,4%	76552/ 29,1%	0	0	0	29700/ 11,7%	-76552/ -29,1%	0	0
Кошти клієнтів	90618/ 33,6%	39479/ 15%	36604/ 20,7%	7956/ 5,4%	5623/ 4,1%	-51139/ -18,6%	-2875/ 5,7%	-28648/ -15,3%	-2333/ -1,3%
Боргові цінні папери	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші залучені кошти	0	15000/ 5,7%	8000 / 4,5%	0	0	15000/ 5,7%	-7000/ -1,2%	-8000/ -4,5%	0
Інші фінансові зобов'язання	68 / 0,03%	18/ 0,007%	15/ 0,009%	5355/ 3,6%	66/ 0,05%	-50/ -0,023%	-3/ 0,002%	5340/ 3,6%	-5355/ -3,55%
Інші зобов'язання	499 / 0,2%	394/ 0,15%	96/ 0,05%	889/ 0,6%	630/ 0,5%	-105/ -0,05%	-298/ -0,1%	793/ 0,55%	-259/ -0,1%
Субординований борг	63058/ 23,4%	63060/ 23,9%	63060/ 35,7%	63060/ 43,1%	4953/ 3,6%	2/ 0,5%	0/11,8%	0/ 7,4%	-58107/ -39,5%
Усього зобов'язань	201095 / 74,6%	194503 / 73,9%	107775/ 61,1%	77260/ 52,9%	12303/ 8,9%	-6592/ -0,7%	-86728/ -12,8%	-30515/ -8,2%	-64957/ -44%
Статутний капітал	63000/ 23,4%	63000/ 23,9%	63000/ 35,7%	63000/ 43,1%	120000/ 86,7%	0/ 0,5%	0/ 11,8%	0/ 7,4%	57000/ 43,6%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	484/ 0,2%	207/ 0,08%	9/ 0,005%	242/ 0,2%	252/ 0,2%	-277/ -0,12%	-198/ -0,075%	233/ 0,195%	10/ 0%
Резервні та інші фонди банку	4982/ 1,8%	5466/ 2,1%	5673/ 3,2%	5682/ 3,8%	0	484/ 0,3%	207/ 1,1%	9/ 0,6%	-5682/ -3,8%
Усього власного капіталу	68466/ 25,4%	68673/ 26,1%	68682/ 38,9%	68924/ 47,1%	126176/ 91,1%	207/0,7%	9/12,8%	242/8,2%	57252/ 44%
Усього пасивів	269561 / 100%	263176 / 100%	176457/ 100%	146184/ 100%	138479/ 100%	-6385/ -	-86719/ -	-30273/ -	-7705/ -

Джерело: складено автором на основі [60].

Зробивши відповідні розрахунки, можна зробити висновок про зниження майже всіх показників за аналізований період. Так, спостерігається суттєве зниження зобов'язань банку у 2017 році – у 2013 році вони становили 201095 тис. грн., а у 2017 році становлять 12303 тис. грн..

Субординований борг у 2017 році значно зменшується в порівнянні із попередніми аналізованими роками та складає 4953 тис. грн.

У складі власного капіталу у 2017 році значно збільшився статутний капітал на 57000 тис. грн. порівняно із 2013-2016 роками, у яких він складав 63000 тис. грн.

Критерієм оцінки валютно-кредитного стану підприємства виступає його ліквідність і платоспроможність. Для цього за даними балансу банку визначають комплекс оціночних показників. Для визначення ліквідності використовуємо миттєву ліквідність, поточну ліквідність та короткострокову ліквідність.

У табл. 2.3 представлені показники ліквідності та платоспроможності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за 2013-2017 рр.

Таблиця 2.4

Показники ліквідності та платоспроможності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за 2013-2017 рр.

Показники	На дату %					Абсолютне відхилення %, +/-			
	На 31.12 . 2013 р.	На 31.12. 2014 р.	На 31.12. 2015 р.	На 31.12. 2016 р.	На 31.12. 2017 р.	2014 р. до рівня 2013 р.	2015 р. до рівня 2014 р.	2016 р. до рівня 2015 р.	2017 р. до рівня 2016 р.
Платоспроможність (Н3)	25%	26%	64%	47%	91%	1%	38%	-17%	44%
Короткострокова ліквідність (Н6)	78%	98%	65%	61%	66%	20%	-33%	-4%	5%
Миттєва ліквідність (Н4)	46%	62%	44%	35%	30%	16%	-18%	-9%	-5%
Поточна ліквідність (Н5)	65%	74%	54%	41%	46%	9%	-20%	-13%	5%

Джерело: складено автором на основі [60].

Показник платоспроможності станом на 2017 рік складає 91%.

Таке високе значення показника свідчить про більшу частку ризику, яку приймають на себе власники банку.

Норматив миттєвої ліквідності встановлюється для контролю за здатністю банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань за рахунок високоліквідних активів та визначається як співвідношення суми коштів у касі та на кореспондентських рахунках до зобов'язань банку.

Нормативне значення – не менше ніж 20% [43, с. 44].

Показник миттєвої ліквідності за проаналізований період з 2013 р. по 2017 р. більше нормативного значення. У 2017 році він дорівнює 30%.

Норматив поточної ліквідності слугує для визначення збалансованості строків та зобов'язань банку.

Визначається як співвідношення активів первинної та вторинної ліквідності до зобов'язань банку.

Нормативне значення показника – не менше ніж 40% [43, с. 45].

Показник поточної ліквідності за проаналізований період має тенденцію до зменшення, тільки у 2017 році він починає збільшуватися та складає 46%.

Норматив короткострокової ліквідності потрібен для контролю за здатністю банку виконувати взяті ним короткострокові зобов'язання за рахунок ліквідних активів.

Норматив короткострокової ліквідності визначається як співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань.

Нормативне значення – не менше ніж 60% [43, с. 46].

За проаналізований період показник короткострокової ліквідності більше нормативного значення та у 2017 році складає 66%.

Ліквідність залежить від рівня ліквідності активів банку. За наявності високої частки проблемних активів, низької частки проблемних активів банк має високий ризик ліквідності навіть у разі збалансованості активів та пасивів за сумами та строками [49, с. 184].

Для порівняння зміни показників ліквідності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» зобразимо їх тенденцію графічно на рис. 2.2.

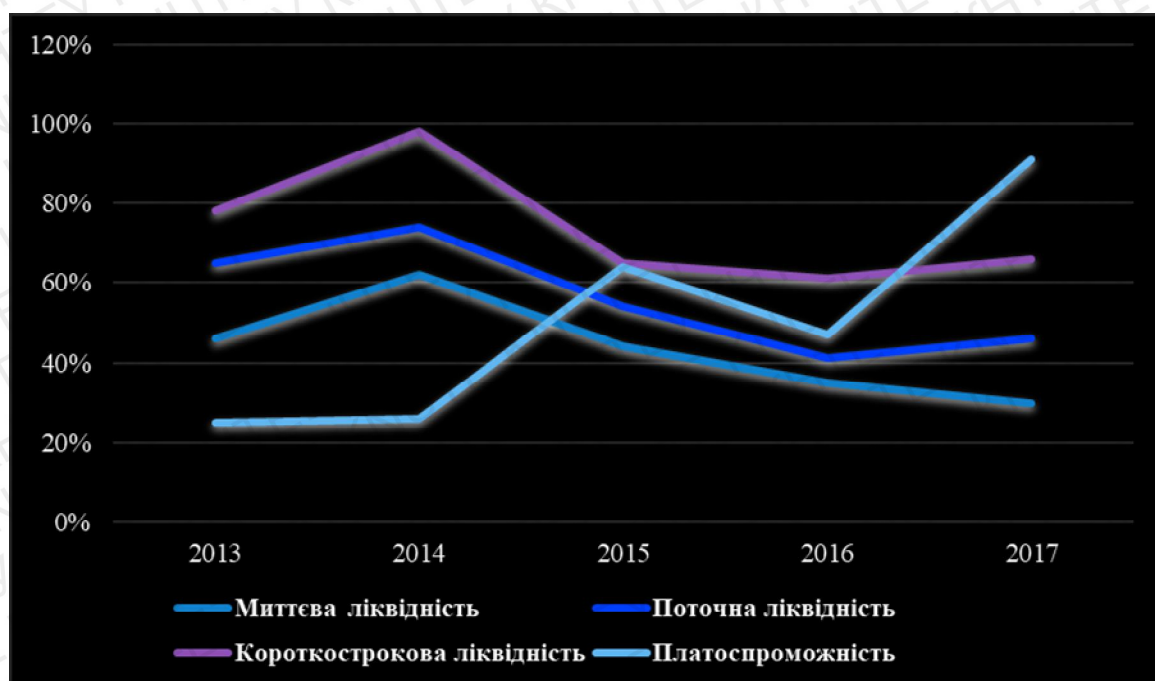

Рис. 2.2 Динаміка показників ліквідності та платоспроможності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»

Джерело: побудовано автором на основі [60].

Відносний показник економічної ефективності, який відображає рівень ефективності використання ресурсів та капіталу банку – це рентабельність.

Основними показниками, що характеризують рентабельність банківської діяльності, є показники ROA та ROE [61, с. 103].

ROA – показник рентабельності використання активів банку (ROA), ROE – показник рентабельності використання статутного капіталу банку, які представлені у табл. 2.5.

Як видно із табл. 2.5 показники ROA та ROE мають тенденцію до збільшення із 2013 по 2015 рр., що є позитивним явищем для банку.

Із 2016 року мають тенденцію до зниження, що є негативним явищем, адже це говорить про не дуже ефективний процес управління, адже ці два показники формуються під впливом всієї діяльності банку.

Таблиця 2.5

Показники рентабельності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за 2013-2017 рр.

Показники	На дату %					Абсолютне відхилення %, +/-			
	На 31.12. 2013 р.	На 31.12. 2014 р.	На 31.12. 2015 р.	На 31.12. 2016 р.	На 31.12. 2017 р.	2014 р. до рівня 2013 р.	2015 р. до рівня 2014 р.	2016 р. до рівня 2015 р.	2017 р. до рівня 2016 р.
ROA	14,4%	17,5 %	14,9%	12,3%	10,5%	3,1%	-2,6%	-2,6%	-1,8%
ROE	17,3%	20,4%	19,2%	17,1%	14,8%	3,1%	-1,2%	-2,1%	-2,3%

Джерело: складено автором на основі [60].

Для порівняння зміни показників рентабельності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» зобразимо їх тенденцію графічно на рис. 2.3.

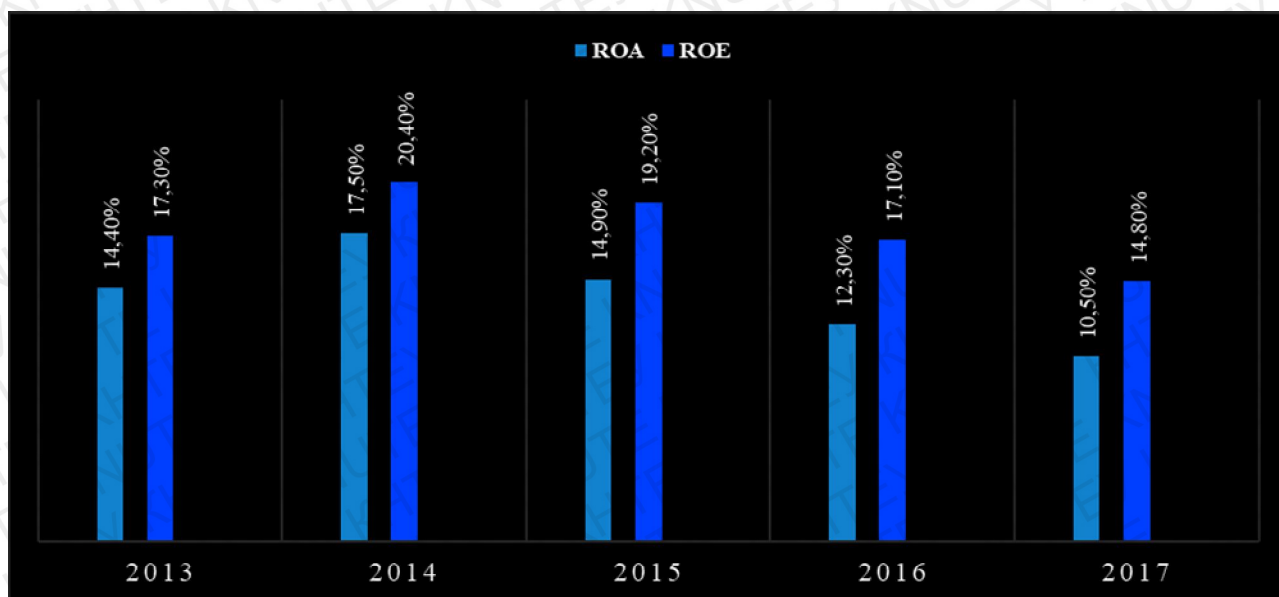

Рис. 2.3 Динаміка показників рентабельності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за 2013-2017 рр.

Джерело: побудовано автором на основі [60].

Отже, зробивши відповідні розрахунки показників показники фінансової діяльності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» можна зробити висновок про спад фінансово-кредитної діяльності у 2016-2017 рр., порівняно із 2013-2015 рр., що негативно впливає на діяльність банку в цілому.

2.3 Оцінка ефективності організації валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»

Кожний банк прагне привабити якомога більше клієнтів, для цього використовує різні маркетингові дії, привабливі тарифні плани щодо грошових переказів, міжнародних валютно-кредитних розрахунків та кредитування.

Щодо ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК», то банк в роботі орієнтується в першу чергу на свого клієнта, надаючи йому якісні послуги за вигідними тарифами.

Банк надає послуги як приватним особам, так і корпоративним клієнтам.

Тарифи на послуги ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» з обслуговування рахунків в іноземній валюті юридичних осіб та ФОП представлені в Додатку Г.

Для того, аби юридичні особи могли здійснювати міжнародні валютно-кредитні розрахунки за зовнішньоекономічним договором, здійснювати різні види платежів та для ведення господарської діяльності потрібно мати відкритий розрахунковий рахунок в іноземній валюті у банку [70, с. 22].

Далі підприємство заключає договір купівлі-продажу з іноземним підприємством, у якому зазначаються умови, способи платежу, вид доставки та форма розрахунку. Після погодження всіх пунктів договору підприємство відправляє контракт, протокол та довідку про те, що кошти не є кредитними банку на перевірку. Банк перевіряє отриману інформацію про контрагента та укладений контракт для здійснення переказу коштів. Після перевірки документів банком, підприємство надає документи для купівлі валюти банку [71, с. 40].

На наступний день банк купує валюту по договірному курсу та зараховує її на транзитний рахунок. Потім, на основі платіжного доручення, кошти перераховуються та банк отримує комісію відповідно установленим тарифам, які представлені у Додатку Г.

Організацію валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» проаналізуємо на прикладі двох зовнішньоекономічних контрактах.

Умови угоди Контракту № 02/17-02 про поставку товару з Німеччини представлені в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Умови угоди Контракту № 02/17-02 імпорту товару

Найменування	Дані
Товар	Модифікований крохмал Emfix x02
Ціна за кг, Євро	2,10
Країна-імпортер	Україна м. Київ ТОВ «Апогей»
Країна-експортер	Компанія Ofengeym GmbH Німеччини м. Ємлихаим
Загальна кількість, кг.	10 500,00
Умови постачання	FCA Emlichheim
Курс НБУ на час здійснення платежу	27 грн/євро
Дата поставки	18-19.09.2017
Умови оплати	По факту
Банк платника	ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» 01135, м. Київ, вул. Дмитрівська, 69
Банк бенефіціара	Hamburger Sparkasse Hamburger, Germany
Терміновість платежу	Терміновий
Засіб платежу	SWIFT HASPDENHXXX

Джерело: складено автором на основі [60].

У табл. 2.6 представлені умови угоди між ТОВ «Апогей» Україна, м. Київ та компанією Ofengeym GmbH Німеччини м. Ємлихаим на імпорт товару – модифікованого крохмалю на суму 22 050,00 Євро.

Договірний курс, по якому ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» купував валюту складає 26,47 грн/євро.

Тариф банку за купівлю іноземної валюти складає 0,5% від суми.

Тариф банку за переказ коштів складає 0,25% від суми, але не менше 35 євро та не більше 125 євро + 25 євро за терміновість платежу.

Розрахуємо комісію, яку отримає банк за купівлю валюти:

Загальна сума × договірний курс = 22 050,00 євро × 26,47 грн/євро = 583 663, 5 грн.

$583663,5 \text{ грн} \times \text{тариф банку за купівлю валюти} = 583\,663,5 \text{ грн} \times 0,5\% = 2\,918,3 \text{ грн.}$

Отже, за купівлю валюти банк отримує 2 918, 3 грн..

Наступним розрахуємо комісію, яку отримає ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за здійснення даного валютного розрахунку:

$\text{Тариф банку за переказ коштів} \times \text{курс НБУ на час здійснення платежу} = (22050,00 \text{ євро} \times 0,25\% + 25 \text{ євро}) \times 27 \text{ грн/євро} = 2\,165,4 \text{ грн.}$

Отже, за здійснення розрахунку банк отримує 2 165, 4 грн.

Таким чином, за здійснення валютного платежу за імпортом Контрактом № 02/17-02 ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» отримує комісію у розмірі 5 083,7 грн.

Наступним проаналізуємо умови зовнішньоекономічного Контракту № 02/17-08 про поставку товару з Китаю, які представлені у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Умови угоди Контракту № 02/17-08 імпорту товару

Найменування	Дані
Товар	Каррагинан BLK1200/ Carrageenan BLK1200
Ціна за кг, дол. США	13
Країна-імпортер	Україна м. Київ ТОВ «Билайт»
Країна-експортер	Китай, м. Шанхай Компания Shanghai Brilliant Gum Co. Ltd
Загальна кількість, кг.	5 000,00
Умови постачання	CIF Одеса
Курс НБУ на час здійснення платежу	24 грн/дол. США
Дата поставки	08.07.2017
Умови оплати	Попередня оплата
Терміновість платежу	Терміновий
Засіб платежу	SWIFT BKCHCNBJ300
Банк бенефіціара	Bank of China. Shanghai Caohejing Export S Processing Sub-Branch 789 Puxing Road Minhang Shanghai. China
Банк платника	ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» 01135, м. Київ, вул. Дмитрівська,69

Джерело: складено автором на основі [60].

У табл. 2.7 представлені умови угоди між ТОВ «Билайт» Україна, м. Київ та компанією Shanghai Brilliant Gum Co. Ltd Китай, м. Шанхай на імпорт товару – Каррагинан BLK1200/Carrageenan BLK1200 на суму 65 000,00 дол. США.

Договірний курс, по якому ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» купував валюту складає 23,38 грн/дол. США.

Тариф банку за купівлю іноземної валюти складає 0,5% від суми. Тариф банку за переказ коштів складає 0,2% від суми, але не менше 50 дол. США та не більше 200 дол. США + 25 дол. США за терміновість платежу.

Розрахуємо комісію, яку отримає банк за купівлю валюти:

$65\,000,00 \text{ дол. США} \times 23,38 \text{ грн/дол. США} = 1\,519\,700 \text{ грн.}$

$1\,519\,700 \text{ грн} \times 0,5\% = 7\,598,5 \text{ грн.}$

Отже, за купівлю валюти банк отримує 7 598,5 грн.

Розрахуємо комісію, яку отримає ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за здійснення даного валютного розрахунку:

$(65\,000,00 \text{ дол. США} \times 0,2\% + 25 \text{ дол. США}) \times 24 \text{ грн/дол. США} = 3\,720 \text{ грн.}$

Отже, за здійснення розрахунку банк отримує 3 720 грн.

Таким чином, за здійснення валютного платежу за імпортом Контрактом № 02/17-08 ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» отримує комісію у розмірі 11 318,5 грн.

До 620 міжнародних валютно-кредитних розрахунків по міжнародній системі SWIFT здійснює у середньому за рік ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Також, банк здійснює валютні перекази як по Україні, так і за кордон за допомогою міжнародних систем Western Union, MoneyGram, IntelExpress, Sigue MT, Welsend, Avers №1 [59].

Для того, аби здійснити валютний переказ, потрібно при собі мати паспорт або документ, що його замінює та повідомити співробітнику банку: суму переказу, прізвище, ім'я та по батькові отримувача переказу та країну отримання переказу.

Далі внести до каси банку суму переказу та сплатити вартість послуги відповідно до тарифів банку та отримати контрольний номер переказу та повідомити його одержувачу [46, с. 130].

Для того, аби отримати переказ необхідно також мати при собі паспорт або докумен, що його замінює, повідомити банку: контрольний номер переказу, суму переказу та прізвище, ім'я та по батькові відправника переказу [47, с. 253].

Проаналізуємо виходячи із тарифних планів здійснення міжнародних переказів ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Умови здійснення валютного переказу по міжнародній системі Western Union представлені у табл. 2.8.

Відповідно до тарифів ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» комісія за здійснення валютного переказу до Польщі по міжнародній системі Western Union складає:

$76 \text{ дол. США} \times \text{курс на час здійснення переказу} = 76 \text{ дол. США} \times 25 \text{ грн/дол. США} = 1\,900 \text{ грн.}$

Отже, комісія ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за здійснення валютного переказу складає 1 900 грн.

Таблиця 2.8

Умови здійснення валютного переказу по міжнародній системі Western Union

Найменування	Дані
ПІБ відправник	Олексій Шахлович Дмитрович
Сума переказу	1000,00 дол. США
ПІБ отримувача	Дмитро Шахлович Миколайович
Країна здійснення переказу	Україна
Країна отримання переказу	Польща
Міжнародна система	Western Union
Дата здійснення переказу	3.08.17 р.

Джерело: складено автором на основі [60].

Умови здійснення валютного переказу по міжнародній системі MoneyGram представлена у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Умови здійснення валютного переказу по міжнародній системі MoneyGram

Найменування	Дані
ПІБ відправник	Дуплечев Андрій Миколайович
Сума переказу	2 000,00 Євро
ПІБ отримувача	Миколай Дуплечев Антонович
Країна здійснення переказу	Україна
Країна отримання переказу	Гонконг
Міжнародна система	MoneyGram
Дата здійснення переказу	15.09.17 р.

Джерело: складено автором на основі [60].

Відповідно до тарифів ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» комісія за здійснення валютного переказу до Гонконгу по міжнародній системі MoneyGram складає:

$$\text{Тариф} \times \text{суму} = 0,10\% \times 2\,000,00 \text{ Євро} = 2 \text{ Євро}$$

$$2 \text{ Євро} \times \text{курс на час здійснення переказу} = 2 \text{ Євро} \times 28 \text{ грн/Євро} = 56 \text{ грн.}$$

Отже, комісія ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за здійснення валютного переказу складає 56 грн.

Умови здійснення валютного переказу по міжнародній системі IntelExpress представлені у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Умови здійснення валютного переказу по міжнародній системі IntelExpress

Найменування	Дані
ПІБ відправник	Титова Олена Георгіївна
Сума переказу	1000,00 Євро
ПІБ отримувача	Марина Титова Олександрівна
Країна здійснення переказу	Україна
Країна отримання переказу	Албанія
Міжнародна система	IntelExpress
Дата здійснення переказу	22.10.17 р.

Джерело: складено автором на основі [60].

Відповідно до тарифів ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» комісія за здійснення валютного переказу до Албанії по міжнародній системі IntelExpress складає:

Тариф $\times$ суму = $2,4\% \times 1000,00$ Євро = 24 Євро.

24 Євро $\times$ курс на час здійснення переказу = 24 Євро $\times$ 28 грн/Євро = 672 грн.

Отже, комісія ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за здійснення валютного переказу складає 672 грн.

До 2 040 міжнародних валютних переказів по міжнародним системам здійснює у середньому за рік ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за допомогою різних міжнародних систем.

Отже, відповідно до проаналізованих валютних операцій, можна зробити висновок про те, що саме експортно-імпортні валютно-кредитні розрахунки є більш прибутковими для ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

У другому розділі випускної кваліфікаційної роботи першим етапом дослідження стану організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» став аналіз зовнішньоекономічної операційної діяльності.

В ході аналізу було виокремлено:

- основну мету діяльності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» – отримання прибутку шляхом надання повного спектру внутрішніх та міжнародних банківських послуг, залучаючи всі види операції діяльності банку, які пов'язані із здійсненням комерційної, інвестиційної та будь-якої іншої діяльності, яка може бути дозволена банкам чинним законодавством України;
- предмет банку – надання банківських та інших фінансових послуг на підставі ліцензій, наданих Національним банком України, а також здійснення іншої діяльності, не забороненої для банків законодавством України;
- послуги, які надає банк надає на основі банківської ліцензії своїм клієнтам;
- що ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» є засновником власної міжнародної платіжної системи «AVERS №1», за допомогою якої здійснюються розрахунки в межах України в національній валюті та транскордонні перекази в іноземній валюті;
- що ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» здійснює грошові перекази за міжнародною платіжною системою «RIA Money Transfers», «Western Union», «MoneyGram», «IntelExpress», «Sigue Money Transfer», «SWIFT» та «Welsend»;
- валюти переказів коштів по міжнародним платіжним системам, по яким здійснює грошові перекази ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»;

- п'ять банків – ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК», «Правекс банк», «Укргазбанк», «ПриватБанк» і «Вох Банк», які мають право займатися міжнародними переказами;
- що ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» використовує ряд різних систем – систему управління рахунками «Банк-клієнт» та «Internet-клієнт», інтерфейсні модулі для взаємодії із зовнішніми системами електронної комерції (наприклад, модулі, що реалізують зв'язок «Банк – Internet-магазин»).

Наступним кроком став аналіз показників фінансової діяльності ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Було проаналізовано:

1. Динаміку, склад та структура активів та пасивів банку за 2013-2017 рр..
2. Динаміку фінансових показників за 2013-2017 рр..
3. Розраховані показники ліквідності та платоспроможності за 2013-2017 рр..
4. Показники рентабельності ROE та ROA за 2013-2017 рр..

За результатами цих розрахунків, було виявлено, що за аналізований період – з 2013 по 2017 роки, відбувається значний спад фінансово-кредитної діяльності у 2016-2017 рр., порівняно із 2013-2015 рр., що негативно впливає на діяльність банку в цілому.

Завершальним кроком дослідження стану організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» було оцінка ефективності організації валютно-кредитних розрахунків.

У ході проведення оцінки, було:

1. Визначено, що для того, аби юридичні особи могли здійснювати міжнародні валютно-кредитні розрахунки за зовнішньоекономічним договором, здійснювати різні види платежів та для ведення господарської діяльності потрібно мати відкритий розрахунковий рахунок в іноземній валюті у банку.

2. Охарактеризовано організацію валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» на прикладі двох зовнішньоекономічних контрактах.
3. Проаналізовано здійснення валютних переказів як по Україні, так і за кордон за допомогою міжнародних систем Western Union, MoneyGram, IntelExpress, Sigue MT, Welsend та Avers №1.
4. Розраховано розмір комісії, яку отримує банк за здійснення валютно-кредитних розрахунків.
5. Визначено, що для ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» саме експортно-імпортні валютно-кредитні розрахунки є більш прибутковими.

Отже, базуючись на отриманих висновках можна розробити комплекс заходів для підвищення ефективності організації валютно-кредитних розрахунків з метою підвищення кількості клієнтів ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК», що призведе до збільшення кількості валютно-кредитних розрахунків та збільшення прибутку від такої діяльності.

РОЗДІЛ 3

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИХ РОЗРАХУНКІВ НА ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»

3.1 Обґрунтування підвищення ефективності організації валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»

У зв'язку із підписанням Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, що застосовується у тимчасовому режимі з 1 листопада 2014 р. та Угоди про зону вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом, що набула чинності з 1 січня 2016 року, відкривається ринок ЄС – це понад 500 мільйонів потенційних покупців товарів та послуг [42, с. 27].

З огляду на підписані Угоди відбувається зменшення або скасування тарифів щодо товарів, лібералізація доступу до ринку послуг, а також приведення вітчизняних регламентів та правил, що стосуються зовнішньоекономічної діяльності у відповідність правилам та регламентам ЄС з метою забезпечення вільного руху товарів і послуг між двома сторонами та взаємного недискримінаційного ставлення до компаній, товарів і послуг на території України та ЄС [41, с. 31].

Зважаючи на це відбувається збільшення кількості експортно-імпортних операцій і, відповідно, збільшується кількість валютно-кредитних розрахунків.

Кожен із вітчизняних банків буде конкурувати за те, щоб здійснення валютно-кредитних операцій по зовнішньоекономічному контракту здійснювалось саме через його банк, адже це дозволить примножувати прибуток від банківської діяльності та займати лідируючі позиції на банківському ринку послуг [39, с. 21].

Для того, аби підвищити конкурентоспроможність вітчизняних банків на світовому ринку банківських послуг потрібно проаналізувати досвід розвинутих країн з надійною банківською системою, яка дозволяє їм якісно та надійно надавати банківські послуги та виокремити ряд проблем, притаманих банківській системі України.

На сьогоднішній день саме європейські банки займають лідируючі позиції. Більша половина із 847 банків світу з балансовою вартістю понад 100 млрд. дол. США – європейські.

Важливою рисою функціонування західноєвропейських банків є висока ступінь концентрації. Так, на 4 найбільші банки Великобританії – Barclays, National Westminster та Midland ILloyds у 2017 році припадало близько 40% вкладів та 50% кредитів країни [35, с. 343].

Щодо України, то на 4 найбільші банки – «Райффайзен Банк Аваль», «Укрсиббанк», «Кредит Агриколь Банк» та «ОТП Банк» станом на 2017 рік припадало близько 15% вкладів та 32% кредитів країни [40, с. 186].

Діяльність банківських систем, які займають лідируючі позиції на міжнародному фінансовому ринку характеризується як загальними принципами так і певними особливостями.

До загальних принципів функціонування європейських банківських систем можна віднести [52, с. 5]:

- дворівневу побудову;
- розділення функцій центрального банку та всіх інших банків;
- контроль з боку центрального банку та інших державних органів за діяльністю банківських установ.

Характер і умови функціонування банківських систем країн відрізняються певними особливостями, які пов'язані з різними історичними умовами та рівнем національної економіки в період їх формування.

Особливості функціонування банківських систем європейських країн можна простежити на прикладі банківських систем Великобританії, Франції та Німеччини [51, с. 98].

Ці банківські системи мають найбільшу кількість банків та відділень, що становить найбільший фінансовий потенціал ЄС. Банки цих трьох країн тісно співпрацюють та активні в процесах інтернаціоналізації і глобалізації.

Британська банківська система базується на багатих історичних традиціях і є однією з найбільших інноваційних систем світу.

Банківська система Великобританії має добре розвинену інфраструктуру, опирається на потужний грошовий ринок, тісно пов'язана з головними фінансовими центрами світу, переважно зорієнтована на обслуговування міжнародних економічних відносин [50, с. 13].

Банк Англії є найстарішим фінансовим інститутом. Реально незалежний від уряду, але все ж таки формально він підпорядковується Міністерству фінансів.

Клієнтами Банку Англії є комерційні банки, які проводять клірингові операції, центральні банки інших країн, котрі мають рахунки та тримають золото в Банку Англії, англійський уряд, який здійснює бюджетні платежі через рахунки, відкриті в Банку Англії.

Французька банківська система є універсальною, разом з тим, найбільш національною, що характеризується запровадженням процесу інновацій.

Однією з найрозвинутіших банківських систем Європи є німецька, яка має особливість – найважливіші фінансові установи є не приватними, а державними структурами [66, с. 246].

Особливість універсальної банківської системи полягає в індивідуальних відносинах з клієнтами: приватними особами, фірмами.

Універсальні банки, надаючи широкий спектр послуг, обслуговують клієнтів на різних стадіях фінансового життя.

Наприклад, для приватних осіб – це послуги з накопичення, базові послуги ведення рахунків, виплата заборгованості, вклади та депозити, консультації та інше, а для юридичних – цикл послуг з розміщення коштів, консультування, коротко- та довгострокового фінансування, придбання інвестицій, продажу фірм, злиття та інше.

Також, доречно проаналізувати банківську систему члена ЄС та сусідку України – Польщі [48, с. 53].

Характерним для банківського сектору Польщі є присутність іноземного капіталу, посилення конкуренції, подальша приватизація державних банків, консолідація банківського капіталу.

Більшість банків за участю іноземного капіталу, що функціонують у Польщі, належать до міжнародних груп.

У Польщі відбувається динамічний розвиток банківського сектору, посилення конкуренції між банками та покращення якості обслуговування клієнтів.

Отже, процеси глобалізації, інтернаціоналізації, виникнення нових банківських технологій, перетворення, що відбуваються в Європі, змусили банківський сектор Східної Європи відмовитися від старих моделей на користь випробуваних західних зразків відкритої економіки.

Розвиток ефективної банківської системи в Україні гальмується низкою чинників. Розглядаючи ці чинники можна сказати, що переважна їх більшість формується поза банківською системою, а тому банки не в змозі самотійно їх подолати [57, с. 160].

Серед позабанківських чинників можна виділити [62, с. 34]:

- триваючу загальноекономічну кризу в Україні;
- незадовільний фінансовий стан значної частини суб'єктів господарювання;
- фінансову нестабільність;
- недосконалість законодавчої та нормативної бази.
- анексія Криму;
- невирішений військовий конфлікт на Сході України;

Існує також і низка проблем у банківській системі, які зумовлені внутрішньобанківськими чинниками. Отже, на сьогодні, розвиток банківського сектору національної економіки України гальмується за рахунок проблем, які існують в самій банківській системі.

Головні проблеми, які притаманні банківській системі України представлені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Головні проблеми, які притаманні банківській системі України

Існуюча проблема	Вплив на банківську систему України
<i>Недостатній рівень капіталізації</i>	Негативно впливає на надійність і стійкість банківської системи, а також гальмує її динамічний розвиток.
<i>Низький рівень застосування банківського маркетингу для формування та закріплення позитивного іміджу банківського сектору</i>	Банківська система не зорієнтована на реальні потреби клієнтів, аналіз кон'юнктури ринку, смаків і переваг споживачів банківських послуг знаходиться на дуже низькому рівні, а інколи і взагалі відсутній.
<i>Слабка структура менеджменту та корпоративного управління</i>	Проявляється у: 1. Відсутності визначеної концепції розвитку та управління, 2. недосконалості кадрової політики, 3. недосконалості системи інформаційного забезпечення щодо управління банківською системою, 4. недосконалою системою аналізу, планування та прогнозування та ін.
<i>Відсутність у банківських установах ефективних механізмів та інструментів управління ризиками.</i>	Відсутність ефективної системи управління ризиками може призвести до чималих проблем у банківській системі. Один недооцінений ризик може перетворитися в структурний ризик і завдати шкоди банківській системі загалом.
<i>Низька рентабельність активів банків</i>	Негативно впливає на конкурентноспроможність банків та їх чутливість до ризиків.
<i>Недостатній рівень планування та реалізації стратегії розвитку, особливо інноваційного</i>	Зниження доходів банку та клієнтів.
<i>«Середня» якість банківських послуг/продуктів та обслуговування клієнтів</i>	Недовіра клієнтів до банківської системи.
<i>«Слабка» конкурентноспроможність банківських і фінансово-кредитних структур України</i>	Послабленням валютно-кредитних операцій.
<i>Волонтильність (коливання курсу) національної валюти – гривні</i>	Непрогнозованість ефективності здійснення комерційних операцій (прибутків і збитків від комерційної діяльності).
<i>Ліквідація (банкрутування) частини банківських установ</i>	Недовіра населення до банківських установ, що зменшує доходність комерційних операцій.

Джерело: складено автором на основі [62, с. 34].

Однією із головних проблем, що були наведені в табл. 3.1, є те, що вітчизняні банки не можуть конкурувати з іноземними.

Рівень надаваних послуг, висока структура банківського менеджменту, висока рентабельність активів банку, високий рівень планування та реалізації інноваційних стратегій розвитку іноземних банків значно вищі тих, які притаманні вітчизняним банкам [65, с. 187].

У зв'язу із цим, юридична особа при виборі банку для здійснення валютного платежу по зовнішньоекономічному контракті буде обирати банк з іноземним капіталом, а не вітчизняний.

На сьогодні, кількість діючих банків в Україні складає 81, з них з іноземним капіталом – 41.

Проаналізуємо динаміку кількості банків на території України за 2013-2017 рр. у табл. 3.2

Таблиця 3.2

Динаміка кількості банків на території України за 2013-2017 рр.

Показник	Роки				
	На 2013 р.	На 2014 р.	На 2015 р.	На 2016 р.	На 2017 р.
Кількість діючих банків	176	180	163	117	81
З них: з іноземним капіталом	53	49	51	41	41
У т.ч. з 100% іноземним капіталом	22	19	19	17	17
Частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків, %	39,5	34,0	32,5	43,3	43,2

Джерело: складено автором на основі [65, с. 187].

Із представленої інформації в табл. 3.2, можна прослідкувати значне скорочення банків, яке досі триває.

Станом на 2017 рік кількість діючих банків скоротилася на 36 банків і складає 81 банк.

Кількість банків у 2017 році з іноземним капіталом не змінилася і складає 41 банк, як було станом на 2016 рік. Але, порівнюючи із попередніми роками – 2013-2015 рр., скоротилася на 10 банків.

Порівняно із 2013-2015 рр. у 2016 та 2017 рр. збільшилась частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків на 10,7% та у 2017 році складає 43,2%.

Для порівняння зміни кількості банків на території України за 2013-2017 рр. зобразимо їх тенденцію графічно на рис. 3.1.

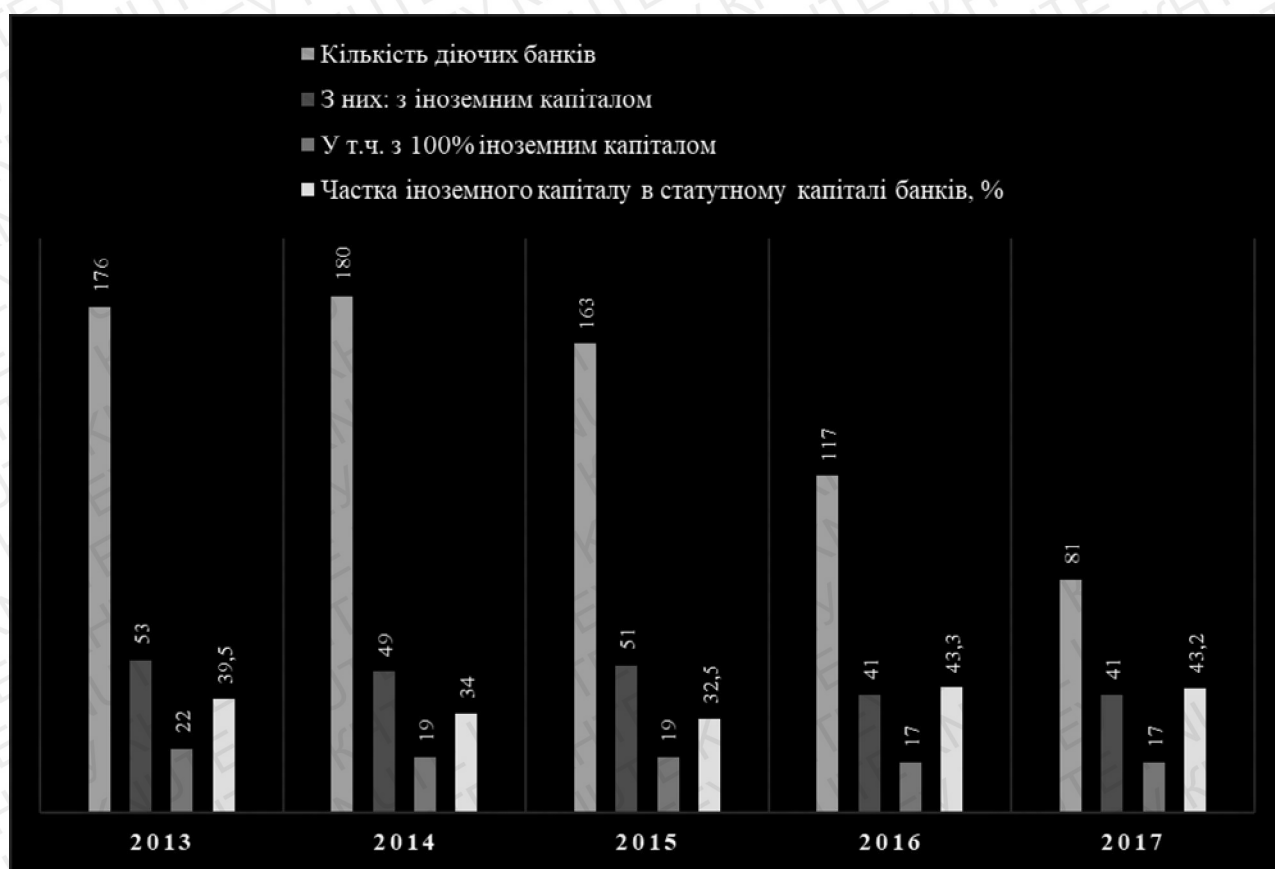

Рис. 3.1 Динаміка кількості банків на території України за 2013-2017 рр.
Джерело: складено автором на основі [56, с. 67].

Також, проаналізуємо фінансові показники діяльності банківської системи України за 2015-2017 рр, які представлені в табл. 3.3

Таблиця 3.3

Фінансові показники діяльності банківської системи України за 2015-2017 рр.

№	Показник	2015 р. млн.грн	2016 р. млн.грн	2017 р. млн.грн
1	Регулятивний капітал	204 976	188 949	130 974
2	Достатність(адекватність) регулятивного капіталу (H2), %	18,26	15,60	12,74
3	Доходи	168 888	210 201	199 793
4	Витрати	167 452	263 167	265 793
5	Результати діяльності	1 436	-52 966	-66 600
6	Рентабельність активів, %	0,12	-4,07	-5,46
7	Рентабельність капіталу	0,81	-30,46	-51,91

Джерело: складено автором на основі [72, с. 29].

За даними табл. 3.3 бачимо, що регулятивний капітал станом на 2015 рік становив 204 976 млн. грн., а станом на 2017 рік – 130 974 млн. грн., звідси видно значне скорочення обсягу регулятивного капіталу на 74 002 млн. грн.

Достатність регулятивного капіталу також має тенденцію до спаду, з 18,24 % у 2015 році до 12,74% у 2017 р., що пов'язано з закриттям значної кількості банків протягом цього періоду та подальшого переведення інших банків до ліквідації, а також збитками, отриманими внаслідок формування резервів. За підсумками роботи банківської системи України у 2017 році фінансовий результат був від'ємним – збитки сягнули майже 87 млрд. грн. При цьому, основні банківські операції в цілому по системі залишалися прибутковими [58].

Отже, виходячи із вищезазначеного можна зробити висновок що, подальший розвиток банківської системи та підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних банків неможливо без використання міжнародного досвіду ведення банківської системи, запровадження інноваційних технологій та розширенням банківських послуг. Тому, підвищення якості, швидкості, надійності, ефективності послуг на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» є актуальним на вимагає опрацювання.

3.2 Впровадження заходів щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»

Валютно-кредитні операції комерційних банків – важлива ланка фінансових відносин України [7, с. 210].

З метою підвищення ефективності здійснення валютно-кредитних розрахунків вони потребують неперервного аналізу, постійного спостереження та державного регулювання.

Відповідно до вищезазначеного матеріалу виникає потреба в розробці та впровадженні заходів, які позитивно вплинуть на організацію валютно-кредитних операцій ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» та на діяльність вітчизняних банків у цілому.

Виходячи із того, що на сьогодні – в період збільшення конкуренції як у сфері залучення грошових коштів, так і в сфері надання валютно-кредитних послуг, спостерігається посилення актуальності банківського менеджменту в сфері запровадження інноваційних технологій.

Питання запровадження інноваційних і перспективних технологій у банківські установи набуло особливої значущості завдяки необхідності залучення інвестиційних ресурсів та інноваційних програм і проектів.

Банківська система України зараз знаходиться на етапі розвитку та впровадження в свою діяльність інноваційних продуктів.

За умови дотримання напрямку інноваційного розвитку, українські банківські установи отримують можливість стати конкурентоспроможними на міжнародному ринку банківських послуг, значно покращити якість та швидкість їх надання та диференціювати відповідно до потреб клієнта, що матиме тільки позитивний вплив для банківської системи [30, с.117].

Виникнення банківських інновацій обумовлене безперервним рухом підприємницької думки, прагненням обійти конкурентів, інформацією, що поступає, про банківські нововведення зарубіжних країн, а також періодично

виникаючими кризами в банківській сфері, що є стимул-реакцією до посилення активності в області інновацій, направленої на підвищення фінансової непохитності банку [32, с. 58].

Через це, першим заходом підвищення є: розширення спектра банківських послуг ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» з урахуванням реальних потреб клієнтів.

ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» зацікавлений у можливості надавати повний спектр банківських послуг для задоволення попиту клієнтів.

З цією метою ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» потрібно націлитися на впровадження інноваційної технології – «Blockchain» [73].

«Blockchain» – вже давно успішно застосовується в американських та західних банках.

Інноваційна технологія «Blockchain» полягає в розподіленому зберіганні надійно інформації, що дозволяє зберігати важливу інформацію одночасно на декількох серверах у всіх учасників.

Так, на базі цієї технології можна зберігати історію банківських транзакцій клієнтів, базу контрактів, відбитки пальців, електронний підпис.

Надійність цієї інноваційної технології полягає у тому, що інформацію, яка одночасно зберігається у декількох місцях неможливо підробити або вкрати через те, що оригінальні записи тут же можуть бути відновлені з сусідніх джерел.

Провідні американські та європейські банки вже відкрили проекти по використанню даної інноваційної для України технології.

Через приєднання міжнародної системи Visa до «Blockchain» відбувається прискорення та здешевлення платежів.

Також, «Blockchain» значно знизить ризики шахрайства, що є актуальним у сьогоденному світі.

«Blockchain» – це ланцюжок блоків даних, які створюються і зберігаються на комп'ютерах учасників ланцюжка.

Всі учасники мережі діляться на дві категорії: звичайні користувачі, які створюють нові записи, і «Майнери», які створюють блоки.

«Майнери» перевіряють записи, які створюють звичайні користувачі, формують з них блоки, а потім розсилають ці блоки по мережі. Звичайні користувачі отримують ці блоки і зберігають їх у себе в комп'ютері.

Учасники «Blockchain» – мережі мають доступ до інших комп'ютерів мережі, завдяки чому можна обмінюватися даними.

Кожен користувач перевіряє коректність нових даних. Якщо вони достовірні, він зберігає їх і передає далі по мережі.

Технологія «Blockchain» має величезний потенціал з точки зору спрощення та підвищення ефективності за рахунок створення принципово нової інфраструктури фінансових сервісів.

Ця технологія може успішно використовуватися банками для проведення внутрішніх взаєморозрахунків і здійснення міжбанківських операцій, а також при проведенні мікроплатежів між фізичними особами.

При цьому вона може значно спростити відстеження підозрілих транзакцій і в цілому підвищити прозорість угод.

По суті це технологія розподіленого підтвердження транзакцій, яка представляє собою величезну розподілену базу даних. При цьому перевіркою достовірності транзакцій займаються самі учасники, вони ж підтверджують їх справжність та формують блоки записів.

Такий підхід цікавий перш за все тим, що відпадає необхідність в посередниках в особі платіжних систем, що здійснюють процесування транзакцій і, як наслідок, підвищується швидкість обробки операцій і знижується вартість для кінцевого споживача.

Використання інноваційної системи «Blockchain» дозволить вітчизняним банкам заощаджувати близько 20 мільярдів доларів на рік за рахунок відмови від послуг посередників при здійсненні транзакцій.

«Blockchain» може стати реальною альтернативою системі SWIFT, яка на даний момент є не дуже гнучкою і досить дорогою [74].

Дивлячись на сучасні тенденції, актуальною інноваційною технологією для впровадження на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» є програма «Perceive», що ідентифікує клієнта по світлинах у соціальних мережах [75].

«Perceive» використовує біометричні параметри клієнта для його авторизації у програмі мобільного банкінгу.

Система вивчає зображення клієнта, зроблене на смартфон, та зіставляє зображення з фотографією в мережах Facebook, Twitter чи Instagram.

Після перевірки система ухвалює платіж, або включає сигнал тривоги.

На даний час систему «Perceive» використовують декілька лондонських банків.

Ця інноваційна програма дає змогу запобігати шахрайству з банківськими рахунками та пластиковими картками.

Тенденція до інтеграції банківської сфери з соціальними мережами досить активно розвивається в світі.

Наприклад, кенійська банківська група NIC у 2015 році почала інтегрувати свої фінансові системи в сучасні соціальні мережі.

Компанія анонсувала впровадження нової платформи NIC KONNECT, що дозволить користувачам соціальних мереж та месенджерів використовувати банківські сервіси не виходячи з мережі.

За допомогою цієї платформи африканські користувачі Facebook, Whatsapp, Telegram та Twitter матимуть змогу отримати виписку по рахунку, перевірити баланс, поповнювати баланс мобільного телефону, переводити кошти, та сплачувати покупки в мережі Інтернет та комунальні послуги.

З 2014 року банк NIC також дає можливість власним клієнтам здійснювати торгівлю акціями з мобільного телефону.

Така інноваційна ініціатива банку розрахована на пошук нових механізмів взаємодії банку з клієнтом [76].

Впровадження наведених інноваційних банківських технологій допоможе ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» залучитися більшою кількістю клієнтів, домогтися збільшенню якості банківських послуг та вийти на новий рівень

обслуговування клієнтів, що збільшить кількість валютно-кредитних розрахунків та примножить прибуток від комерційної діяльності.

У зв'язку із тим, що ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» уклав міжнародні договори з Ізраїлем і Італією щодо співпраці по міжнародній платіжній системі «AVERS №1» та перебуває в процесі переговорів із Чехією, Польщею, Іспанією, Португалією, США, Арабськими Еміратами, Вірменією, Грузією, Білоруссю, доцільно запропонувати захід щодо збільшення кількості точок входу до міжнародної платіжної системи за рахунок договірних відносин з найбільшими торговельними мережами, заправками, а також фінкомпаніями, у яких є мережа обмінних пунктів і ліцензія Національного банку на перекази [77].

Це допоможе збільшити кількість операцій по міжнародній платіжній системі, що у свою чергу збільшить прибуток від даної діяльності.

Наступним заходом є збільшення проценту на залишок коштів на поточному рахунку.

На сьогодні, процент на залишок коштів на поточному рахунку у ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» невеликий і, відповідно до валюти, складає від 0,01% - до 1,75% [78].

Збільшення проценту послугує притоком грошових коштів, які банк зможе використовувати в своєму обороті та збільшити довіру населення до банку, кошти яких знаходяться на рахунках.

Запропонований захід дозволить ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» змагатися за потенційних клієнтів з банками, які займають лідируючі позиції на ринку банківських послуг та збільшити кількість рахунків для здійснення різних видів валютно-кредитних розрахунків.

Узагальнемо вищенаведенні запропоновані заходи щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Характеристика запропонованих заходів щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»

№	Захід	Загальна характеристика	Результат впровадження
1.	<i>Інноваційна технологія – «Blockchain»</i>	Полягає в розподіленому зберіганні надійної інформації, що дозволяє зберігати важливу інформацію одночасно на декількох серверах у всіх учасників. На базі цієї інноваційної технології можна зберігати історію банківських транзакцій клієнтів, базу контрактів, відбитки пальців, електронний підпис задля підвищення надійності при здійсненні розрахункових операцій.	Збільшення кількості клієнтів банку за рахунок чого збільшується кількість здійснювальних ними валютно-кредитних операцій.
2.	<i>Програма «Perceive»</i>	Використання біометричних параметрів клієнта для його авторизації у програмі мобільного банкінгу. Після зіставлення зображення, зробленого на смартфон, система перевіряє його із фотографіями в соціальних мережах і тільки після цього ухвалює платіж або включає сигнал тривоги.	Запобігання шахрайству з банківськими операціями та пластиковими картками, що збільшить довіру до ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» та, за рахунок цього, збільшиться кількість клієнтів та кількість валютно-кредитних операцій.
3.	<i>Збільшення кількості точок входу до міжнародної платіжної системи «AVERS №1»</i>	Збільшення точок входу за рахунок договірних відносин із найбільшими торговельними мережами, заправками, фінкомпаніями.	Збільшення кількості клієнтів міжнародної платіжної системи «AVERS №1» та збільшення кількості здійснюваних нею валютно-кредитних розрахунків.
4.	<i>Збільшення проценту на залишок коштів на поточному рахунку.</i>	Збільшення проценту на залишок коштів на поточному рахунку.	Збільшення притоку грошових коштів, які банк зможе використовувати в своєму обороті та збільшення довіри населення до банку, кошти яких знаходяться на рахунках.

Джерело: складено та систематизовано автором на основі [73, 74, 75, 76, 77, 78].

3.3 Прогнозна оцінка ефективності реалізації запропонованих заходів

Реалізація запропонованих у випускній кваліфікаційній роботі заходів щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» сприятиме зростанню рентабельності валютних операцій, збалансуванню активів та зобов'язань банку, зростанню кількості клієнтів та збільшенню кількості валютно-кредитних розрахунків банку.

Відповідні зміни знайдуть своє відображення у позитивній динаміці низки показників фінансової стійкості досліджуваного банку.

Наприклад, зростання частки високоліквідних активів для покриття миттєвих, поточних та короткострокових зобов'язань, що відобразиться на збільшенні чистого доходу та балансового прибутку від валютних операцій.

Відповідно до запропонованих заходів щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» розрахуємо прогнозну оцінку ефективності реалізації запропонованих заходів за допомогою припущення реалістичного та песимістичного прогнозу на 2019-2021 рр..

На впровадження такої інноваційної технології як «Blockchain» ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» потрібно на початковому етапі витратити приблизно 1 200 000 дол. США та сертифікувати цю технологію для України.

Розрахуємо реалістичний та песимістичний прогноз розвитку впровадження даного заходу.

Якщо, кількість клієнтів при реалістичному прогнозу зросте до 6 000 в місяць, середня доходність збільшиться при здійсненні розрахункових операцій до 1 200 000 грн в місяць, то термін окупності складатиме:

Витрати на початковому етапі / очікуваний щорічний прибуток = 1 200 000 дол. США × 26 грн/дол. / 13 200 000 грн = 2 роки і 4 місяці.

Отже, при реалістичному варіанті очікуваний щорічний прибуток складатиме 13 200 000 грн, а термін окупності запропонованого заходу складатиме 2 роки і 4 місяці.

При цьому кількість валютно-кредитних операцій зросте на приблизно 8 129 операції в місяць.

Розрахуємо песимістичний варіант, при якому кількість клієнтів зросте до 4 000, а середня доходність збільшиться до 800 000 грн в місяць:

$$1\,200\,000 \text{ дол. США} \times 26 \text{ грн/дол.} / 8\,800\,000 \text{ грн} = 3 \text{ роки } 5 \text{ місяців.}$$

Таким чином, при песимістичному прогнозі очікуваний щорічний прибуток складатиме 8 800 000 грн, а термін окупності складатиме 3 роки 5 місяців.

Кількість валютно-кредитних операцій зросте на приблизно 5 872 операції в місяць.

Щодо впровадження такої інноваційної технології, як програма «Perceive», то на початковому етапі потрібно витратити приблизно 800 000 дол. США та, відповідно, сертифікувати цю технологію для України.

Розрахуємо також реалістичний та песимістичний прогноз впровадження даного заходу.

При умові, якщо кількість клієнтів збільшиться до 6 000 клієнтів в місяць, при цьому середня доходність при здійсненні розрахункових операцій буде складати 720 000 грн в місяць, то термін окупності складатиме:

$$800\,000 \text{ дол. США} \times 26 \text{ грн/дол.} / 7\,920\,000 \text{ грн} = 2 \text{ роки } 6 \text{ місяців.}$$

Таким чином, при реалістичному прогнозі очікуваний щорічний прибуток складатиме 7 920 000 грн, а термін окупності складатиме 2 роки 6 місяців, кількість валютно-кредитних розрахунків збільшиться приблизно на 7 304 операції в місяць.

Розрахуємо песимістичний варіант, при якому кількість клієнтів збільшиться до 4 000 клієнтів в місяць, середня доходність – 480 000 грн в місяць:

$$800\,000 \text{ дол. США} \times 26 \text{ грн/дол.} / 5\,280\,000 \text{ грн} = 3 \text{ роки } 9 \text{ місяців.}$$

Отже, 3 роки і 9 місяців складає термін окупності при песимістичному прогнозі, а очікуваний щорічний прибуток складатиме 5 280 000 грн.

Щодо кількості валютно-кредитних операцій, то вона збільшиться приблизно до 4 760 розрахункових операцій в місяць.

Відповідно до запропонованого заходу щодо збільшення кількості точок входу до міжнародної платіжної системи «AVERS №1» розрахуємо реалістичний та песимістичний варіант.

Якщо, кількість точок входу збільшити до 120, при цьому витратити складатимуть 740 000 дол. США, кількість клієнтів за рахунок збільшення кількості точок входу збільшиться до 6 000 клієнтів в місяць, середня доходність збільшиться до 1 500 000 грн в місяць, то термін окупності складатиме:

$$740\,000 \text{ дол. США} \times 26 \text{ грн/дол.} / 16\,500\,000 \text{ грн} = 1 \text{ рік і 2 місяці.}$$

Отже, при реалістичному прогнозі очікуваний щорічний прибуток складатиме 16 500 000 грн, термін окупності запропонованого заходу складатиме 1 роки і 2 місяці, а кількість валютних розрахунків збільшиться до 8 243 операцій в місяць.

Якщо, кількість точок входу збільшити до 80, при цьому витратити складатимуть 630 000 дол. США, кількість клієнтів за рахунок збільшення кількості точок входу збільшиться до 4 000 клієнтів в місяць, середня доходність збільшиться до 1 000 000 грн в місяць, то термін окупності складатиме:

$$630\,000 \text{ дол. США} \times 26 \text{ грн/дол.} / 11\,000\,000 \text{ грн} = 1 \text{ рік і 5 місяці.}$$

Кількість валютно-кредитних розрахунків при песимістичному прогнозі збільшиться до 5 839 операцій в місяць.

Таким чином, очікуваний щорічний прибуток при песимістичному варіанті складатиме 11 000 000 грн, термін окупності запропонованого заходу складатиме 1 рік і 5 місяці, а кількість валютних розрахунків збільшиться до 5 839 операцій в місяць.

Наступним, розрахуємо песимістичний та реалістичний прогноз розвитку впровадження даного заходу, як збільшення проценту на залишок коштів на поточному рахунку.

Проаналізуємо існуючу відсоткову ставку (річних) та запропоновану – збільшену відсоткову ставку у табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Існуюча відсоткова ставка / Збільшена відсоткова ставка

UAH		USD		EUR	
Сума залишку	%	Сума залишку	%	Сума залишку	%
0,00 – 250 000,00	0,75% < до 0,95%	0,00 – 50 000,00	0,1% < до 0,5%	0,00 – 50 000,00	0,01% < до 0,05
250 000,01 – 500 000,00	1% < до 1,6%	50 000,01 – 100 000,00	0,5% < до 0,8%	50 000,01 – 100 000,00	0,01% < до 0,05%
500 000,01 – 5 000 000,00	1,5% < до 2%	100 000,00 – 1 000 000, 00	0,75% < до 1%	100 000,01 – 1 000 000,00	0,01% < до 0,05%
5 000 000,01 – 30 000 000,00	2% < до 2,5%	1 000 000,01 – 5 000 000,00	1% < до 1,75%	1 000 000,01 – 5 000 000,00	0,01% < до 0,05%
Понад 30 000 000,00	2,75% < до 3%	Понад 5 000 000,00	1,25% < до 1,95%	Понад 5 000 000,00	0,01% < до 0,05%

Джерело: складено автором на основі [59].

Отже, відповідно до збільшеної відсоткової ставки розрахуємо песимістичний та реалістичний прогноз.

Якщо, при реалістичному прогнозі збільшення відсоткової ставки призведе до збільшення клієнтів приблизно на 250 клієнтів, що у свою чергу спричинить збільшення притоку грошових коштів приблизно на 18 000 000 грн., то це збільшить кількість валютно-кредитних розрахунків до 8 500 міжнародних операцій у місяць.

Якщо, збільшення відсоткової ставки призведе до збільшення клієнтів приблизно на 150, приток грошових коштів збільшиться приблизно на 13 500 000 грн., то це призведе до збільшення валютно-кредитних розрахунків до 5 900 операцій у місяць при песимістичному прогнозі.

Узагальнемо розвиток реалістичних та песимістичних прогнозів на 2019-2021 рр. вищенаведених запропонованих заходів щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» у табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Реалістичні на песимістичні прогнози на 2019-2021 рр. запропонованих заходів щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»

Захід	Реалістичний прогноз					Песимістичний прогноз				
	Витра- тис. дол. США	Прибу- ток тис.грн	Термін окупно- сті роки	Кількість Клієнтів Чол.	Кількість Операцій в місяць	Витра- ти Дол. САШ	Прибу- ток Тис. грн	Термін окупно- сті роки	Кількість Клієнтів Чол.	Кількість Операцій В місяць
«Blockcha- in»	1200000	13200 000	2 роки 4 міс.	6000	8129	1200 000	8800 000	3 роки 5 міс.	4000	5872
«Perceive»	800 000	7920 000	2 роки 6 міс.	6000	7304	800 000	5280 000	3 роки 4 міс.	4000	4760
Збільшен- ня кількості точок входу до «AVERS №1»	740 000	16500 000	1 рік 2 міс.	6000	8243	630 000	11000 000	1 рік 5 міс.	4000	5839
Збільшення проценту на залишок коштів на поточному рахунку	-	18000 000	-	250	8500	-	13500 000	-	150	5900

Джерело: складено автором.

Отже, відповідно до розрахунків песимістичних та реалістичних прогнозів розвитку запропонованих заходів щодо підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК», які представлені у табл. 3.6, можна зробити висновок, що всі заходи, не зважаючи на розвиток якого із прогнозів – песимістичного чи реалістичного, збільшать кількість клієнтів, збільшать кількість валютно-кредитних операцій, які здійснює ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» та спричинять збільшення доходу від операційної діяльності, що позитивно позначиться на валютному стану банку та знайдуть своє відображення в позитивній динаміці низки показників фінансової стійкості досліджуваного банку.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Євроінтеграційний курс України внес суттєві зміни до розвитку вітчизняної економіки та, зокрема, до фінансової сфери.

Суттєво ці зміни торкнулися розвитку банківської системи, яка є системоутворювальною ланкою валютно-кредитного ринку.

На теперішньому етапі розвитку фінансового сектору невпинно скорочується життєвий цикл послуги, різко збільшується конкуренція, активізуються вимоги споживача до банківських продуктів і послуг. Щоб вижити у таких умовах, банк повинен безупинно поліпшувати свої послуги та продукти, знаходити нові галузі діяльності, модернізувати виробничі й управлінські процеси.

У ході підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків у третьому розділі випускної кваліфікаційної роботи було проаналізувати досвід розвинутих країн з надійною банківською системою та виокремлено ряд проблем, притаманих банківській системі України.

До найголовніших проблем відносяться:

- триваюча загальноекономічна криза в Україні, яка позначається на діяльності всіх сфер;
- відсутність у банківських установах ефективних механізмів та інструментів управління ризиками;
- середня якість банківських послуг/продуктів та обслуговування клієнтів;
- слабка структура менеджменту та корпоративного управління;
- недостатній рівень планування та реалізації стратегій розвитку, особливо інноваційного;
- слабка конкурентоспроможність вітчизняних банків.

Було проаналізовано:

- що на сьогоднішній день саме європейські банки займають лідируючі позиції. Більша половина із 847 банків світу з балансовою вартістю понад 100 млрд. дол. США – європейські;

- динаміку кількості банків на території України за 2013-2017 рр.;
- фінансові показники діяльності банківської системи України за 2015-2017 рр..

Було визначено, що інноваційні технології в наш час відіграють дуже важливу роль. За умови дотримання напряму інноваційного розвитку українські банківські установи отримують можливість стати конкурентоспроможними на міжнародному ринку банківських послуг, значно покращити якість та швидкість їх надання та диференціювати відповідно до потреб клієнта, що матиме тільки позитивний вплив для банківської системи.

Основними світовими трендами у розвитку банківських інновацій є тісний взаємозв'язок банку з клієнтом, інтеграція банку в ІТ сектор, взаємодія банків з соціальними мережами та залучення новітніх інноваційних технологій.

Виходячи із цього, було запропоновано ряд заходів з метою підвищення ефективності організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків для ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»:

1. Впровадження інноваційної технології – «Blockchain» з метою підвищення довіри для банку та збільшення кількості клієнтів, що у свою чергу збільшує валютно-кредитні розрахунки.
2. Впровадження інноваційної технології – програми «Perceive», у зв'язку із стрімким розвитком ІТ-технологій для запобігання шахрайства при здійсненні валютних розрахунків.
3. Збільшення кількості точок входу до міжнародної платіжної системи AVERS №1 з метою збільшення кількості здійснювання валютно-кредитних операцій, що у свою чергу збільшить прибуток від даної діяльності.
4. Збільшення проценту на залишок коштів на поточному рахунку. Даний захід дозволить ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» змагатися за потенційних клієнтів з банками, які займають лідируючі позиції на ринку банківських послуг та збільшити кількість рахунків для здійснення різних видів валютно-кредитних розрахунків.

Також, у третьому розділі була здійснена прогнозна оцінка ефективності реалізації запропонованих заходів шляхом розрахунку песимістичного та реалістичного прогнозу, враховуючи запропоновані заходи покращення організації валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Отримані результати свідчать про те, що навіть при розвитку песимістичного прогнозу все одно відбудеться збільшення валютно-кредитних операцій, що збільшить доходи від даної діяльності та покращать фінансовий стан ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» у цілому.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Однією з основних тенденцій розвитку сучасних світогосподарських зв'язків є значне поширення міжнародних валютно-кредитних розрахунків.

Розвиток зовнішньоекономічної діяльності в Україні, у зв'язку із стрімкою інтеграцією до Європейського Союзу, призвів до зміни форм і методів, які використовувалися раніше при здійсненні валютно-кредитних розрахунків.

Десятки тисяч підприємств, незалежно від їх приналежності до державного чи приватного секторів, організаційної форми, розмірів майна, сфери діяльності, складу власності, активно користуються послугами банків для здійснення різних видів зовнішньоекономічних операцій.

У першому розділі випускної кваліфікаційної роботи було проаналізовано теоретичні аспекти організації та здійснення міжнародних валютно-кредитних розрахунків.

Визначено, що міжнародні валютно-кредитні розрахунки – це система регулювання платежів за грошовими вимогами і зобов'язаннями, що виникають у зв'язку з усіма формами міжнародних економічних відносин між юридичними і фізичними особами різних країн.

У ході вивчення було виявлено, що при здійсненні міжнародних валютно-кредитних розрахунків найбільш складними є розрахунки, які здійснюються торговими контрактами.

Наведено характеристику банківським операціям по міжнародним розрахункам, яка дозволяє чітко визначити зміст і етапи взаємодії уповноважених банків з їх клієнтами – експортерами та імпортерами, правильно побудувати процес розрахункових відносин на основі партнерства, взаємовигідного та ефективного співробітництва.

Виокремлено основні положення Закону України «Про валюту і валютні операції», який дає Україні можливість здійснити довгоочікуваний перехід від застарілого валютного регулювання до свободи проведення валютних операцій без обмежень.

Визначено, що швидкість та гарантія отримання платежу, сума витрат, пов'язана з проведенням операцій через банки залежать від вибору способів та умов розрахунків за експортно-імпортними операціями.

Дослідивши способи, засоби та форми платежу було виявлено ряд розрахунків в яких більш зацікавлений експортер – 100% авансовий платіж, акредитив, а в яких імпортер – інкасо, відкритий рахунок.

Визначено основні переваги та недоліки умов платежу. Так, недоліки умови платежу такої як передоплата (аванс) є те, що імпортер несе ризик та отримує товар після оплати, а перевагами є те що, експортер отримує гроші негайно та не несе ризиків.

Визначено, що ризики в розрахунках можуть виникати про виборі грошової одиниці, в якій буде здійснюватися оплата. З метою уникнення ризиків застосовують валютне застереження – особливу умову міжнародного договору купівлі-продажу, що визначає у валюті якої країни будуть проводитися розрахунки сторонами та як буде змінюватися визначена грошова сума по відношенню до валюти, яка була обрана сторонами як оціночний еталон, яке може бути двостороннім, одностороннім або мультивалютним.

Представлені методи обчислення вартості власного капіталу банку необхідні для ефективного процесу управління капіталом банком.

Методи оцінки ділової репутації необхідні для оцінки банку при здійсненні міжнародних валютно-кредитних розрахунків.

На рівень ліквідності банку впливає якість активів та рівень ризику, який пов'язується з кожним конкретним видом активів. Розрізняють високоліквідні активи, ліквідні активи, низьколіквідні активи.

Визначено також, що формування, оцінка та управління діловою репутацією банку є важливим нематеріальним активом, що підвищує надійність закордонних партнерів при здійсненні міжнародних валютно-кредитних розрахунків.

Було окреслено, що важливою складовою при оцінці організації міжнародних валютно-кредитних розрахунків банку є визначення доходності операцій та їх рентабельності.

З'ясовано, що характеристика показників для розрахунку ефективності валютно-кредитних операцій банку передбачає комплексний підхід до вивчення цього напрямку діяльності банку та дає змогу оцінити їх ефективність, визначити основні заходи удосконалення управління активами банку та підвищити результативність банківського менеджменту.

У другому розділі даної роботи була охарактеризована зовнішньоекономічна діяльність ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК», в ході якої було визначено, що:

- Для досягнення мети та реалізації предмету діяльності, банк на підставі банківської ліцензії, відповідно до вимог законодавства України має право надавати такі банківські послуги, як залучення у вклади (депозити) кошти від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб, відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах, розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик та інші.
- ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» є засновником власної міжнародної платіжної системи AVERS №1, за допомогою якої здійснюються розрахунки в межах України в національній валюті та транскордонні перекази в іноземній валюті;
- Активним учасником міжнародних систем грошових переказів: Western Union, MoneyGram, IntelExpress, Sigue Money Transfer, Welsend та SWIFT.
- Членом СРО Асоціації «Українські фондові торговці».
- Використовує ряд різних систем, таких як – систему управління рахунками «Банк-клієнт» та «Internet-клієнт», інтерфейсні модулі для взаємодії із зовнішніми системами електронної комерції (наприклад, модулі, що реалізують зв'язок «Банк – Internet-магазин» та інші).

При здійсненні аналізу валютно-кредитного стану ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» були розраховані показники:

- динаміка, склад та структура активів та пасивів за 2013-2017 рр.;
- фінансові показники за 2013-2017 рр.;
- показники ліквідності та платоспроможності за 2013-2017 рр.;
- показники рентабельності ROE та ROA за 2013-2017 рр..

Результати цих розрахунків показали, що на ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК», за аналізований період – з 2013 по 2017 рік, відбувається зниження майже всіх показників, що свідчить про погіршення фінансового стану ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

Також у другому розділі випускної кваліфікаційної роботи була проаналізована організація валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» на прикладі двох зовнішньоекономічних контрактах імпорту продукції при використанні засобу платежу SWIFT та проаналізовано організацію здійснення міжнародних переказів ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» за допомогою Western Union, MoneyGram та IntelExpress.

Розраховано також розміри комісії, яку отримує банк, при здійсненні валютно-кредитного розрахунку і визначено, що саме експортно-імпортні валютно-кредитні розрахунки є більш прибутковими для ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК».

В третьому розділі даної роботи було проаналізовано досвід розвинутих Європейських країн з надійною банківською системою та виокремлено ряд проблем, притаманих банківській системі України. До основних із них належать:

- триваюча загальноєкономічна криза в Україні, яка позначається на діяльності всіх сфер;
- відсутність у банківських установах ефективних механізмів та інструментів управління ризиками;
- середня якість банківських послуг/продуктів та обслуговування клієнтів;
- слабка структура менеджменту та корпоративного управління;

- недостатній рівень планування реалізації стратегій розвитку, особливо інноваційного;
- слабка конкурентоспроможність вітчизняних банків.

Охарактеризовано динаміку кількості банків на території України за 2013-2017 рр, що свідчить про значне закриття значної кількості банків протягом цього періоду та подальшого переведення інших банків до ліквідації.

На основі аналізу фінансових показників діяльності банківської системи України за 2015-2017 рр., можна зробити висновок про розмір збитків у 87 млрд. грн. за рахунок від'ємного фінансового результату, про показник достатності регулятивного капіталу, який також має тенденцію до спаду з 18,24 % у 2015 році до 12,74% у 2017 р..

Виходячи із опрацьованого матеріалу у третьому розділі даної роботи було зроблено висновок що, подальший розвиток банківської системи та підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних банків неможливо без використання міжнародного досвіду ведення банківської системи, запровадженням інноваційних технологій та розширенням банківських послуг.

Тому, було запропоновано ряд заходів щодо підвищення ефективності організації валютно-кредитних розрахунків ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» та розраховано реалістичний та песимістичний прогнози на 2019-2021 рр. розвитку запропонованих заходів:

1. Впровадження інноваційної технології – «Blockchain», яка при реалістичному прогнозі розвитку провокує збільшення кількості валютно-кредитних розрахунків до 8 129 операції в місяць, а при песимістичному – до 5 872 операції в місяць.
2. Впровадження інноваційної технології – програми «Perceive», яка при реалістичному прогнозі розвитку забезпечує збільшення кількості валютно-кредитних розрахунків до 7 304 операції в місяць, а при песимістичному – до 4 760 розрахункових операцій в місяць.
3. Збільшення кількості точок входу до міжнародної платіжної системи AVERS №1, яка при реалістичному прогнозі розвитку забезпечує

збільшення кількості валютно-кредитних розрахунків до 8 243 операцій в місяць, а при песимістичному – до 5 839 операцій в місяць.

4. Збільшення проценту на залишок коштів на поточному рахунку. Даний захід дозволить ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» при реалістичному прогнозі розвитку забезпечити збільшення кількості валютно-кредитних розрахунків до 16 500 міжнародних операцій у рік, та до 9 900 операцій на рік при песимістичному прогнозі.

В результаті написання мого остаточного кваліфікаційного документа, мета дослідження була досягнута, і всі визначенні завдання були виконані.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про валюту і валютні операції» прийняття від 21.06.2018, введення в дію – 07.02.2019 [Електронний ресурс] // Законодавство України: – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>
2. Закону України від 23 вересня 1994 року №185/94 «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» [Електронний ресурс] // Законодавство України: – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185/94-%D0%B2%D1%80>
3. Постанова правління Національного банку України від 24.03.1999 року №136 «Про затвердження Інструкції про порядок здійснення контролю за експортними, імпорними операціями» [Електронний ресурс] // Законодавство України: – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0338-99>
4. Алексеева Т. І. Міжнародна торгівля [Текст]: Навч. посібник / - Харківський національний економічний ун-т. – Х. : ХНЕУ, 2007. – 482 с.
5. Альваро С., Сенсіні К. Система міжнародних платежів [Текст]: Навч. посібник / С. Альваро // Банки та банківські системи країн світу. – 2010. – Т. – 231 с.
6. Антонова, О. В. Міжнародні розрахунки в Україні: основні тенденції та перспективи розвитку [Текст]: Навч. посібник / О. В. Антонова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011 р. – 184 с.
7. Бардиш Г. О. Проектне фінансування [Текст]: Підручник для студ. вищих навч. закл. / Г. О. Бардиш. – Національний банк України. Львівський банківський ін-т. – Л.: ЛБІ НБУ, 2013. – 463 с.
8. Бездітко, Ю. М. Валютне регулювання [Текст]: Підручник / Ю. М. Бездітко, О. О. Мануйленко, Г. А. Стасюк. – Херсон: Олді-плюс, 2009. – 272 с.
9. Береславська О. І., Наконечний О. М., Пясецька М. Г., Боришкевич О. В., Гордон В. Б. Міжнародні розрахунки та валютні операції [Текст]: Підручник. – К.: Видавництво КНЕУ, 2006. – 392 с.

10. Білик, М. Д. Розрахункові відносини у зовнішньоекономічній діяльності підприємств: сутність та оцінка доцільності застосування різних форм розрахунків [Текст]: Підручник / М. Д. Білик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 3. – 342 с.
11. Васенко, В. К. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності [Текст]: Підручник / В. К. Васенко. – Мін-во освіти і науки України, СумДУ. – К. : ЦНЛ, 2004. – 216 с.
12. Васюренко О. В. Банківський менеджмент [Текст]: Навч. посібник / Васюренко О. В. - Київ: Видавничий центр «Академія», 2011. – 313 с.
13. Віднійчук-Вірван Л. А. Міжнародні розрахунки і валютні операції [Текст]: Навчальний посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2007. – 328 с.
14. Вітлінський В. В. Економічний ризик та методи його вимірювання / Вітлінський В. В., Наконечний С. І., Шарапов О. Д.: підруч.-Київ: КНЕУ, 2013. – 354 с.
15. Вовчак, О. Д. Платіжні системи [Текст]: Навчальний посібник / О. Д. Вовчак, Г. Є. Шпаргало, Т. Я. Андрейків. – К.: Знання, 2008. – 341 с.
16. Губарева І. О. Міжнародні розрахунки і валютні операції [Текст]: Підручник для студ. вищих навч. закл. – Харківський національний економічний ун-т. – Х. : Видавництво ХНЕУ, 2006. – 316 с.
17. Домрачев В. М. Міжнародні банківські розрахунки [Текст]: Навч. посіб. / Європейський ун-т. – К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2007. – 288 с.
18. Івасів Б. С., Комар В. В. Міжнародні розрахунки та валютні операції [Текст]: Навчально-методичний посібник для студентів денної та заочнодистанційної форм навчання — Тернопіль: ТАНГ, 2011. — 208 с.
19. Козак В. В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини [Текст]: Навч. Посіб. – 5 – те вид., стер. – К.: Знання, 2004. – 406 с.
20. Кривов'яз, Т. В. Міжнародні кредитно-розрахункові операції в банках [Текст]: Навч. посіб. / Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». – К. : Університетська книга, 2009. – 327 с.

21. Луців Б. Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій [Текст]: Навч. Посіб – Тернопіль: КартБланш, 2012. – 320 с.
22. Міщенко В. І., Слав'янська Н. Г. Банківські операції. [Текст]: Навч. Посіб – Київ: Знання, 2012. – 727 с.
23. Петрашко Л. П. Валютні операції [Текст]: Навч. посібник / Київський національний економічний ун-т. – К. : КНЕУ, 2001. – 204 с.
24. Романенко Л. Ф. Банківський маркетинг: Курс лекцій / Л. Ф. Романенко, А. В. Коротєєва Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». – К.: Університет «Україна», 2007. – 346 с.
25. Саєнко О. О., Міжнародні фінансові розрахунки: метод. вказ. до семінар. та практ. занять для студ. ден. й заоч. форм навч. за спец. «Фінанси» [Текст] / О. О. Саєнко, О. М. Птахіна // Державний заклад «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка». Кафедра фінансів – Луганськ: ЛНУ ім. Т.Шевченка, 2008. – 293 с.
26. Ткачук В. О. Маркетинг у банку [Текст]: Навчальний посібник / В.О. Ткачук. – Тернопіль: СинтезПоліграф, 2013. – 225 с.
27. Чиж Н. М. Міжнародні розрахунки і валютні операції. Методичні вказівки до практичних занять для студентів спеціальності 7.050105 «Банківська справа» денної та заочної форм навчання торгівлю [Текст] / Н.М.Чиж – Луцьк. – 2009. – 246 с.
28. Шевченко Р.І. Банківські операції: Навч. посіб. для самостійного вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, 2015. – 289 с.
29. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. 2-ге вид. випр. і доп. – К.: Знання-прес., 2013. – 535 с.
30. Бесараб Є.О. Роль банку у формуванні інвестиційних ресурсів ФПГ // Фінанси України. – 2014. – № 1. – С. 116-117.
31. Бровков С., Руденко Л. Проблеми інтеграції банківського і корпоративного капіталу в умовах глобалізації економіки // Банківська справа. – 2015. – № 2. – С. 33.

32. Деменков М. С. Інтернет-технології в обслуговуванні клієнтів банку / М. С. Деменков // Банківська справа. - 2015. – N 1. – С. 58.
33. Дмитришин Л. І. Розробка механізму формування стратегій управління банківською системою України / Л. І. Дмитришин, І. І. Благун // БІЗНЕСІНФОРМ – № 11. – 2014. – С. 238–239.
34. Кабанець О. Еволюція валютного регулювання // Вісник податкової служби України. – 2017. – №13. С. 62–63.
35. Карчева І. Я. Теоретичні та практичні аспекти забезпечення ефективності інноваційної діяльності банків / І. Я. Карчева // БІЗНЕСІНФОРМ – № 6. – 2014. – С. 343.
36. Куценко К. В. Вплив рівня репутаційного капіталу на конкурентоспроможність банків / К. В. Куценко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 17. – С. 69.
37. Левченко, О. М. Інформація в системі стратегічного управління міжнародними кредитними розрахунками [Текст] / О. М. Левченко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 3. – С. 43.
38. Левченко, О. М. Міжнародні кредитні розрахунки: методи управління [Текст] / О. М. Левченко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – №1. – С. 31–36.
39. Максименко, А.Г. Перспективи функціонування розрахунків між банками / А.Г. Максименко // Економіст України. - 2015. - № 3. – С. 21.
40. Меренкова О.В. Інноваційні технології банківської діяльності як елемент сучасного економічного мислення– Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2016. – С. 186.
41. Міщенко С. В. Визначення основних факторів розвитку та ефективності функціонування фінансового сектору України. Банківська справа. – 2014. – № 4. – С. 31.
42. Мусієць В. Розвиток національної банківської системи як шлях інтеграції України до ЄС / Мусієць В. // Фінанси та кредит. - 2015. - №6. – С. 27.

43. Новак, І. М. Система термінових переказів – новий етап розвитку електронних міжбанківських розрахунків в Україні / І. М. Новак, Л. К. Гончаренко // Вісник НБУ. - 2015. - № 9. – С. 44-46.
44. Полонська Д. С. «Сутність міжнародних валютно-кредитних розрахунків» // Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: зб. наук. ст.. студ. денної форми навчання / Відп. ред. Т. М. Мельник – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – С. 191.
45. Омельчук Л. Г. Стан міжбанківських розрахунків / Л. Г. Омельчук // Вісник НБУ, 2011. - №1. – С. 28-29.
46. Рахман М. С., Маркетингове дослідження кон'юнктури ринку банківських послуг України / М. С. Рахман, Д. О. Поцелуєва. // М. І. Туган-Барановський: творча спадщина та сучасна, 2017. – С. 130.
47. Семів Л. К. Формування стратегії управління репутаційним капіталом банківських установ / Л. К. Семів, К. В. Куценко // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2016. – № 8. – С. 253.
48. Сербина О. Тенденції розвитку мобільного банкінгу в Україні [Текст] / О. Сербина, В. Пономар // Молодий вчений. – 2014. – № 3 (06). – С. 53.
49. Сова О. Ю. Стабілізаційні механізми регулювання фінансових ринків в умовах глобалізації / О. Ю. Сова // Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України: зб. матер. наук.-практ. конференції, 29-30 жовтня 2016 р. / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2016. – С. 184.
50. Старостіна А. О. Формування конкурентних переваг банків на міжнародних ринках / А.О. Старостіна // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2016. - № 5. – С. 13.
51. Степаненко В. Дистанційні банківські послуги на українському ринку / В. Степаненко //Мережа і бізнес. – 2010. – № 4 (23). – С. 98.
52. Степаненко О. П. Тенденції інноваційного розвитку банківської системи України / О. П. Степаненко // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 6 (132). – С. 5.

53. Тисячна Ю. С. Сучасний стан та розвиток банківської системи в контексті забезпечення безперервності відтворювальних процесів / Ю.С. Тисячна // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2015. – № 4 (20). – С. 25.
54. Ткач С. В. Концептуальні основи організації валютної системи держави / С.В. Ткач // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2015. – Вип. II (58). Економічні науки. – С. 6.
55. Файвішенко Л. Вплив зміни регламентації документарних акредитивів на міжнародну торгівлю / Л. Файвішенко // Економічний аналіз. – Вип. 2 (18). – 2016. – С. 173-175.
56. Чиж Н. М. Банківські інновації: проблеми та перспективи / Н.М. Чиж, М.І. Дзямулич // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». – 2014. – Вип. 9 (33). – Ч. 4. – С. 67.
57. Шенаєв В. Економіка інтегрованої Європи: проблеми та перспективи. - 2015. - №6. – С. 160.
58. Банківська система 2018: виклики та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/id=14741673>
59. Офіційний сайт ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.credit-optima.com.ua/ukr/about/docum.php>.
60. Сміда | НКЦПФР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://smida.gov.ua/>.
61. Буренин А.Н. Фьючерсные, форвардные и опционные рынки [Текст]: Учебник – Харьков: Тривола, 2009. – 232 с.
62. Дяченко О. Аккредитивы - хит сезона [Текст]: Учебник / О. Дяченко // – Львов: 2007. – 169 с.
63. Красавина Л. Н. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения [Текст]: Учебник – 3-е изд., перераб. и доп. – Харьков: Финансы и статистика, 2009. – 576 с.
64. Красавина Л. Н. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения [Текст]: Учебник- Луганск: Финансы и статистика, 2008. – 608 с.

65. Лебедева М.Е., Шульгина Т.С. Валютный рынок и валютные операции [Текст]: Учебно-практическое пособие – Черкасы, 2010. – 327 с.
66. Лукасевич И.Я. Анализ финансовых операций. Методы, модели, техника вычислений / Лукасевич И.Я. – Одесса: Финансы, 1998. – 400с.
67. Максимо В. Энг. Мировые финансы / Максимо В. Энг, Фрэнсис А. Лис, Лоуренс Дж. Мауер; пер. с англ. Т. А. Войцеховская. - Николаев: Издательско-консалтинговая компания «Дека», 1998. - 734с.
68. Моисеев С.Р. Международные финансовые рынки и международные финансовые институты [Текст]: Учебник – Львов, 2009. – 245 с.
69. Рыбалкин В. Е. Международные экономические отношения [Текст]: Учебник - Одесса: Юнити, 2006. – 354 с.
70. Кобахидзе Г. К. Аккредитивы: вчера, сегодня, завтра / Г.К. Кобахидзе // Международные банковские операции. 2015. - № 6. – С. 22.
71. Кобахидзе Г. К. Расчеты по документарным аккредитивам и комплаенс / Г.К. Кобахидзе // Международные банковские операции. – 2014. - № 4. – С. 40-56.
72. Малых, А. В. Документарный аккредитив в международной торговле [Текст] / А. В. Малых // Финансы и кредит. – 2015. – № 47. – С. 29.
73. Kearney A.T. Going digital: the banking transformations road map / A.T. Kearney // Thesis work of A.T. Kearney. — 2016. — Available at: [Available at: https://www.atkearney.com/documents](https://www.atkearney.com/documents)
74. Musara M. Has technological innovations resulted in increased efficiency and cost savings for banks' customers? / M. Musara, O. Fatoki // Journal of Business Management. — 2010. — Vol. 4 (9). — P. 1813—1821.
75. Skinner C.M. The top trends in banking innovations / C.M. Skinner // The Financer — 2017. — Available at: [Available at: https://thefinanser.com/2016/02/thetoptentrendsinbankinginnovation.html](https://thefinanser.com/2016/02/thetoptentrendsinbankinginnovation.html)
76. Skinner, C. Digital Bank: Strategies to Launch or Become a Digital Bank [Text] / C. Skinner. — Marshall Cavendish International (Asia) Pte Ltd., 07.08.2014. — 320p.

77. The National Bureau of Economic Research [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.nber.org
78. Callier P. “Professional Trading”, Exchange rate Risk and the Growth of International Banking. A Note, Banca Nazionale del Lavoro 2006, nr 159, s.423-424.

ДОДАТКИ

Додаток А

Звіт про фінансовий стан (Баланс)

на 31.12.2013 р. тис. грн

Найменування статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	5227	19635
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України		515	298
Торгові цінні папери	7	0	0
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	8	0	0
Кошти в інших банках	9	74663	110207
Кредити та заборгованість клієнтів	10	175071	139862
Цінні папери в портфелі банку на продаж	11	0	0
Цінні папери в портфелі банку до погашення	12	0	0
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії	13	0	0
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		9	0
Відстрочений податковий актив		67	2
Гудвіл	15	0	0
Основні засоби та нематеріальні активи	16	13613	13437
Інші фінансові активи	17	2	4
Інші активи	18	240	130
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	19	154	0
Усього активів		269561	283575
Зобов'язання			
Кошти банків	20	46852	71781
Кошти клієнтів	21	90618	80467
Боргові цінні папери, емітовані банком	22	0	0
Інші залучені кошти	23	0	0
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		0	16
Відстрочені податкові зобов'язання		0	0
Резерви за зобов'язаннями	24	0	0

Продовження Додатку А

Інші зобов'язання	26	499	262
Субординований борг	27	63058	63060
Зобов'язання групи вибуття	19	0	0
Усього зобов'язань		201095	215593
Власний капітал			
Статутний капітал	28	63000	63000
Емісійні різниці	28	0	0
Незарєєстровані внески до статутного капіталу	26	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		484	-2289
Резервні та інші фонди банку		4982	7271
Резерви переоцінки	29	0	0
Неконтрольована частка		0	0
Усього власного капіталу		68466	67982
Усього зобов'язань та власного капіталу		269561	283575

**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід
(Звіт про фінансові результати)
за 2013 рік тис. грн**

Найменування статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1	2	3	4
Процентні доходи	31	43296	20801
Процентні витрати	31	-29053	-10731
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)		14243	10070
Комісійні доходи	32	909	1187
Комісійні витрати	32	-41	-25
Результат від операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку		0	0
Результат від операцій з хеджування справедливої вартості	43	0	0
Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки через прибутки або збитки		0	0
Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	11	0	4
Результат від операцій з іноземною валютою		204	237
Результат від переоцінки іноземної валюти		13	5
Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		0	0

Продовження Додатку А

Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	9,10	0	-41
Витрати/(доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	20,21,23	0	0
Відрахування до резерву під знецінення кредитів та коштів в інших банках	9,10	-6031	-8361
Відрахування до резерву під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів	17,18	72	-1
Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	11	0	0
Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	12	0	0
Відрахування до резервів за зобов'язаннями	24	0	0
Інші операційні доходи	33	43	28
Адміністративні та інші операційні витрати	34	-8912	-6007
Частка в прибутку/(збитку) асоційованих компаній	13	0	0
Прибуток/(збиток) до оподаткування		500	-2904
Витрати на податок на прибуток	35	-16	615
Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває		484	-2289
Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	19	0	0
Прибуток/(збиток) за рік		484	-2289
Інший сукупний дохід:			
Переоцінка цінних паперів у портфелі банку на продаж		0	0
Переоцінка основних засобів та нематеріальних активів		0	0
Результат переоцінки за операціями з хеджування грошових потоків		0	0
Накопичені курсові різниці від перерахунку у валюту подання звітності		0	0
Частка іншого сукупного прибутку асоційованої компанії		0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	29	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування за рік		0	0

Продовження Додатку А

Усього сукупного доходу за рік		484	-2289
Прибуток (збиток), що належить:			
власникам банку		0	0
неконтрольованій частці		0	0
Усього сукупного доходу, що належить:			
власникам банку		0	0
неконтрольованій частці		0	0
Прибуток/(збиток) на акцію від діяльності, що триває:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0	0
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0.08	-0.36
Прибуток/(збиток) на акцію від припиненої діяльності:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0	0
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0	0
Прибуток/(збиток) на акцію, що належить власникам банку:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік		0	0
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік		0.08	-0.36

Звіт про фінансовий стан (Баланс)

на 31.12.2014 р. тис. грн

Найменування статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	5402	5227
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України		190	515
Торгові цінні папери	7	0	0
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	8	0	0
Кошти в інших банках	9	102388	74663
Кредити та заборгованість клієнтів	10	138915	175071
Цінні папери в портфелі банку на продаж	11	0	0
Цінні папери в портфелі банку до погашення	12	0	0

Продовження Додатку А

Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		28	9
Відстрочений податковий актив		69	67
Гудвіл	15	0	0
Основні засоби та нематеріальні активи	16	13223	13613
Інші фінансові активи	17	4	2
Інші активи	18	228	240
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	19	2729	154
Усього активів		263176	269561
Зобов'язання			
Кошти банків	20	76552	46852
Кошти клієнтів	21	39479	90618
Боргові цінні папери, емітовані банком	22	0	0
Інші залучені кошти	23	15000	0
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		0	0
Відстрочені податкові зобов'язання		0	0
Резерви за зобов'язаннями	24	0	0
Інші фінансові зобов'язання	25	18	68
Інші зобов'язання	26	394	499
Субординований борг	27	63060	63058
Зобов'язання групи вибуття	19	0	0
Усього зобов'язань		194503	201095
Власний капітал			
Статутний капітал	28	63000	63000
Емісійні різниці	28	0	0
Незареєстровані внески до статутного капіталу	26	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		207	484
Резервні та інші фонди банку		5466	4982
Резерви переоцінки	29	0	0
Неконтрольована частка		0	0
Усього власного капіталу		68673	68466
Усього зобов'язань та власного капіталу		263176	269561

**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід
(Звіт про фінансові результати)
за 2014 рік тис. грн**

Найменування статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1	2	3	4
Процентні доходи	31	32362	43296
Процентні витрати	31	-18024	-29053

Продовження Додатку А

Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)		14338	14243
Комісійні доходи	32	619	909
Комісійні витрати	32	-18	-41
Результат від операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку		0	0
Результат від операцій з хеджування справедливої вартості	43	0	0
Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки через прибутки або збитки		0	0
Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	11	0	0
Результат від операцій з іноземною валютою		159	204
Результат від переоцінки іноземної валюти		-10	13
Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		0	0
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	9,10	0	0
Витрати/(доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	20,21,23	0	0
Відрахування до резерву під знецінення кредитів та коштів в інших банках	9,10	-4475	-6031
Відрахування до резерву під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів	17,18	15	72
Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	11	0	0
Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	12	0	0
Відрахування до резервів за зобов'язаннями	24	0	0
Інші операційні доходи	33	41	43
Адміністративні та інші операційні витрати	34	-10393	-8912
Частка в прибутку/(збитку) асоційованих компаній	13	0	0
Прибуток/(збиток) до оподаткування		276	500
Витрати на податок на прибуток	35	-69	-16

Продовження Додатку А

Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває		207	484
Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	19	0	0
Прибуток/(збиток) за рік		207	484
Інший сукупний дохід:			
Переоцінка цінних паперів у портфелі банку на продаж		0	0
Переоцінка основних засобів та нематеріальних активів		0	0
Результат переоцінки за операціями з хеджування грошових потоків		0	0
Накопичені курсові різниці від перерахунку у валюту подання звітності		0	0
Частка іншого сукупного прибутку асоційованої компанії		0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	29	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування за рік		0	0
Усього сукупного доходу за рік		207	484
Прибуток (збиток), що належить:			
власникам банку		0	0
неконтрольованій частці		0	0
Усього сукупного доходу, що належить:			
власникам банку		0	0
неконтрольованій частці		0	0
Прибуток/(збиток) на акцію від діяльності, що триває:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0	0
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0.03	0.08
Прибуток/(збиток) на акцію від припиненої діяльності:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0	0
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0	0
Прибуток/(збиток) на акцію, що належить власникам банку:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік		0	0
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік		0.03	0.08

Продовження Додатку А

Звіт про фінансовий стан (Баланс)

на 31.12.2015 р. тис. грн

Найменування статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
Активи	6	8713	5402
Грошові кошти та їх еквіваленти		0	190
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	7	0	0
Торгові цінні папери	8	0	0
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	22617	102388
Кошти в інших банках	10	121070	138915
Кредити та заборгованість клієнтів	11	0	0
Цінні папери в портфелі банку на продаж	12	0	0
Цінні папери в портфелі банку до погашення	13	0	0
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії	14	0	0
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		32	28
Відстрочений податковий актив		14	69
Гудвіл	15	0	0
Основні засоби та нематеріальні активи	16	12818	13223
Інші фінансові активи	17	0	4
Інші активи	18	3237	228
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	19	7956	2729
Усього активів		176457	263176
Зобов'язання			
Кошти банків	20	0	76552
Кошти клієнтів	21	36604	39479
Боргові цінні папери, емітовані банком	22	0	0
Інші залучені кошти	23	8000	15000
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		0	0
Відстрочені податкові зобов'язання		0	0
Резерви за зобов'язаннями	24	0	0
Інші фінансові зобов'язання	25	15	18
Інші зобов'язання	26	96	394
Субординований борг	27	63060	63060
Зобов'язання групи вибуття	19	0	0

Продовження Додатку А

Усього зобов'язань		107775	194503
Власний капітал			
Статутний капітал	28	63000	63000
Емісійні різниці	28	0	0
Незарєєстровані внески до статутного капіталу	26	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		9	207
Резервні та інші фонди банку		5673	5466
Резерви переоцінки	29	0	0
Неконтрольована частка		0	0
Усього власного капіталу		68682	68673
Усього зобов'язань та власного капіталу		176457	263176

**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід
(Звіт про фінансові результати)
за 2015 рік тис. грн**

Найменування статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1	2	3	4
Процентні доходи	31	28118	32362
Процентні витрати	31	-15945	-18024
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)		12173	14338
Комісійні доходи	32	814	619
Комісійні витрати	32	-43	-18
Результат від операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку		0	0
Результат від операцій з хеджування справедливої вартості	43	0	0
Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки через прибутки або збитки		0	0
Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	11	1	0
Результат від операцій з іноземною валютою		213	159
Результат від переоцінки іноземної валюти		1754	-10
Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		0	0

Продовження Додатку А

Витрати/(доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	20,21,23	-5	0
Відрахування до резерву під знецінення кредитів та коштів в інших банках	9,10	-3646	-4475
Відрахування до резерву під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів	17,18	-7	15
Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	11	0	0
Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	12	0	0
Відрахування до резервів за зобов'язаннями	24	0	0
Інші операційні доходи	33	475	41
Адміністративні та інші операційні витрати	34	-11615	-10393
Частка в прибутку/(збитку) асоційованих компаній	13	0	0
Прибуток/(збиток) до оподаткування		114	276
Витрати на податок на прибуток	35	-105	-69
Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває		9	207
Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	19	0	0
Прибуток/(збиток) за рік		9	207
Інший сукупний дохід:			
Переоцінка цінних паперів у портфелі банку на продаж		0	0
Переоцінка основних засобів та нематеріальних активів		0	0
Результат переоцінки за операціями з хеджування грошових потоків		0	0
Накопичені курсові різниці від перерахунку у валюту подання звітності		0	0
Частка іншого сукупного прибутку асоційованої компанії		0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	29	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування за рік		0	0
Усього сукупного доходу за рік		9	207
Прибуток (збиток), що належить:			
власникам банку		0	0
неконтрольованій частці		0	0

Продовження Додатку А

Усього сукупного доходу, що належить:			
власникам банку		0	0
неконтрольованій частці		0	0
Прибуток/(збиток) на акцію від діяльності, що триває:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0	0
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0	0.03
Прибуток/(збиток) на акцію від припиненої діяльності:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0	0
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0	0
Прибуток/(збиток) на акцію, що належить власникам банку:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік		0	0
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік		0	0.03

Звіт про фінансовий стан (Баланс)

на 31.12.2016 р. тис. грн

Найменівання статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
Активи	6	13345	8713
Грошові кошти та їх еквіваленти		0	0
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	7	0	0
Торгові цінні папери	8	0	0
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	0	22617
Кошти в інших банках	10	111408	121070
Кредити та заборгованість клієнтів	11	0	0
Цінні папери в портфелі банку на продаж	12	0	0
Цінні папери в портфелі банку до погашення	13	0	0
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії	14	0	0
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		29	32
Відстрочений податковий актив		2	14
Гудвіл	15	0	0

Продовження Додатку А

Основні засоби та нематеріальні активи	16	12470	12818
Інші фінансові активи	17	2	0
Інші активи	18	972	3237
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	19	7956	7956
Усього активів		146184	176457
Зобов'язання			
Кошти банків	20	0	76552
Кошти клієнтів	21	7956	36604
Боргові цінні папери, емітовані банком	22	0	0
Інші залучені кошти	23	0	8000
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		0	0
Відстрочені податкові зобов'язання		0	0
Резерви за зобов'язаннями	24	0	0
Інші фінансові зобов'язання	25	5355	15
Інші зобов'язання	26	889	96
Субординований борг	27	63060	63060
Зобов'язання групи вибуття	19	0	0
Усього зобов'язань		77260	107775
Власний капітал			
Статутний капітал	28	63000	63000
Емісійні різниці	28	0	0
Незарєєстровані внески до статутного капіталу	26	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		242	9
Резервні та інші фонди банку		5682	5673
Резерви переоцінки	29	0	0
Неконтрольована частка		0	0
Усього власного капіталу		68924	68682
Усього зобов'язань та власного капіталу		146184	176457

**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід
(Звіт про фінансові результати)
за 2016 рік тис. грн**

Найменування статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1	2	3	4
Процентні доходи	31	20785	28118
Процентні витрати	31	-10599	-15945
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)		10186	12173
Комісійні доходи	32	2735	814
Комісійні витрати	32	-173	-43

Продовження Додатку А

Результат від операцій з хеджування справедливої вартості	43	0	0
Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки через прибутки або збитки		0	0
Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	11	0	1
Результат від операцій з іноземною валютою		277	213
Результат від переоцінки іноземної валюти		-226	1754
Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		0	0
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	9,10	0	0
Витрати/(доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	20,21,23	0	-5
Відрахування до резерву під знецінення кредитів та коштів в інших банках	9,10	-3811	-3646
Відрахування до резерву під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів	17,18	11	-7
Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	11	0	0
Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	12	0	0
Відрахування до резервів за зобов'язаннями	24	0	0
Інші операційні доходи	33	40	475
Адміністративні та інші операційні витрати	34	-16351	-11615
Частка в прибутку/(збитку) асоційованих компані	13	0	0
Прибуток/(збиток) до оподаткування		310	114
Витрати на податок на прибуток	35	-68	-105
Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває		242	9
Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	19	0	0
Прибуток/(збиток) за рік		242	9
Інший сукупний дохід:			

Продовження Додатку А

Переоцінка цінних паперів у портфелі банку на продаж		0	0
Переоцінка основних засобів та нематеріальних активів		0	0
Результат переоцінки за операціями з хеджування грошових потоків		0	0
Накопичені курсові різниці від перерахунку у валюту подання звітності		0	0
Частка іншого сукупного прибутку асоційованої компанії		0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	29	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування за рік		0	0
Усього сукупного доходу за рік		242	9
Прибуток (збиток), що належить:			
власникам банку		0	0
неконтрольованій частці		0	0
Усього сукупного доходу, що належить:			
власникам банку		0	0
неконтрольованій частці		0	0
Прибуток/(збиток) на акцію від діяльності, що триває:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0.04	0
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0.04	0
Прибуток/(збиток) на акцію від припиненої діяльності:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0.04	0
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0	0
Прибуток/(збиток) на акцію, що належить власникам банку:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік		0	0
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік		0	0.03

Звіт про фінансовий стан (Баланс)

на 31.12.2017 р. тис. грн

Найменування статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
Активи			

Продовження Додатку А

Грошові кошти та їх еквіваленти		4124	13345
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України			
Торгові цінні папери			
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток			
Кошти в інших банках			
Кредити та заборгованість клієнтів		70911	111408
Цінні папери в портфелі банку на продаж		13719	0
Цінні папери в портфелі банку до погашення		31023	0
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії		0	0
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		0	0
Відстрочений податковий актив		0	29
Гудвіл			
Основні засоби та нематеріальні активи		18131	12470
Інші фінансові активи		387	2
Інші активи		184	972
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття		0	7956
Усього активів		138479	146184
Зобов'язання			
Кошти банків			
Кошти клієнтів		5623	7956
Боргові цінні папери, емітовані банком			
Інші залучені кошти			
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		185	0
Відстрочені податкові зобов'язання		846	0
Резерви за зобов'язаннями			
Інші фінансові зобов'язання		66	5355
Інші зобов'язання		630	889
Субординований борг		4953	63060
Зобов'язання групи вибуття			
Усього зобов'язань		12303	77260
Власний капітал			
Статутний капітал		120000	63000

Продовження Додатку А

Незареєстровані внески до статутного капіталу			
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		252	242
Резервні та інші фонди банку		5924	5682
Резерви переоцінки			
Неконтрольована частка			
Усього власного капіталу		126176	68924
Усього зобов'язань та власного капіталу		138479	146184

**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід
(Звіт про фінансові результати)
за 2017 рік**

Найменування статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1	2	3	4
Процентні доходи		19904	20785
Процентні витрати		-6243	-10599
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)		13661	10186
Комісійні доходи		1505	2735
Комісійні витрати		-50	-173
Результат від операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку			
Результат від операцій з хеджування справедливої вартості			
Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки через прибутки або збитки			
Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж			
Результат від операцій з іноземною валютою		113	277
Результат від переоцінки іноземної валюти		-74	-226
Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості			
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова			

Продовження Додатку А

Витрати/(доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова			
Відрахування до резерву під знецінення кредитів та коштів в інших банках			
Відрахування до резерву під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів			
Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж			
Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення			
Відрахування до резервів за зобов'язаннями			
Інші операційні доходи		161	40
Адміністративні та інші операційні витрати		-21442	-16351
Частка в прибутку/(збитку) асоційованих компаній			
Прибуток/(збиток) до оподаткування		1335	310
Витрати на податок на прибуток		-1083	-68
Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває		252	242
Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування			
Прибуток/(збиток) за рік		252	242
Інший сукупний дохід:			
Переоцінка цінних паперів у портфелі банку на продаж			
Переоцінка основних засобів та нематеріальних активів			
Результат переоцінки за операціями з хеджування грошових потоків			
Накопичені курсові різниці від перерахунку у валюту подання звітності			
Частка іншого сукупного прибутку асоційованої компанії			
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом			
Інший сукупний дохід після оподаткування за рік			
Усього сукупного доходу за рік		252	242
Прибуток (збиток), що належить:			
власникам банку		252	242
неконтрольованій частці			

Продовження Додатку А

Усього сукупного доходу, що належить:			
власникам банку		252	242
неконтрольованій частці			
Прибуток/(збиток) на акцію від діяльності, що триває:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0.02	0.04
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		0.02	0.04
Прибуток/(збиток) на акцію від припиненої діяльності:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію			
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію			
Прибуток/(збиток) на акцію, що належить власникам банку:			
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік		0.02	0.04
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік		0.02	0.04

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

СВІДОЦТВО

м. Київ

23.03.2017
(дата)№ 33про узгодження правил
платіжної системи

Цим Національний банк України свідчить про узгодження правил платіжної системи "AVERS №1", затверджених Рішенням Правління Публічного акціонерного товариства «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК» (протокол від 18.01.2017 № 9), яке є платіжною організацією цієї платіжної системи.

Без права передавання третім особам.

Перший заступник Голови

Я. В. Смолій

0000053

ООО «Рейтинговое агентство «Эксперт-Рейтинг»
(www.expert-rating.com, e-mail: info@expert-rating.com, тел./факс +38 044 227-60-74)

Рейтинговый отчет

(версия для публикации)

Кредитный рейтинг банка по украинской национальной шкале	uaBBB-
Прогноз (на момент присвоения - 30.06.2016)	Стабильный
Интерпретация рейтинга по национальной шкале:	Банк характеризуется достаточной кредитоспособностью по сравнению с другими украинскими банками. Уровень кредитоспособности зависит от влияния неблагоприятных коммерческих, финансовых и экономических условий (Оценка определена в соответствии с рейтинговой шкалой, утвержденной Постановлением Кабинета Министров Украины № 665 от 26 апреля 2007 г.)
Дата присвоения рейтинга:	30 июня 2016 года
Дата публикации рейтингового отчета	7 июля 2016 года

ПУБЛИЧНОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»

(полное наименование банка)

01135, г. Киев, улица Дмитровская дом 69

(адрес место нахождения банка)

Дата регистрации
Код ЄГРПОУ

Аудиторы

Телефон / Факс

Председатель правления

Контактные лица

E-mail

Web-сайт

10.01.2007

34819265

ООО "Аудит-Сервис ІНК", свидетельство о внесении в реестр аудиторских фирм № 0036, продлено до 24.09.2020 г.
+38 044 569 65 15

и.о. Бужак Владислав Валентинович, с 22.06.2016

Бондаренко Татьяна Юрьевна

bank@credit-optima.com.ua

bank@credit-optima.com.ua

http://www.credit-optima.com.ua

Настоящий отчет является рейтинговым исследованием, выражающим мнение аналитиков РА «Эксперт-Рейтинг». Отчет служит обоснованием присвоенного рейтинга, который также является мнением аналитиков РА «Эксперт-Рейтинг». Ограничения на использование рейтингового отчета читайте на последней странице отчета

Додаток Г

Тарифи на послуги з обслуговування рахунків в іноземній валюті

№ п/п	Найменування послуги	Вартість послуги без ПДВ	Термін сплати
РОЗРАХУНКОВІ ОПЕРАЦІЇ			
1.	Переказ коштів на користь бенефіціара іншого банку: - у російських рублях та інших валютах СНД: * звичайний; * строковий; * терміновий. - в доларах США: * звичайний; * строковий; * терміновий.	0,15% від суми Min 15 дол. США Max 100 дол. США Як звичайний Плюс 5 дол. США Як звичайний Плюс 15 дол. США 0,2% від суми Min 50 дол. США Max 200 дол. США Як звичайний Плюс 10 дол. США Як звичайний Плюс 25 дол. США	Сплачується клієнтом або списується банком не пізніше наступного дня після надання послуги.
	- в Євро: * звичайний; * строковий; * терміновий.	0,25% від суми Min 35 євро Max 125 євро Як звичайний Плюс 10 євро Як звичайний Плюс 25 євро	
	- в швейцарських франках (CHF): * звичайний; * строковий; * терміновий.	0,2% від суми Min 50 CHF Max 200 CHF Як звичайний Плюс 10 CHF Як звичайний Плюс 25 CHF	
2.	Перерахування коштів на власні рахунки в інших банках, в т. числі по обслуговуванню кредитів та по платіжних вимогах державних виконавців: - в доларах США: * звичайний, строковий; * терміновий. - в швейцарських франках (CHF): * звичайний, строковий; * терміновий. - в інших валютах.	30 дол. США 45 дол. США 30 CHF 45 CHF Згідно з п. 1	Сплачується клієнтом або списується банком не пізніше наступного дня після надання послуги.
3.	Перерахування коштів на внутрішні рахунки ПАТ «КРЕДИТ ОПТИМА БАНК»	Не стягується	

Продовження Додатку Г

4.	Оформлення документів в разі зміни умов платіжного доручення.	25 дол. США (+ комісія банків-кореспондентів)	Сплачується клієнтом або списується банком в день надання послуги.
КОНВЕРСИЙНІ ОПЕРАЦІЇ НА МВР			
1.	Купівля іноземної валюти: - долари США, Євро: * до 50 000; * понад 50 000. - російські рублі: * до 1 000 000; * понад 1 000 000. - швейцарських франках (CHF): * до 50 000; * понад 50 000. - інші валюти (сума в еквіваленті до доларів США).	0,5% від суми 0,4% від суми 0,5% від суми 0,4% від суми 0,5% від суми 0,4% від суми 0,5% від суми	Нараховується і утримується банком з суми коштів, що перераховані на купівлю валюти в день надання послуги.
2.	Продаж іноземної валюти: - вільний; - обов'язковий.	0,5% від суми 0,2% від суми	Нараховується і утримується банком з суми коштів, що отримані від продажу валюти в день надання послуги.
3.	Конверсійні операції з іноземними валютами.	0,5% від суми	Сплачується клієнтом або списується банком не пізніше наступного дня після надання послуги.
4.	Купівля-продаж іноземної валюти для забезпечення виконання платіжних вимог державних виконань	Не стягується	